2025/2643

29.12.2025 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2025/2643 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 16 декември 2025 година

за създаване на Програма за европейската отбранителна промишленост и на рамка от мерки за гарантиране на своевременната наличност и доставки на отбранителни продукти („Регламент за ПЕОП“)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114, параграф 1, член 173, параграф 3, член 212, параграф 2 и член 322, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейската сметна палата ([1]),

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([2]),

като взе предвид становището на Комитета на регионите ([3]),

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([4]),

като имат предвид, че:

(1) Възобновяването на военните действия с висока интензивност вследствие на непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна оказва отрицателно въздействие върху сигурността на Съюза и държавите членки и налага значително увеличаване на капацитета на държавите членки да укрепват своите отбранителни способности. Дългосрочното влошаване на регионалната и глобалната сигурност налага съществена промяна в мащаба и скоростта, с които европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ) има възможност да развива и произвежда пълния спектър от военни способности.

(2) На срещата си във Версай на 11 март 2022 г. държавните и правителствените ръководители от Съюза поеха ангажимент за „укрепване наа европейските отбранителни способности“. Те се споразумяха да увеличат своите разходи за отбрана, да засилят сътрудничеството чрез съвместни проекти и съвместни поръчки за отбранителни способности, да преодолеят недостига, да насърчат иновациите и да укрепят и развият европейската отбранителна промишленост.

(3) На 18 май 2022 г. Комисията и върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховният представител“) излязоха със „Съвместно съобщение относно анализа на недостига на инвестиции в отбраната и бъдещите действия“, в което бе подчертано, че в Съюза е налице разминаване между потребностите и финансирането, промишления капацитет и способностите в областта на отбраната.

(4) В своите заключения от 14 и 15 декември 2023 г. Европейският съвет, след като разгледа извършената работа по изпълнението на Версайската декларация от 11 март 2022 г. и Стратегическия компас за сигурност и отбрана, одобрен от Съвета на 21 март 2022 г., подчерта, че е необходимо да се направи повече за постигане на целите на Съюза за повишаване на отбранителната готовност. Предварително условие за постигането на такава готовност и за защита на Съюза е съществуването на силна, устойчива, иновативна и конкурентоспособна европейска отбранителна промишленост.

([1]) ОВ C, C/2025/805, 31.1.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj.
([2]) ОВ C, C/2024/4662, 9.8.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj.
([3]) ОВ C, C/2025/1705, 26.3.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj.
([4]) Позиция на Европейския парламент от 25 ноември 2025 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 8 декември 2025 г.

(5) На 20 юли 2023 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2023/1525 ([5]), чиято цел е да се окаже спешна подкрепа за увеличаване на производствените мощности на европейската отбранителна промишленост, да се гарантира сигурността на веригите за доставки, да се създадат условия за ефективност на процедурите за възлагане на поръчки, да се преодолее недостигът на производствени мощности и да се насърчат инвестициите. На 18 октомври 2023 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2023/2418 ([6]), чиято цел е да се подпомогне сътрудничеството между държавите членки на етапа на възлагането на поръчки с цел отстраняване в дух на сътрудничество на най-неотложните и критични дефицити, и по-специално на възникналите в отговор на агресивната война на Русия срещу Украйна.

(6) Регламенти (ЕС) 2023/1525 и (ЕС) 2023/2418 бяха разработени като краткосрочни програми за реагиране при извънредни ситуации, като техният срок на действие изтича съответно на 30 юни 2025 г. и 31 декември 2025 г.

(7) Настоящият регламент следва да се основава на регламенти (ЕС) 2023/1525 и (ЕС) 2023/2418 и да удължи валидността на аргументацията за тяхното прилагане в по-дългосрочна и структурирана перспектива чрез предоставяне на финансова подкрепа за периода 2025—2027 г. за укрепването на конкурентоспособността, способността за реагиране и възможностите на ЕОТИБ да гарантира наличност и доставка на отбранителни продукти по предвидим, непрекъснат и навременен начин. С оглед на настоящата ситуация по отношение на сигурността изглежда необходимо да се разшири тази подкрепа от Съюза, за да се стимулира сътрудничеството между държавите членки при възлагането на поръчки за по-широк набор от военна техника.

(8) На 23 юни 2022 г. Европейският съвет реши да предостави статут на страна кандидатка на Украйна, която изрази силна воля да съчетае реконструкцията с реформи по своя път за присъединяване към Европейския съюз. На 15 декември 2023 г. Европейският съвет взе решение за започване на преговори за присъединяване с Украйна и декларира, че Съюзът и неговите държави членки продължават да бъдат готови да допринасят, в дългосрочен план и заедно с партньорите, за ангажиментите към сигурността на Украйна, което ще помогне на страната да се защитава, да се противопоставя на усилията за дестабилизация и да възпира актовете на агресия в бъдеще. Мощната подкрепа за Украйна е ключов приоритет за Съюза и подходящ отговор на силния политически ангажимент на Съюза да подкрепя Украйна толкова дълго, колкото е необходимо.

(9) Щетите, нанесени от агресивната война на Русия на украинската икономика, общество и инфраструктура, и по-специално на украинската отбранителна технологична и индустриална база (наричана по-нататък „украинската ОТИБ“), означават, че е необходима всеобхватна подкрепа за възстановяването на украинската ОТИБ. Тази подкрепа е от съществено значение, за да се предостави на Украйна капацитет за поддържане на основни държавни функции, което да допринесе за бързото възстановяване, реконструкция и модернизация на страната, за интегрирането на украинската ОТИБ в ЕОТИБ, и за адаптирането на украинската ОТИБ, за да се постигне съответствие със стандартите на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и други приложими стандарти. Съществуването на силна украинска ОТИБ е от жизненоважно значение за дългосрочната сигурност на Украйна, както и за реконструкцията на страната.

(10) Съюзът следва да оказва финансова подкрепа за действия, които подпомагат укрепването на украинската ОТИБ. По-специално Инструментът за подкрепа на Украйна съгласно настоящия регламент следва да стимулира държавите членки да си сътрудничат с Украйна и украинската ОТИБ с цел увеличаване на отбранителните производствени мощности на Украйна и насърчаване на съвместните поръчки за отбранителни продукти от украинската ОТИБ. Тази подкрепа допълва подкрепата, предоставяна по линия на механизма за Украйна, създаден с Регламент (ЕС) 2024/792 на Европейския парламент и на Съвета ([7]), както и военната подкрепа, предоставяна на Украйна по Европейския механизъм за подкрепа на мира, създаден с Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета ([8]), и чрез двустранна помощ от държавите членки. Освен това тя съответства на неизменната и непоколебима подкрепа на Съюза за независимостта, суверенитета и териториалната цялост на Украйна в рамките на нейните международно признати граници.

([5]) Регламент (ЕС) 2023/1525 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юли 2023 г. относно подкрепата за производството на боеприпаси (ASAP) (ОВ L 185, 24.7.2023 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([6]) Регламент (ЕС) 2023/2418 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за създаване на Инструмент за укрепване на европейската отбранителна промишленост чрез съвместни поръчки (АУЕОПСП) (ОВ L, 2023/2418, 26.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([7]) Регламент (ЕС) 2024/792 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на механизъм за Украйна (ОВ L, 2024/792, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([8]) Решение (ОВППС) 2021/509 на Съвета от 22 март 2021 г. за създаване на Европейски механизъм за подкрепа на мира и за отмяна на Решение (ОВППС) 2015/528 (ОВ L 102, 24.3.2021 г., стр. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(11) Русия трябва да поеме цялата отговорност и да плати за огромните вреди, причинени от агресивната ѝ война срещу Украйна, която представлява грубо нарушение на Устава на Организацията на Обединените нации. В тясно сътрудничество с други международни партньори Съюзът и неговите държави членки следва да продължат да работят за постигането на тази цел, в съответствие с правото на Съюза и международното право, като вземат предвид тежкото нарушение от страна на Русия на заложената в член 2, параграф 4 от Устава на Организацията на Обединените нации забрана за използване на сила и принципите за отговорността на държава за неправомерни действия от международен характер, включително задължението за обезщетяване за причинените финансово оценими вреди. В координация с международните партньори беше постигнат напредък по отношение на начините, по които извънредните приходи, държани от частни субекти и произтичащи пряко от блокирането на държавни активи на Русия, биха могли да се насочат за подкрепа на Украйна, включително на украинската ОТИБ, по начин, съгласуван с приложимите договорни задължения и в съответствие с правото на Съюза и международното право. Допълнителна подкрепа би могла да бъде получена от прехвърлянето към Съюза на извънредни парични салда на централните депозитари на ценни книжа от неочакваните и извънредни приходи, произтичащи от блокирането на държавни активи на Русия или всякакви други имащи отношение ограничителни мерки на Съюза.

(12) Вследствие на твърдия ангажимент на лидерите от Г-7 да помогнат на Украйна да посрещне спешните си нужди от краткосрочно финансиране и да подкрепят дългосрочните ѝ приоритети за възстановяване и реконструкция, на 28 октомври 2024 г. Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) 2024/2773 ([9]), с който беше създаден механизма за сътрудничество по заемите за Украйна и беше предоставена извънредна макрофинансова помощ на Украйна. В Регламент (ЕС) 2024/2773 се предвижда, че меморандумът за разбирателство относно условията на политиката за макрофинансовата помощ включва ангажимент за насърчаване на сътрудничеството със Съюза в областта на възстановяването, реконструкцията и модернизацията на отбранителната промишленост на Украйна в съответствие с целите на програми на Съюза, насочени към възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, и други имащи отношение програми на Съюза.

(13) С Украйна следва да бъде сключено споразумение за финансиране по смисъла на член 114, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета ([10]) (наричан по-нататък „Финансовия регламент“) за изпълнението на действията, предвидени в настоящия регламент, които засягат Украйна или установени в Украйна и получаващи средства от Съюза правни субекти. Споразумението за финансиране с Украйна, заедно с договорите и споразуменията, подписани с установени в Украйна и получаващи средства от Съюза правни субекти, следва да гарантират спазване на задълженията, посочени в член 129 от Финансовия регламент.

(14) За да се финансират действията, насочени към укрепване на конкурентоспособността и готовността на ЕОТИБ въз основа на член 173 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и действията, които имат за цел да допринесат за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, като се взема предвид евентуалното ѝ бъдещо интегриране в ЕОТИБ, съгласно член 212 от ДФЕС, с настоящия регламент следва да се създадат Програма за европейската отбранителна промишленост (наричана по-нататък „програмата“) за определяне на условията за финансова подкрепа от Съюза съгласно член 173 от ДФЕС и Инструмент за подкрепа на Украйна за определяне на специфичните условия за финансова подкрепа от Съюза съгласно член 212 от ДФЕС.

(15) Програмата следва да бъде съгласувана с приоритетите по отношение на отбранителните способности, съвместно договорени от държавите членки в рамките на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС), сътрудничеството на държавите членки в рамките на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), установено с Решение (ОВППС) 2017/2315 на Съвета ([11]), инициативите и проектите на Европейската агенция по отбрана (EDA) и гражданската и военната помощ на Съюза за Украйна. Програмата следва надлежно да взема предвид съответните дейности, извършвани от НАТО и от други партньори, когато такива дейности са в полза на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната.

([9]) Регламент (ЕС) 2024/2773 на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2024 г. за създаване на механизъм за сътрудничество по заемите за Украйна и за предоставяне на извънредна макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L, 2024/2773, 28.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

([10]) Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([11]) Решение (ОВППС) 2017/2315 на Съвета от 11 декември 2017 г. за установяване на постоянно структурирано сътрудничество (ПСС) и определяне на списъка на участващите държави членки (ОВ L 331, 14.12.2017 г., стр. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(16) С настоящия регламент следва да се определи финансов пакет за периода 2025—2027 г., който да представлява основната референтна сума — по смисъла на точка 18 от Междуинституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси ([12]) — за Европейския парламент и за Съвета в рамките на годишната бюджетна процедура. Целесъобразно е да се даде възможност за предоставяне на допълнителни финансови ресурси на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна, включително чрез допълнителен принос от държавите членки.

(17) В заключенията си от юли 2020 г. Европейският съвет заяви, че срокът на изпълнение на секторните програми по многогодишната финансова рамка (МФР) по правило следва да бъде съгласуван с времевата рамка на МФР за периода 2021—2027 г. След изтичането на МФР за периода 2021—2027 г. финансирането от Съюза за секторните програми ще зависи от резултата от преговорите по следващата МФР, приложима от 2028 г. нататък.

(18) Възможностите, предвидени в член 73, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([13]), може евентуално да се прилагат, при условие че проектът е съобразен с правилата в посочения регламент и с обхвата на Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд плюс в съответствие с посоченото съответно в регламенти (ЕС) 2021/1058 ([14]) и (ЕС) 2021/1057 ([15]) на Европейския парламент и на Съвета. Такъв би могъл да бъде по-специално случаят, когато производството на отбранителни продукти от интерес се сблъсква със специфична неефективност на пазара или неоптимални инвестиционни условия на териториите на държавите членки, по-специално в уязвими и отдалечени райони, и въпросните ресурси продължават да допринасят за постигане на целите на програмата, от която са били прехвърлени. В съответствие с член 24 от Регламент (ЕС) 2021/1060 Комисията трябва да разгледа представените от държавите членка изменени програми и да направи коментари в срок от два месеца от представянето на съответната изменена програма.

(19) С оглед на необходимостта да се инвестира по по-ефективен начин и съвместно в конкурентоспособността, способността за реагиране и възможностите на ЕОТИБ да гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти, както и във възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, следва да е възможно държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции и други трети страни да допринасят за изпълнението на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна. Такъв принос следва да се извършва съгласно същите правила и условия и да представлява външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, буква а), г) или д) от Финансовия регламент и следва да се посочва в годишната бюджетна процедура в съответствие с Финансовия регламент. Държавите членки следва да разполагат с гъвкавостта да решават как да разпределят сумите, внесени като принос за програмата или за Инструмента за подкрепа на Украйна. Държавите членки следва да могат да изберат да предоставят тези средства на всички субекти, допустими за финансиране съгласно настоящия регламент, единствено в полза на съответните държави членки или в допълнителна полза на други държави членки или, когато е целесъобразно, на Украйна. Тази гъвкавост е от съществено значение за осигуряване на най-ефикасното използване на ресурсите, като позволява насочването на финансирането там, където е най-необходимо.

(20) Държавите членки следва да могат да използват гъвкавостта при изпълнението на разпределените им при споделено управление средства, която е предвидена в Регламент (ЕС) 2021/1060. Поради това следва да бъде възможно прехвърляне до определен размер между разпределените при споделено управление средства и програмата или Инструмента за подкрепа на Украйна при условията, посочени в Регламент (ЕС) 2021/1060. Ресурсите, за които до края на 2028 г. все още не са поети задължения, следва да е възможно по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече от съответните програми източници в съответствие с условията, посочени в Регламент (ЕС) 2021/1060.

([12]) ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

([13]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([14]) Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj).

([15]) Регламент (ЕС) 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за създаване на Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

(21) Преследваните в рамките на програмата цели за повишаване на конкурентоспособността и готовността на ЕОТИБ чрез започване и ускоряване на приспособяването на промишлеността към структурните промени, наложени от променящата се обстановка по отношение на сигурността, включително с оглед да се гарантира сигурността на доставката на отбранителни продукти в целия Съюз, могат да допринесат за насърчаване на икономическото, социалното и териториалното сближаване в Съюза, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([16]). Поради това следва да се предвиди разпоредба, която да позволява приносът на държавите членки, подкрепян от Механизма за възстановяване и устойчивост, да се използва за подпомагането на действия за укрепване на промишлеността съгласно настоящия регламент. Тази възможност следва да се използва, доколкото допринася за постигането на целите, определени в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/241. Прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) е от съществено значение, за да се гарантира, че реформите и инвестициите, предприети по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, се изпълняват по устойчив начин. Всички мерки, подкрепяни от Механизма за възстановяване и устойчивост, трябва да се предприемат в съответствие с приложимите достижения на правото на Съюза и националното право в областта на околната среда, по-специално във връзка с оценката на въздействието върху околната среда и опазването на природата. В същото време някои отбранителни крайни продукти по своята същност има вероятност да нанесат преки или косвени вреди на околната среда. Поради това прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди по отношение на приноса на държавите членки за подпомагане на действия за укрепване на промишлеността, които се отнасят до тези продукти, може да не е осъществимо. Освен това може да е целесъобразно принципът за ненанасяне на значителни вреди да не се прилага, когато подпомаганото действие за укрепване на промишлеността се отнася за отбранителни продукти или за компоненти или суровини, предназначени или използвани изцяло за производството на отбранителни продукти. На практика Съюзът е изправен пред сериозно влошаване на обстановката от гледна точка на сигурността, което е повишило нивото на заплаха за Съюза. Това налага незабавни и мащабни инвестиции и подкрепа за устойчивостта и разрастването на ЕОТИБ, за да се укрепи способността ѝ за готовност при бъдещи кризи с доставките и да се гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти в целия Съюз. В настоящата ситуация това представлява първостепенна цел на обществената сигурност, която има предимство пред други съображения. В този контекст е необходимо да се предотвратят всякакви смущения по веригите за доставки в областта на отбраната, по-специално като се даде възможност действията за укрепване на промишлеността по отношение на отбранителни продукти, компоненти и суровини да бъдат подкрепяни, когато е целесъобразно, без да се налагат ограничения, свързани с прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди. Поради това, когато държавите членки използват своя подкрепян от Механизма за възстановяване и устойчивост доброволен принос в полза на действия за укрепване на промишлеността съгласно настоящия регламент, тези действия не следва да подлежат на прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди, при условие че съответната държава членка обоснове в споразумението за финансов принос с Комисията, че не е осъществимо, нито целесъобразно да се гарантира, че видът на дейностите, които се предвижда да бъдат подкрепяни съгласно настоящия регламент, е в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди.

(22) Трети държави, които са членки на Европейското икономическо пространство, следва да могат да участват в програмата като асоциирани държави в рамките на сътрудничеството, установено съгласно Споразумението за Европейското икономическо пространство ([18]), което предвижда, че програмите се изпълняват въз основа на решение, прието съгласно посоченото споразумение.

(23) Тъй като с настоящия регламент се цели да се повиши конкурентоспособността и ефикасността на отбранителната промишленост на Съюза и на Украйна, както и за да се гарантира защитата на основните интереси на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, за да може да се ползват от финансовата подкрепа от Съюза по линия на програмата и по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна, получателите на такава финансова подкрепа следва да бъдат правни субекти, които са установени в Съюза, в асоциирани държави или в Украйна, където да се намират и техните изпълнителни управленски структури, и които използват за целите на действието инфраструктура, съоръжения, активи и ресурси, разположени на територията на държава членка, на асоциирана държава или на Украйна. Освен това получателите на такава финансова подкрепа следва да не подлежат на контрол от страна на неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава. В този контекст „контрол“ следва да се разбира като способността за упражняване на решаващо пряко или косвено влияние върху правен субект посредством един или повече междинни правни субекти. Когато за целите на съвместните поръчки получатели на такава финансова подкрепа са държави членки, асоциирани държави или Украйна, за изпълнителите и подизпълнителите по договорите за поръчки следва да се прилагат еквивалентни критерии, за да се гарантира, че за тях важат същите условия, като същевременно се отразява фактът, че тези изпълнители и подизпълнители не са получатели на финансиране от Съюза.

([16]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([17]) Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

([18]) ОВ L 1, 3.1.1994 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

(24) Критериите за допустимост следва да отчитат съществуващите вериги за доставки и промишленото сътрудничество с неасоциирани трети държави, различни от Украйна, и следва да позволяват изпълнението на изискванията по отношение на способностите. Поради това съвместните поръчки с участието на един подизпълнител, на когото са разпределени между 15 % и 35 % от стойността на договора и който не е установен или чиито изпълнителни управленски структури не се намират в Съюза, асоциирана държава или, когато е приложимо, Украйна, следва при определени условия да бъдат допустими за финансиране по линия на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна.

(25) При определени обстоятелства следва да е възможно да се допусне дерогация от принципа, че правните субекти, участващи в подкрепяно по програмата действие, използват инфраструктура, съоръжения, активи и ресурси, разположени на територията на държава членка или на асоциирана държава, и не подлежат на контрол от страна на неасоциирани трети държави или субекти от неасоциирани трети държави. В този контекст правен субект, установен в Съюза или в асоциирана държава, който използва инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси, разположени извън територията на държава членка или на асоциирана държава, или е контролиран от неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, следва да може да участва като получател, ако са изпълнени строги условия, свързани с интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително принципът на добросъседските отношения, както е установено в рамките на ОВППС съгласно дял V от Договора за Европейския съюз (ДЕС), включително по отношение на укрепването на ЕОТИБ. Подобни дерогации следва да се предвидят за действията, подкрепяни по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна, за да се даде възможност за използване на инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси, разположени извън територията на държава членка или на Украйна, както и за участието на правни субекти, установени в Съюза и контролирани от трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава.

(26) Правни субекти, установени в Съюза или в асоциирана държава и контролирани от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава, следва да могат да бъдат получатели, ако гаранциите, одобрени в съответствие с националните процедури на държавата членка или асоциираната държава, в която са установени, са предоставени на Комисията и оценени преди вземането на решение за отпускане на финансиране от Съюза. Такива гаранции следва да се издават само ако строгите условия, свързани със интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, както е установено в рамките на ОВППС съгласно дял V от ДЕС, са изпълнени и се спазват през целия срок на действието. Комисията следва да информира държавите членки, заседаващи като комитет, относно правните субекти, които се считат за допустими след такава оценка. Информация, свързана с последваща оценка на допустимостта, дължаща се, наред с другото, на отчетена промяна на собствеността в хода на изпълнението, ще бъде докладвана и на държавите членки, заседаващи като комитет, за да се гарантира прозрачност при мониторинга на текущото спазване на условията за допустимост. Участието на субекти, контролирани от неасоциирани държави или субекти от неасоциирани трети държави, следва да не противоречи на целите на настоящия регламент. За целите на Инструмента за подкрепа на Украйна такива правила за допустимост следва да се прилага и по отношение на правни субекти, установени в Съюза и контролирани от неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава.

(27) За да се повиши конкурентоспособността на ЕОТИБ, да се насърчат възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ и да се гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти от тези отбранителни технологични и индустриални бази, е важно да се установят минимални изисквания относно стойността, генерирана в рамките на Съюза и асоциираните държави или, когато е приложимо, Украйна. Това ще повиши ефективността на подкрепата от Съюза по линия на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна. Поради това за действия, подкрепяни чрез финансиране от Съюза по линия на програмата или Инструмента за подкрепа на Украйна, разходите за компоненти с произход извън Съюза, асоциираните държави или, когато е приложимо, Украйна не следва да надвишават 35 % от прогнозните разходи за компонентите на крайния продукт или на продукта, за увеличаването на чиито производствени мощности се предоставя финансиране от Съюза. Целите, преследвани с настоящия регламент, ще бъдат постигнати още по-ефективно, ако разходите за тези компоненти са по-ниски от посочения праг от 35 %. Получателите на финансиране от Съюза се приканват да се стремят към постепенно намаляване на този процент при новите продукти. Суровините не се считат за компоненти.

(28) Като се има предвид необходимостта от запазване на оперативния капацитет на въоръжените сили на държавите членки и от гарантиране на способността им да използват отбранителните продукти, обхванати от действие, провеждано в рамките на програмата, без ограничения, наложени от трети държави, е необходимо да се установят допълнителни изисквания, свързани със способността за вземане на решения относно конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на такива отбранителни продукти. Поради това получателите на финансиране от Съюза или, когато е приложимо, изпълнителят или консорциумът от изпълнители не следва да подлежат на правни или договорни ограничения от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави, които засягат способността им за вземане на решения относно конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на отбранителния продукт, включително относно замяната или отстраняването на компонентите, които подлежат на ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави. С оглед на настоящата геополитическа ситуация следва по изключение и временно да се предвиди конкретна и целенасочена дерогация от това изискване с цел увеличаване на промишлените мощности за производство на боеприпаси и ракети. Тази дерогация следва да предвижда, че получателите на финансиране от Съюза или съответните правителствени органи от засегнатите държави членки могат да предоставят на Комисията правно обвързващия ангажимент от съответната неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, че получателите ще получат тази възможност за вземане на решения. Получателите следва да предприемат всички мерки, за да гарантират изпълнението на този ангажимент. Когато въпреки усилията си получателите не могат да получат такава възможност за вземане на решение, ще бъдат предприети корективни мерки в съответствие с Финансовия регламент, и по-специално член 132.

(29) За да се гарантира, че при прилагането на настоящия регламент Съюзът и неговите държави членки спазват своите международни задължения, действията, свързани с продукти или технологии, чието използване, разработване или производство са забранени от приложимото международно право, не следва да бъдат допустими за финансиране нито по линия на програмата нито по Инструмента за подкрепа на Украйна.

(30) Програмата и Инструментът за подкрепа на Украйна следва да предоставят финансова подкрепа в съответствие с Финансовия регламент за действия, които допринасят за укрепването на конкурентоспособността, способността за реагиране и възможностите на ЕОТИБ или за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, за да се гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти, като например сътрудничество на правни субекти при съвместни поръчки за отбранителни продукти и действия, насочени към ускоряване на адаптирането към структурните промени в производствените мощности на отбранителните продукти, компоненти и съответстващи суровини. Това би могло да включва координиране на промишлеността по отношение на запазването на отбранителни продукти, достъп до финансиране за предприятия, участващи в производството на отбранителни продукти, запазване на производствени мощности („съоръжения в постоянна готовност“) или промишлени процеси за възстановяване на продукти с изтекъл срок на годност, разширяване, оптимизиране, модернизиране, усъвършенстване или промяна на предназначението на съществуващи или изграждане на нови производствени мощности в тази област. Освен това могат да бъдат обхванати и редица допълнителни действия за подкрепа в съответствие с целите на настоящия регламент, като например обучение, преквалификация или повишаване на квалификацията на персонала.

(31) С оглед на настоящия геополитически контекст, и по-специално агресивната война на Русия срещу Украйна, защитата на основните интереси на Съюза в областта на сигурността изисква приемането на конкретни мерки относно възлагането на поръчки за отбранителни продукти, насочени към насърчаване на конкурентоспособността на ЕОТИБ и гарантиране на своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти, закупени от ЕОТИБ, в целия Съюз. Защитата на основните интереси на Съюза в областта на сигурността изисква също така участието на Украйна и на държавите, които са членове на Европейското икономическо пространство, в тези мерки не само поради географското им положение и факта, че Украйна е пряко засегната от продължаващата агресивна война на Русия, но и с оглед на тясното им партньорство със Съюза в областта на възлагането на поръчки, както е отразено по-специално в Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна ([19]), и в Споразумението за Европейското икономическо пространство.

(32) Тъй като е важно да се смекчи евентуалното изкривяване на пазара, Комисията следва да може да възстанови печалбата, генерирана от успешни действия за укрепване на промишлеността, подкрепени чрез бюджета на Съюза в съответствие с принципа на пропорционалност. Чрез дерогация от член 195, параграф 2 от Финансовия регламент при възстановяването на печалбите следва изцяло да се вземат предвид всички генерирани приходи, включително приходите от подкрепа за действието от държавите членки, Украйна и от трети страни, в допълнение към самата подкрепа от Съюза. Възстановената печалба следва да се използва за постигане на целите на настоящия регламент.

([19]) ОВ L 161, 29.5.2014 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(33) За функционирането на сектора на отбранителната промишленост не се прилагат обичайните правила и стопански модели, на които се подчиняват по-традиционните пазари. Търсенето е почти изключително от държави, които също така контролират всяко придобиване на свързани с отбраната продукти и технологии, включително износа. Поради това отбранителната промишленост не пристъпва към значителни самостоятелно финансирани инвестиции в промишлеността и прави това само при сигурни поръчки. Освен това ЕОТИБ е изправена пред трайни пречки при достъпа до финансиране, включително съфинансиране, по-специално частно финансиране за инвестиции, поради рисковете, които участниците на пазара свързват с такива инвестиции. Привличането на публични инвестиции за сектора на отбраната на Съюза е от жизненоважно значение предвид належащата необходимост от стимулиране на инвестициите в този сектор. Това се отнася по-специално за действията за подкрепа, които са от полза за ЕОТИБ в по-широк смисъл, например като благоприятстват и улесняват други действия, посочени в настоящия регламент, действайки по този начин като мултипликатори с потенциално висок мултиплициращ ефект. Тъй като в противен случай действията за подкрепа не биха били предприети, изглежда оправдано, чрез дерогация от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент, финансовата подкрепа от Съюза по програмата да покрива до 100 % от допустимите разходи за действията за подкрепа.

(34) Тъй като различните видове действия се допълват и са необходими за компенсиране на сложността на сътрудничеството и намаляване на риска за инвестициите в промишлеността чрез финансова подкрепа от Съюза, което позволява по-бързо адаптиране на отбранителната промишленост към текущите структурни промени на пазара, изглежда оправдано значителна сума, представляваща най-малко 15 % от финансовия пакет, отпуснат за програмата, да бъде запазена за действия, свързани с действия за съвместни поръчки, и най-малко 30 % от този пакет да бъдат запазени за действия за укрепване на промишлеността. Подкрепата от Съюза за действия за укрепване на промишлеността следва да покрива до 35 % от допустимите разходи, с което да се даде възможност на получателите да изпълнят действията възможно най-скоро, да се намали рискът за техните инвестиции и съответно по-бързо да се осигури наличност на отбранителни продукти от интерес.

(35) За действия по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна, подкрепата от Съюза за укрепване на промишлеността и спомагателни дейности с участието на установени в Украйна правни субекти следва да е в състояние да покрива до 100 % от допустимите разходи, за да се вземат предвид повишената сложност и обстановката, в която работи украинската отбранителна промишленост, включително необходимостта да се постигне съответствие със стандартите на НАТО и други приложими стандарти, както и повишените рискове, свързани с агресивната война на Русия срещу Украйна, като се отчете необходимостта от възстановяване и модернизация на промишлените мощности по устойчив начин.

(36) Действията за съвместни поръчки следва да се финансират по линия на настоящия регламент чрез безвъзмездни средства под формата на несвързано с разходите финансиране въз основа на постигането на резултати по отношение на работни пакети и етапни или крайни цели на процеса на съвместни поръчки, така че да се постигне необходимият стимулиращ ефект.

(37) Финансовият принос от Съюза по линия на програмата за действия за съвместни поръчки, предназначен за стимулиране на сътрудничеството, не следва да надвишава 15 % от прогнозната стойност на договора за съвместна поръчка. Предвид повишената сложност, която произтича от съвместните поръчки с Украйна, финансовият принос от Съюза по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна не следва да надвишава 25 % от прогнозната стойност на договора за съвместна поръчка.

(38) При изпълнението на специфични условия, свързани с целите на програмата, таванът за финансовия принос от Съюза за действия за съвместни поръчки следва да бъде увеличен на 25 % от прогнозната стойност на договора за съвместна поръчка, за да се компенсират конкретни усложнения, свързани със засиленото трансгранично сътрудничество в рамките на Съюза и сътрудничество в контекста на структурата за европейски програми за въоръжаване (СЕПВ). Следва също така да се вземе предвид необходимостта от постепенно намаляване на стратегическите зависимости, което оправдава увеличаване на процента на финансиране, когато действието подкрепя съвместните поръчки за крайни продукти, за които не се прилагат ограничения. В допълнение, като се има предвид особеното положение със сигурността в Украйна и Молдова в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна, е целесъобразно също да се предвиди такова увеличаване на процента на финансиране в случаи, когато подкрепяното действие води до съвместно възлагане на поръчки за допълнителни количества отбранителни продукти за тези две държави. Освен това геополитическият контекст, включително агресивната война на Русия срещу Украйна, изложи Съюза и неговите държави членки на висок риск от материализиране на конвенционални военни заплахи, като по този начин породи необходимост от увеличаване на инвестициите в отбраната. Поради това е оправдано също така да се предвиди увеличаване на процента на финансиране до 25 % за действия за съвместни поръчки в случаите, когато разходите за инвестиции в отбраната на по-голямата част от държавите членки, участващи в съответното действие, надвишават 30 % от съответните им разходи за отбрана. За действия за укрепване на промишлеността следва да бъде възможно да бъде увеличен тавана до 50 % от допустимите разходи, когато по-голямата част от бенефициерите са малки и средни мероприятия (МСП) или дружества със средна пазарна капитализация, установени в държави членки или в асоциирани държави, или когато действието се извършва от СЕПВ, и когато действието доказва принос за създаването на ново трансгранично сътрудничество, като например разширяване на географския обхват на съществуващи вериги за доставки или значително увеличаване на търговията, сътрудничеството или съвместните проекти между субекти в различни държави членки, или разширяване на съществуващите трансгранични мрежи по начини, които повишават цялостния

капацитет и устойчивост на ЕОТИБ, когато то включва изграждане на нова инфраструктура, съоръжения или производствени линии или когато допринася за създаването на нови или за увеличаването на съществуващи производствени мощности за продукти от особено значение при криза. Освен това, когато държавите членки изрично решат да разпределят финансиране за програмата само в полза на съответните държави членки или в допълнителна полза на други държави членки, чрез дерогация от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент следва да бъде възможно да се увеличи гъвкавостта и да се даде възможност за финансов принос от Съюза за действия за укрепване на промишлеността, покриващ до 100 % от допустимите разходи. Тази възможност следва да се прилага и в случаите, когато приносът на държавите членки, подкрепян от Механизма за възстановяване и устойчивост, се използва за финансиране на такива действия. Това ще увеличи максимално въздействието и ефективността на действието.

(39) В съответствие с член 196, параграф 2 от Финансовия регламент безвъзмездни средства могат да бъдат предоставени за действие, което вече е започнало, ако заявителят има възможност да обоснове необходимостта от започване на действието преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства. Не са допустими обаче разходите, направени преди датата на подаване на заявлението за безвъзмездни средства, освен в случаите, предвидени в член 190, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент. За да се осигури непрекъснатост на възможностите за финансиране за действия, които е можело да бъдат подкрепени с разпределени за 2024 г. средства съгласно Регламент (ЕС) 2023/1525 или Регламент (ЕС) 2023/2418 в решението за финансиране следва да бъде възможно, чрез дерогация от член 196, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент, да се предвиди финансов принос по линия на програмата във връзка с действия, които обхващат период, започващ от 5 март 2024 г. и не са завършени преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства. С оглед на връзките между програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна, както и на необходимостта от спешна подкрепа за реконструкцията, възстановяването и модернизацията на украинската ОТИБ, като се вземе предвид евентуалното ѝ бъдещо интегриране в ЕОТИБ, същата дерогация следва да се прилага за финансовия принос по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна. При никакви обстоятелства едни и същи разходи не следва да се финансират два пъти от бюджета на Съюза.

(40) При оценката на представените от заявителите предложения Комисията следва да обърне специално внимание на приноса на тези предложения за постигане на целите на настоящия регламент. Предложенията следва да бъдат оценявани по-специално въз основа на техния принос за повишаване на отбранителната промишлена готовност и устойчивост, както и техния принос за трансграничното отбранително промишлено сътрудничество между държавите членки, асоциираните държави и Украйна.

(41) Развитието на отбранителните производствени мощности в целия Съюз, като се отчитат рисковете, свързани със силното влошаване на обстановката в Съюза от гледна точка на сигурността, е от съществено значение, за да се гарантира, че всички държави членки допринасят за изграждането на стабилна ЕОТИБ и се възползват от нея. По отношение на действията за укрепване на промишлеността следва да се обърне специално внимание на приноса на съответното действие за промишлената устойчивост, по-специално за гарантиране на наличността и сигурността на доставката на отбранителни продукти в целия Съюз в отговор на установени рискове, като например висок риск от материализиране на конвенционални военни заплахи.

(42) В съответствие с Финансовия регламент, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([20]) и регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 ([21]), (Евратом, ЕО) № 2185/96 ([22]) и (ЕС) 2017/1939 ([23]) на Съвета финансовите интереси на Съюза трябва да се защитават посредством пропорционални мерки, включително посредством мерки, свързани с предотвратяване, разкриване, коригиране и разследване на нередности, включително измами, със събиране на изгубени, недължимо платени или неправилно използвани средства и, когато е целесъобразно, с налагане на административни санкции. По-специално, в съответствие с регламенти (Евратом, ЕО) № 2185/96 и (ЕС, Евратом) № 883/2013 Европейската служба за борба с измамите (OLAF) има правомощието да извършва административни разследвания, включително проверки и инспекции на място, с цел установяване наличието на измама, корупция или друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. В съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1939 на Европейската прокуратура са предоставени правомощия да извършва разследване и наказателно преследване за престъпления срещу финансовите интереси на Съюза, както е предвидено в Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета ([24]). В съответствие с Финансовия регламент всички лица или субекти, получаващи средства от Съюза, трябва да окажат пълно съдействие за защита на финансовите интереси на Съюза, да предоставят правата и достъпа, необходими на Комисията, на OLAF, на Европейската сметна палата и, по отношение на държавите членки, участващи в засилено сътрудничество съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939, на Европейската прокуратура, и да гарантират, че всички трети лица, участващи в изпълнението на средства на Съюза, предоставят равностойни права.

([20]) Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([21]) Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([22]) Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([23]) Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

([24]) Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

(43) В настоящия регламент следва да бъде въведена специална разпоредба, съдържаща изискването асоциираните държави, участващи в програмата, да предоставят правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, на OLAF и на Европейската сметна палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия.

(44) В съответствие с член 85 от Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета ([25]) физически лица и организации и институции, установени в отвъдморски страни и територии (ОСТ), имат право да получават финансиране при спазване на правилата и целите на програмата и на евентуалните договорености, приложими по отношение на държавата членка, с която е свързана съответната ОСТ.

(45) Съюзът следва да определя европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес (ЕПООООИ), върху които да се съсредоточат усилията и ресурсите; това следва да бъдат съвместни промишлени проекти, насочени към укрепване на конкурентоспособността на ЕОТИБ в целия Съюз, които същевременно да допринасят за изграждането на военни способности на държавите членки от решаващо значение за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната, включително тези, които осигуряват достъп до всички оперативни области. Поради чувствителния характер на решението за определяне на даден ЕПООООИ с оглед на потенциалното му въздействие върху интересите на националната сигурност и значението на осигуряването на приноса на такива проекти за отбранителната готовност на всички държави членки, правомощието да приема актове за изпълнение за определяне на ЕПООООИ следва да бъде предоставено на Съвета, по предложение на Комисията. Преди да предложи такива актове за изпълнение, Комисията следва да вземе предвид становищата на всички държави членки и техните предложения за проекти за евентуални ЕПООООИ. При изготвянето на такива предложения за проекти държавите членки следва да се координират по приобщаващ начин, като използват за тази цел подкрепата на EDA, когато е необходимо. В този контекст държавите членки могат да определят способности с двойна употреба от общ интерес. Ако тези предложения за проекти се превърнат в ЕПООООИ, определените от държавите членки способности с двойна употреба могат да бъдат изградени за Съюза, неговите институции, органи и агенции в контекста на съответните ЕПООООИ. Освен че съответстват на приоритетите в областта на способностите, набелязани в контекста на ОВППС, включително плана за развитие на способностите (ПРС), с целите на Стратегическия компас за сигурността и отбраната и с възможностите за сътрудничество, установени в контекста на координиран годишен преглед на отбраната (CARD), ЕПООООИ следва да отчитат проектите, договорени в контекста на ПСС, инициативите на EDA и съответните дейности, извършвани от НАТО, като например процеса на планиране на отбраната в НАТО. Преди да представи предложение за акт за изпълнение, Комисията следва да прикани върховния представител и EDA, ако е необходимо, да дадат своя принос, за да се осигури съгласуваност с посочените приоритети и цели. Този принос ще допълни информацията, предоставена от държавите членки относно предложенията за проекти. Съветът следва да може да добавя или премахва проекти или да прави други изменения в предложението на Комисията за акт за изпълнение. При оценката на дадено предложение за акт за изпълнение Съветът следва да вземе предвид степента на зрялост на проекта, неговия очакван принос за отбранителната готовност и броя на участващите държави членки.

(46) В контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна и украинската ОТИБ са натрупали специфичен експертен опит по отношение на промишлените проекти в областта на отбраната, включително в сътрудничество с държавите членки и с ЕОТИБ. Този експертен опит може да бъде изключително важен за ЕПООООИ и да улесни тяхното разработване, като по този начин допринесе за засилване на конкурентоспособността на ЕОТИБ и същевременно за развитието на военните способности на държавите членки, които са от критично значение за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната. Поради това е целесъобразно в такива случаи да се разреши участието на Украйна в ЕПООООИ. Комисията следва да провери дали всички държави членки, асоциирани държави и Украйна са били информирани за създаването на даден проект и дали им е била предоставена възможност да участват. Тъй като Комисията може да разполага с подходящ експертен опит за подкрепа на изпълнението на ЕПООООИ в полза на конкурентоспособността на ЕОТИБ в целия Съюз, е целесъобразно да се разреши нейното участие в ЕПООООИ, за да сподели този експертен опит, ако това бъде поискано от участващите държави членки.

([25]) Решение (ЕС) 2021/1764 на Съвета от 5 октомври 2021 г. за асоцииране на отвъдморските страни и територии към Европейския съюз, включително отношенията между Европейския съюз, от една страна, и Гренландия и Кралство Дания, от друга страна (Решение за отвъдморското асоцииране, включително Гренландия) (ОВ L 355, 7.10.2021 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

(47) Като се има предвид потенциално значителното въздействие на ЕПОООИ върху конкурентоспособността и промишлената готовност на ЕОТИБ, програмата следва да подкрепя консорциумите на участващите държави членки и асоциирани държави в хода на изпълнението на проектите. Подобна финансова помощ по линия на програмата следва да бъде ограничена до предприетите от тези консорциуми дейности, свързани със съвместното възлагане на поръчки за отбранителни продукти, ускоряването на приспособяването към структурните промени в производствените мощности за отбранителни продукти, както и свързаните спомагателни дейности, промишленото разработване на нови или усъвършенстването на съществуващи отбранителни продукти, както и разработването и възлагането на поръчки за необходимата инфраструктура. Предвид особения мащаб на тези проекти, който изисква безпрецедентно равнище на сътрудничество и координация между държавите членки и промишлеността, и като се вземат предвид финансовите рискове за участващите държави членки и асоциирани държави, финансирането от Съюза следва да може, чрез дерогация от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент, да покрива до 100 % от допустимите разходи. Това не засяга възможността определени дейности по ЕПОООИ да бъдат финансово подпомагани по линия на други действия, при положение че отговарят на условията, определени за тези действия, и че не са получили финансиране по други програми на Съюза в съответствие с Финансовия регламент. Участващите държави членки следва да гарантират, че дейностите по ЕПОООИ са в съответствие с целите на програмата, включително когато не се предоставя финансова подкрепа от Съюза. За да се улесни мониторингът на спазването на тези цели, държавите членки, участващи в ЕПОООИ, следва ежегодно да представят на Комисията съвместен доклад за изпълнението на дейностите по ЕПОООИ. Съветът, по предложение на Комисията, следва да може да изменя актовете за изпълнение за определяне на ЕПОООИ, включително чрез заличаване на ЕПОООИ от списъка. За целите на осъществяването на дейностите, необходими за изпълнението на даден ЕПОООИ, държавите членки участващи в него, ще могат да разчитат на експертния опит и административния капацитет на EDA или на международни организации като Организацията за сътрудничество в областта на въоръженията (OCCAR) и Агенцията на НАТО за поддръжка и обществени поръчки (NSPA).

(48) Способността на ЕОТИБ да гарантира наличност на отбранителни продукти в необходимите срокове и обеми е от съществено значение за нейната конкурентоспособност, особено в периоди на повишено напрежение, свързано със сигурността. През тези периоди ЕОТИБ може да не разполага с необходимите производствени мощности, за да отговори на спешните нужди на държавите членки, и нейните продукти може да са по-малко видими за държавите членки, отколкото продуктите, предлагани от трети държави или субекти от трети държави. Поради това настоящият регламент следва да предвиди Европейски механизъм за военни продажби, включително мерки за ускоряване на пускането на пазара на отбранителни продукти от ЕОТИБ чрез улесняване на процедурите за съвместно възлагане на поръчки за отбранителни продукти и използване на поръчки, възложени от едно правителство на друго правителство.

(49) Държавите членки, асоциираните държави и Украйна, или СЕПВ, следва да могат да създават, управляват и поддържат резерви за отбранителна промишлена готовност, състоящи се от отбранителни продукти, които държавите членки, асоциираните държави и Украйна могат лесно да закупят или използват, с цел укрепване на конкурентоспособността на ЕОТИБ и възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ. Подобни резерви, състоящи се от запаси от отбранителни продукти, закупени от ЕОТИБ или украинската ОТИБ, ще привлекат търсене и ще увеличат предвидимостта за сектора на отбраната. Те ще дадат положителни сигнали на Съюза и украинската промишленост, стимулирайки ги да произвеждат отбранителни продукти и да инвестират с цел укрепване на промишлените мощности в този сектор. Освен това резервите за отбранителна промишлена готовност ще подобрят сигурността на доставката на отбранителни продукти за държавите членки чрез подобряване на наличността на продуктите и намаляване на сроковете за изпълнение на доставката, включително в кризисни ситуации с доставките. Когато такива резерви се създават в контекста на СЕПВ, програмата и Инструментът за подкрепа на Украйна следва да могат да подкрепят съвместното възлагане на поръчки за допълнителни количества отбранителни продукти чрез действия за съвместни поръчки, извършвани от СЕПВ, както и създаването и функционирането на СЕПВ за целите на управлението и поддържането на тези резерви.

(50) С цел да се повиши осведомеността на държавите членки относно наличността на продуктите на ЕОТИБ и украинската ОТИБ, програмата следва да може да подкрепя създаването от страна на Комисията на единен, централизиран и актуален каталог на отбранителните продукти, разработвани от ЕОТИБ и от украинската ОТИБ, въз основа на доброволния принос на държавите членки, Украйна и икономическите оператори (наричан по-нататък „Европейски каталог за военни продажби“). За тази цел продуктите, включени в каталога, следва да се произвеждат от икономически оператори, които са установени и чиито изпълнителни управленски структури се намират в Съюза, асоциирана държава или Украйна, и инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите, използвани за целите на производството на тези продукти, следва да са разположени в Съюза, асоциирана държава или Украйна. При изготвянето на този каталог Комисията следва да се консултира с EDA и да вземе предвид нейния експертен опит.

(51) Въз основа, наред с другото, на опита от капиталовия механизъм в областта на отбраната, създаден в контекста на Европейския фонд за отбрана като операция за смесено финансиране по програмата InvestEU, Комисията следва да положи усилия да създаде специален механизъм като част от програмата, който да се нарича „Фонд за ускоряване на трансформацията на веригите за доставки в областта на отбраната (FAST)“. FAST следва да се управлява непряко. FAST ще привлече нови инвестиции, ще намали риска на инвестициите и ще ускори инвестициите, необходими за увеличаване на отбранителните производствени мощности на територията на Съюза на установените в Съюза МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, под формата на операция за смесено финансиране, предлагаща подкрепа под формата на дълг или собствен капитал. Тъй като заявлението за подкрепа под формата на дълг по FAST може да включва информация, свързана с инфраструктурата, съоръженията, активите или ресурсите, използвани от МСП или малкото дружество със средна пазарна капитализация за целите на индустриализацията или производството на отбранителни продукти, е целесъобразно тази подкрепа да се подчинява на правила, които изискват тези инфраструктури, съоръжения, активи и ресурси да са разположени на територията на държава членка или на асоциирана държава, с някои целеви изключения. FAST следва да бъде създаден като операция за смесено финансиране, включително в рамките на програмата InvestEU, създадена с Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета ([26]), в тясно сътрудничество с партньорите по изпълнението.

(52) FAST следва да постигне задоволителен мултиплициращ ефект в съответствие с комбинацията от дългово и капиталово финансиране и да допринесе за привличането на финансиране както от публичния, така и от частния сектор. За да се допринесе за общата цел за повишаване на конкурентоспособността на ЕОТИБ, FAST следва също така да предоставя подкрепа за МСП, включително новосъздадени и разрастващи се предприятия, и малки дружества със средна пазарна капитализация в целия Съюз, които са част от веригите на Съюза за доставки в областта на отбраната или имат непосредствени планове да станат част от тях, при индустриализацията или производството на отбранителни продукти или които имат непосредствени планове за това, но срещат затруднения при достъпа до финансиране. FAST следва също така да ускори инвестициите в областта на производството на отбранителни технологии и продукти и съответно да укрепи сигурността на доставките по веригите за създаване на стойност в отбранителната промишленост на Съюза.

(53) Увеличаването на броя и мащаба на съвместните поръчки за отбранителни продукти от ЕОТИБ и украинската ОТИБ е необходимо за постигане на целите на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна. В съответствие с член 168, параграфи 2 и 3 от Финансовия регламент държавите членки могат да поискат от Комисията да започне съвместно възлагане на поръчки с тях, включително чрез споразумения за предварително закупуване, или като централен орган за покупки. Асоциираните държави следва да могат да поискат от Комисията да участва в съвместно възлагане на поръчки чрез дерогация от член 168, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент, тъй като такава възможност не е предвидена в двустранен или многостранен договор с тези държави. Заедно с поне една държава членка асоциираните държави следва също така да могат да поискат от Комисията да действа като централен орган за покупки чрез дерогация от член 168, параграф 3 от Финансовия регламент, тъй като във Финансовия регламент не се предвижда участието на трети държави в такива действия.

Аналогично, за целите на Инструмента за подкрепа на Украйна, Украйна следва да може да участва в такива действия. Заедно с поне една държава членка Украйна следва да може да поиска от Комисията да участва в съвместно възлагане на поръчки чрез дерогация от член 168, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент, тъй като такава възможност не е предвидена в двустранен или многостранен договор с Украйна. Поради същата причина Украйна, заедно с поне една държава членка, следва също така да може да поиска от Комисията да действа като централен орган за покупки чрез дерогация от член 168, параграф 3 от Финансовия регламент. За да се насърчи обединяването на търсенето в случай на съвместно възлагане на поръчки, Комисията следва да гарантира, че тази процедура за възлагане на поръчки е отворена за всички държави членки и, когато е приложимо, за асоциираните държави. С цел да се насърчи увеличаването на производствените мощности на ЕОТИБ и украинската ОТИБ, Комисията следва освен това да улесни сключването на споразумения за изкупуване в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията и възлагането на поръчки. За целите на съвместното възлагане на поръчки с подкрепата на Комисията използването на бюджета на Съюза ще бъде в съответствие с целите и приложимите критерии за допустимост на програмата или на Инструмента за подкрепа на Украйна и ще бъде насочено към подкрепа на адаптирането на производствените мощности на промишлените вериги за доставки в областта на отбраната. Подкрепата от бюджета на Съюза би могла по-специално да послужи за намаляване на риска за промишлените инвестиции, като например увеличаването на производствените мощности или придобиването на необходимите металообработващи машини, за да се гарантира изпълнението на даден договор, и във всеки случай следва да бъде строго ограничена до покриване на еднократните разходи, направени във връзка със закупуването или техническата поддръжка на отбранителни продукти. Бюджетните средства следва да бъдат включени в работните програми на програмата и в Инструмента за подкрепа на Украйна.

([26]) Регламент (ЕС) 2021/523 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програмата InvestEU и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/1017 (ОВ L 107, 26.3.2021 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

(54) В случаите, обхванати от настоящия регламент, незабавното възлагане и изпълнение на договор преди подписването му в резултат на процедури за възлагане на поръчки, проведени с подкрепата на Комисията за целите на настоящия регламент, може да бъде оправдано предвид съществуващата геополитическа ситуация, особено когато сериозността на обстоятелствата и последиците от тях за сигурността на гражданите на Съюза изискват доставките на съответния отбранителен продукт да бъдат ефективно изпълнени без никакво забавяне. За тази конкретна цел и чрез дерогация от член 175, параграф 1 от Финансовия регламент следва да бъде възможно изпълнението на договора да започне преди подписването му, когато необходимостта от такава мярка е надлежно документирана от възлагащия орган.

(55) Програмите за сътрудничество в областта на въоръжаването в Съюза са изправени пред значителни предизвикателства — най-често създадени по конкретен повод, те страдат от сложност, закъснения и превишаване на разходите. За да се коригира това положение и да се осигури непрекъснатата ангажираност на държавите членки до края на жизнения цикъл на отбранителните продукти, е необходим по-структуриран подход на равнището на Съюза. С цел да се постигне такъв подход усилията на държавите членки следва да бъдат подкрепени чрез предоставяне на нова правна уредба, а именно СЕПВ, за подкрепа и укрепване на тяхното сътрудничество. FAST следва също така да ускори инвестициите в областта на производството на отбранителни технологии и продукти и съответно да укрепи сигурността на доставките по веригите за създаване на стойност в отбранителната промишленост на Съюза. СЕПВ следва да могат да извършват допълнителни дейности, необходими за постигането на техните цели, като например дейности, свързани с инфраструктури, които са пряко свързани с отбранителни продукти. Предприеманите в рамката на СЕПВ действия следва да се подсилват взаимно с извършваните в рамките на ОВППС, по-специално в контекста на ПРС. Тези действия следва също да не са в разрез с интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения.

(56) В рамките на СЕПВ държавите членки следва да се ползват от стандартизирани процедури, които могат да бъдат предоставени от Комисията за даване на ход и управление на програми за сътрудничество в областта на въоръжаването, включително насоки за управление на проекти, възлагане на поръчки, финансово управление и докладване. Сътрудничеството в рамката на СЕПВ следва също така да позволява, при условията, определени в директиви 2006/112/ЕО ([27]) и (ЕС) 2020/262 ([28]) на Съвета, освобождаване от ДДС или акциз, когато СЕПВ притежава закупеното оборудване. Освен приноса по линия на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна, СЕПВ следва да могат да получават средства и от други програми на Съюза, при условие че те не покриват едни и същи разходи. Правилата на съответната програма на Съюза следва да се прилагат за съответстващото финансиране на съответното действие.

(57) С единодушие на своите членове СЕПВ следва да могат да емитират ценни книжа в съответствие с правото на държавата членка, в която се намира тяхното седалище, за да се гарантират дългосрочният план за финансиране на програмите за въоръжаване и спазването на рамката за икономическо управление. Съюзът не следва да носи отговорност за ценните книжа, емитирани от СЕПВ. Финансовият принос от Съюза може да подобри условията за финансиране на програмите за въоръжаване от държавите членки.

(58) За да постигне своите цели, дадено СЕПВ следва да може да възложи — чрез споразумение за възлагане — една или повече задачи на един или повече субекти, допустими за финансиране съгласно действията за съвместни поръчки по линия на програмата. По-специално международни организации като OCCAR и NSPA, както и EDA, разполагат с ресурси, компетентности и умения в управлението на сътрудничеството в областта на отбраната, което може да предложи добавена стойност на СЕПВ. Когато СЕПВ възлага на друг субект изпълнението на своите задачи, тя следва да продължи да носи отговорност за спазването на задълженията си съгласно правото на Съюза, и по-специално настоящия регламент. Поради това СЕПВ следва да гарантира, че споразумението за делегиране включва такива задължения, и да предприеме всички подходящи мерки, за да гарантира тяхното изпълнение.

(59) За да се даде възможност за ефективна процедура за създаване на СЕПВ, е необходимо държавите членки, асоциираните държави или Украйна, желаещи да създадат СЕПВ, да подадат заявление до Комисията, която следва да прецени дали предложеният устав на СЕПВ е в съответствие с настоящия регламент. Това заявление следва да съдържа декларация на държавата членка, в която се предвижда да бъде седалището на СЕПВ, като с нея от създаването на структурата СЕПВ се признава за международен орган или международна организация за целите на прилагането на директиви 2006/112/ЕО и (ЕС) 2020/262. Комисията следва да оцени заявлението без ненужно забавяне, в идеалния случай в рамките на два месеца от получаването на пълното заявление. За тази цел Комисията следва да може да отправи покана към EDA да предостави своя експертен опит.

([27]) Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 11.12.2006 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([28]) Директива (ЕС) 2020/262 на Съвета от 19 декември 2019 г. за определяне на общия режим на облагане с акциз (ОВ L 58, 27.2.2020 г., стр. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj).

(60) С цел постигане на прозрачност актовете за изпълнение за създаване на СЕПВ и обявленията за решенията за ликвидация и закриване на СЕПВ, както и евентуалните обявления в случай че СЕПВ не е в състояние да изплаща задълженията си, следва да се публикуват в *Официален вестник на Европейския съюз*.

(61) За да изпълнява задачите си по най-ефикасния начин, СЕПВ следва да има правосубектност от датата, на която акта за изпълнение за създаването на СЕПВ поражда действие, и да се ползва с най-широката правоспособност във всяка държава членка. СЕПВ следва да се ползва с най-широката правоспособност и в асоциираните държави и Украйна, ако те са членове на СЕПВ. Нейното седалище следва да се намира на територията на държава членка.

(62) Държавите членки, асоциираните държави и Украйна могат да членуват в СЕПВ. Сред членовете на СЕПВ следва да има най-малко три държави, от които поне две следва да са държави членки.

(63) За изпълнението на СЕПВ в нейния устав следва да бъдат предвидени по-подробни разпоредби, въз основа на които Комисията следва да проучи съответствието на дадено заявление с правилата в настоящия регламент. Важно е в устава да се уточни какъв административен капацитет е предвиден за гарантиране на спазването на правилата на Съюза и националните правила за работа с отбранителни продукти. Без да се засягат съществуващите правила на Съюза и национални правила относно износа на отбранителни продукти, членовете на СЕПВ следва да могат да постигнат единодушно съгласие по подход към този износ.

(64) Необходимо е да се гарантира чрез съответен контрол на равнището на Съюза, от една страна, че СЕПВ ще разполага с необходимата гъвкавост, за да изменя устава си, а от друга страна, че някои основни елементи, по-специално тези, които са били необходими за одобряването на устава на СЕПВ, ще бъдат запазени. Ако дадено изменение засяга основен елемент от устава, това изменение, преди да породи действие, следва да бъде одобрено от Комисията. Комисията следва да бъде уведомена за всяко друго изменение. С изключение на измененията, свързани с евентуален подход към износа на отбранителни продукти, Комисията следва да има възможност да възрази срещу такива изменения, ако счита, че те противоречат на настоящия регламент.

(65) СЕПВ следва да може да възлага поръчки за отбранителни продукти от свое име или от името или за сметка на своите членове. За тази цел СЕПВ следва да се считат за международни организации по смисъла на член 12, буква в) от Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([29]). Поради това Директива 2009/81/ЕО не следва да се прилага за такова възлагане на поръчки. Когато СЕПВ възлага поръчки от името на своите членове, които са държави членки или, когато е приложимо, асоциирани държави, Директива 2009/81/ЕО не следва да се прилага в такива случаи, когато процедурата за възлагане на поръчки е в съответствие с целите на СЕПВ за насърчаване на конкурентоспособността на ЕОТИБ и когато е приложимо — на украинската ОТИБ. Директива 2009/81/ЕО не следва да се прилага и за процедурите за възлагане на поръчки, провеждани от държавите членки при възлагане на поръчки за сметка или от името на СЕПВ, тъй като тези договори следва да се възлагат в съответствие с правилата за възлагане на поръчки на СЕПВ. Когато държави членки или, ако е приложимо, асоциирани държави закупуват отбранителни продукти от СЕПВ, поръчката следва да се счита за поръчка, възложена от едно правителство на друго правителство в съответствие с посоченото в член 13, буква е) от Директива 2009/81/ЕО. СЕПВ следва да определят свои собствени правила за възлагане на поръчки в съответствие с принципите на първичното право на Съюза, приложими към възлагането на поръчки, по-специално принципите на равно третиране, прозрачност, недискриминация и пропорционалност, както и с правилата, определени в настоящия регламент. Когато СЕПВ поверява задачи по възлагане на поръчки на един или повече субекта, тя следва да гарантира, че правилата за възлагане, които ще се прилагат, са в съответствие с тези принципи.

(66) Държавите членки, участващи в СЕПВ, следва да гарантират, че политиката на СЕПВ за възлагане на поръчки съответства на целите за насърчаване на конкурентоспособността на ЕОТИБ или на украинската ОТИБ, включително когато не се предоставя финансова подкрепа от Съюза. Това не засяга специфичните условия, които се прилагат, в случай че СЕПВ получава финансиране от Съюза по съответната програма.

([29]) Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(67) За да изпълнява задачите си по най-ефикасния начин и като логическо следствие от правосубектността си, СЕПВ следва да бъде отговорна за финансовите си задължения. За да се позволи на членовете на СЕПВ да намерят подходящи решения по отношение на отговорността си, в устава следва да се предостави възможност за различни режими на отговорност, които да надхвърлят отговорността, ограничена до вноските на членовете.

(68) За да се гарантира достатъчен контрол на спазването на настоящия регламент, СЕПВ следва да представя на Комисията годишния си доклад и всяка информация за обстоятелства, които биха могли сериозно да застрашат изпълнението на нейните задачи. Ако Комисията получи сведения чрез годишния доклад или по друг начин, че СЕПВ действа в тежко нарушение на настоящия регламент или на друг приложим правен акт, тя следва да изиска обяснения или действия от СЕПВ или от нейните членове. В изключителни случаи и ако не бъде предприето коригиращо действие, Комисията следва да може да отмени акта за изпълнение за създаване на СЕПВ, с което да започне процедура за ликвидация на СЕПВ. Комисията следва да представя на Европейския парламент и на Съвета обобщен годишен доклад за дейността на всички активни СЕПВ.

(69) В резултат на непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна сигурността на доставките се превръща във все по-важен фактор в решенията на държавите членки за възлагане на поръчки за отбранителни продукти. Вследствие на това способността на трансграничните вериги за доставки на Съюза да гарантират непрекъсната доставка на отбранителни продукти се превърна в определящ фактор за тяхната конкурентоспособност. Въвеждането на режим за сигурност на доставките в целия Съюз би могло следователно да доведе до положително въздействие върху конкурентоспособността на ЕОТИБ.

(70) След приемането на Регламент (ЕС) 2023/1525, в съвместното си изявление от 11 юли 2023 г. Европейският парламент и Съветът призоваха Комисията да обмисли възможността да предложи правна уредба за гарантиране на сигурността на доставките. Това съвместно изявление е в съзвучие със заключенията на Европейския съвет от декември 2013 г., в които се призовава за всеобхватен режим за сигурност на доставките в целия Съюз, и препоръката на Европейския парламент от 8 юни 2022 г., в която Комисията настоятелно се призовава незабавно да представи предложение за такъв режим.

(71) Неотдавнашните кризи като пандемията от COVID-19 и рязкото нарастване на търсенето на някои отбранителни продукти, по-специално боеприпаси, разкриха уязвимостта на веригите за доставки на Съюза. Тези кризи също така показаха как смущенията в доставките на тези продукти или на компоненти или суровини от критично значение за тяхното производство могат да възпрепятстват функционирането на вътрешния пазар. Тези кризи откроиха вероятния риск от поява на разнопосочни мерки на национално равнище, включително за опазването на запасите като въпрос на националната сигурност и сертифицирането на отбранителни продукти, и липсата на координация на равнището на Съюза за справяне с недостига на продукти от критично значение в отговор на възникващите кризи, както и на компоненти и суровини, абсолютно необходими за тяхното производство, което води до затруднения при достъпа до и придобиването на продуктите, компонентите и суровините, необходими за производството на съответните продукти, което създава конкретен риск да се затрудни по този начин цялата производствена верига. От решаващо значение е да се предотврати появата на пречки пред трансграничната търговия между държавите членки, дължащи се на различия в националното право, тъй като такива различия биха ограничили свободното движение на продукти от критично значение и на свързаните с тях компоненти и суровини на вътрешния пазар и биха нарушили функционирането на веригите за доставки. Тези затруднения по веригите за доставки разкриха също така липса на инструменти за управление на кризи и механизми за координация, недостатъчен обмен на информация и недостатъчен преглед на производствените мощности в целия Съюз, по-специално по отношение на отбранителните продукти.

(72) Постоянното влошаване на контекста на сигурността, характеризиращо се с нарастващи дългосрочни заплахи, ускоряване на разработването на отбранителните технологии и иновации и вероятно увеличение на разходите за отбрана, вероятно ще предизвика рязко нарастване на търсенето на отбранителни продукти и ще изостри бъдещите кризи с доставките по отношение на такива продукти. Съществува вероятност такова повишено търсене да засили натиска върху веригите за доставки на отбранителни продукти в Съюза и, ако не бъде приета рамка на равнището на Съюза, да предизвика появата или възобновяването на разнопосочни национални мерки за справяне с недостига, водещи по този начин до пречки пред правилното функциониране на вътрешния пазар, като в резултат на това се подкопават интересите на Съюза и на неговите държави членки в областта на отбраната и сигурността.

(73) Освен това бързо променящата се обстановка по отношение на сигурността би могла да допринесе за възникването на други кризи под различни форми, като например кибератаки срещу отбранителната промишленост или широкомащабни смущения в критичната инфраструктура, което би изисквало бързи и решителни координирани ответни действия, за да се предотвратят сериозни смущения в съответните вериги за доставки в областта на отбраната. Поради това, предвид очакваното повишено търсене на отбранителни продукти и засилен натиск върху съответните вериги за доставки, надеждното функциониране на тези вериги за доставки е от съществено значение, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на отбранителни продукти.

(74) Както е видно от поуките, извлечени от работата на Работната група за съвместно възлагане на поръчки в областта на отбраната във връзка с координирането на нуждите от поръчки в областта на отбраната в съвсем краткосрочен план, и от прилагането на Регламент (ЕС) 2023/1525, веригите на Съюза за доставки в областта на отбраната често имат трансгранично измерение, по-специално на по-ниските нива. От съществено значение е да се избегне положение, при което нарастващата сложност на веригите за доставки на отбранителни продукти в целия Съюз води до липса на видимост за цялостните производствени мощности и вериги за доставки на ЕОТИБ и до невъзможност на държавите членки да вземат информирани решения, по-специално за справяне с недостига или за намаляване на риска от такъв недостиг.

(75) Съществува конкретен риск мерките за сигурност на доставките, приети на национално равнище, да не са достатъчни за ефективно справяне с предизвикателства в бъдеще, а трансграничните последици за веригите за доставки в областта на отбраната в целия Съюз да не могат да бъдат отчетени в достатъчна степен, нито да получат подходящ отговор от отделните държави членки. Освен това некоординираните подходи на национално равнище, по-специално по отношение на сертифицирането и трансфера на отбранителни продукти в рамките на ЕС и приоритизирането на поръчките с военна цел, могат да окажат сериозно отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар на отбранителни продукти, по-специално като създават пречки пред трансграничната търговия, и да изострят цялостния недостиг и смущения във веригите за доставки.

(76) С оглед на посочените предизвикателства изглежда необходимо и целесъобразно да се създаде режим за сигурност на доставките в целия Съюз, насочен към повишаване на сигурността на доставката на отбранителни продукти, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и неговата устойчивост на сътресения. В този контекст е от съществено значение да се предвидят мерки за координация и да се подготви и реагира на въздействието на бъдещи кризи с доставките върху вътрешния пазар на отбранителни продукти; да се гарантира сигурност на доставката на отбранителни продукти, компоненти и суровини за тях или на всякакви продукти или услуги от критично значение за тяхното производство, чиято наличност е абсолютно необходима, за да се осигури правилното функциониране на вътрешния пазар и неговите вериги за доставки, и която трябва да бъде гарантирана с цел реагиране при криза с доставките (наричани по-нататък „продукти от особено значение при криза“); и да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на отбранителни продукти, включително като се предотвратява възникването на пречки пред него. Тези мерки следва да се основават на член 114 от ДФЕС.

(77) Директива 2009/81/ЕО се отнася, наред с другото, до установяването на подходяща законодателна рамка — която е предварително условие за създаването на европейски пазар на отбранително оборудване — относно координирането на процедурите за възлагане на поръчки, за да бъдат изпълнени изискванията за сигурност на държавите членки и задълженията, произтичащи от ДФЕС. За постигането на тази цел Директива 2009/81/ЕО предлага решения по-специално за преодоляването на кризисни ситуации, а именно като предвижда специални разпоредби, приложими в случай на спешност, породена от криза, като например съкращаване на сроковете за получаване на оферти и възможността за използване на процедурата на договаряне без предварително обявление. В някои случаи на спешност обаче тези правила може да се окажат недостатъчни, особено когато спешността, произтичаща от кризата, може да бъде преодоляна само чрез съвместно възлагане на поръчки от две или повече държави членки. В тези случаи често единственото решение, което гарантира интересите на тези държави членки в областта на сигурността, е да се предостави достъп до съществуващо рамково споразумение на възлагащи органи от държави членки, които първоначално не са били страни по него, дори подобна възможност да не е била предвидена в първоначалното рамково споразумение. Тъй като тези възможности не са предвидени в Директива 2009/81/ЕО към момента на влизане в сила на настоящия регламент, в него се предвижда възможността за допълване или дерогация от разпоредбата на посочената директива в случаи на спешност в резултат на криза, при условие че е получено съгласието на предприятието, което е сключило рамковото споразумение.

(78) В съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз измененията на обществени поръчки трябва да са строго ограничени до абсолютно необходимото в конкретния случай, като същевременно се спазват във възможно най-голяма степен принципите на недискриминация, прозрачност и пропорционалност. В това отношение следва да е възможна дерогация от Директива 2009/81/ЕО чрез увеличаване на предвидените в дадено рамково споразумение количества с до 100 % от стойността на това рамково споразумение при предоставянето на достъп до него за възлагащи органи от други държави членки, доколкото това увеличение е строго необходимо за предоставянето на достъп до рамковото споразумение за тези възлагащи органи. По отношение на тези допълнителни количества тези възлагащи органи следва да се ползват от същите условия като първоначалния възлагащ орган, който е сключил първоначалното рамково споразумение. Освен това следва да се приемат подходящи мерки за прозрачност, за да се гарантира, че всички потенциално заинтересовани страни са информирани.

(79) През последните години държавите членки все повече се ангажират със сътрудничеството в областта на отбраната, по-специално с оглед на сближаването на военните им способности. Процедурите на Съюза, например CARD и ПСС, имат по-специално за цел оказването на подкрепа за изпълнението на съответните приоритети посредством очертаване и реализиране на възможностите за засилено сътрудничество в областта на отбраната с оглед постигане на нивото на амбиция на Съюза в областта на сигурността и отбраната. Постоянното влошаване на геополитическата среда и изключителната нестабилност на международната обстановка правят изграждането на оперативно сътрудничество още по-необходимо. За да бъде ефективно, може да е необходимо сътрудничеството в областта на отбраната да изисква въоръжените сили на сътрудничещите държави членки да използват точно един и същ отбранителен продукт или поне продукти, които са толкова сходни, че са взаимозаменяеми. В такива случаи на държава членка, която участва в създаването или се присъединява към такава инициатива за сътрудничество, която надхвърля обикновеното съвместно възлагане на поръчки за отбранителни продукти, следва да се разреши дерогация от принципите на прозрачност и конкуренция и пряко възлагане на поръчка без предварителна състезателна процедура или публикуване на обявление за поръчка на предприятието от ЕОТИБ, което произвежда този продукт, при условие че това е необходимо за осъществяването на съответното сътрудничество в областта на отбраната.

(80) Предвид обстановката със сигурността и напреженията и проблемните точки, които са налице или са предвидими във вътрешния пазар на отбранителни продукти и неговите вериги за доставки, по-специално поради несъответствието между ограничените производствени мощности в Съюза и рязкото нарастване на търсенето от началото на агресивната война на Русия срещу Украйна, е необходимо да се предвиди набор от мерки, които да позволят на Съюза да предвиди, да се подготви и да смекчи рисковете от сериозни смущения в доставката на отбранителни продукти, които ще доведат или е вероятно да доведат до приемането на разнопосочни национални мерки, водещи до сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар.

(81) Способността на Съюза да предвижда и да се справя с кризи с доставката на отбранителни продукти, които засягат правилното функциониране на вътрешния пазар, зависи от познаването и надзора на равнището на Съюза на структурата, силните и слабите страни на веригите за доставки на такива продукти в Съюза. С оглед на сложността на веригите за доставки в областта на отбраната и на съществуващите напрежения и риск от недостиг по тези вериги за доставки е необходимо да се осигурят инструменти за непрекъснат координиран подход за картографиране и наблюдение на веригите за доставки на Съюза на продуктите от особено значение при криза. Резултатите от такова картографиране също така ще предоставят съответната информация за изготвянето на мерки на Съюза, насочени към укрепване на конкурентоспособността на ЕОТИБ, и за оценката на позицията на Съюза в световните вериги за доставки в областта на отбраната. В тази перспектива картографирането и наблюдението следва да се съсредоточат върху продукти, при които сериозното смущение в доставките или непосредственият риск от такова смущение ще доведе или е вероятно да доведе до приемането на разнопосочни национални мерки, което би имало сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално до пречки пред трансграничната търговия.

(82) За целите на картографирането Комисията следва да състави и редовно да актуализира списък на продуктите от особено значение при криза, като се съсредоточи върху възможните смущения или проблемни точки, засягащи сигурността на доставките на такива продукти. Определянето на тези продукти от Комисията следва да се основава на данни, предоставени от държавите членки и произтичащи от определянето на съответните производствени мощности и вериги за доставки. За да се гарантира изчерпателността на обобщените данни, Комисията следва да извършва кръстосана проверка на тези данни, като за целта използва наличните данни, както и, ако е необходимо, данните, получени чрез искания до предприятията за доброволно предоставяне на информация.

(83) Комисията следва да предвиди рамка и методика за определяне на продукти от особено значение при криза. За да се гарантира ефикасността на картографирането, тази рамка и тази методика следва да бъдат определени по начин, който да не създава ненужна административна тежест за държавите членки. Поради това те следва да надграждат съществуващите национални рамки и методики, които държавите членки ще споделят с Комисията. Тази рамка и тази методика следва, на първо място, да се съсредоточат върху съществуващите проблемни точки по веригите за доставки в областта на отбраната и да доведат до определянето на производствените мощности и веригите за доставки.

(84) Като част от картографирането Комисията следва също така да състави и разработи списък с показатели за ранно предупреждение, с които да се определят факторите, които могат да доведат до смущения, да компрометират или да окажат отрицателно въздействие върху доставките на такива продукти. Тези показатели може да включват необичайни увеличения на срока за изпълнение, наличието на суровини, междинни продукти и човешки капитал, необходими за производството на продукти от особено значение при криза, или на подходящо производствено оборудване, прогнозирано търсене, скокове на цените, надвишаващи нормалните ценови колебания, произшествия, нападения, природни бедствия или други сериозни събития, въздействието на търговски политики, мита, ограничения на износа, пречки пред търговията и други свързани с търговията мерки, както и въздействието на прекратявания на производството, преместване на дейността или поглъщания на основни доставчици на продукти от особено значение при криза. Дейностите по наблюдение от страна на Комисията следва да се съсредоточат върху онези показатели за ранно предупреждение, които могат да включват, ако е необходимо, искания към съответните участници за доброволно предоставяне на информация.

(85) За да се сведе до минимум тежестта за предприятията, участващи в наблюдението, и за да се гарантира, че получената информация може да бъде представена по съдържателен начин, Комисията следва да предвиди стандартизирани и сигурни средства за събирането на информация. Тези средства следва да гарантират, че всяка събрана информация се обработва поверително при опазване на търговските тайни и гарантиране на киберсигурността. По подобен начин, за да се ограничи административната тежест за националните администрации, държавите членки следва да могат да поискат от Комисията да изпълнява задачите, които са им възложени за целите на картографирането на веригите за доставки на отбранителни продукти.

(86) Въз основа на списъка на продуктите от особено значение при криза, съставен от Комисията, държавите членки следва да определят на своята територия основните доставчици на такива продукти. Списъкът на тези доставчици следва да бъде предаден на Комисията, за да се гарантира ефективен координиран подход на равнището на Съюза. За да могат да констатират и докладват за всяко събитие, което може да има отрицателни и трайни последици за своевременната наличност и доставка на тези продукти, държавите членки следва да наблюдават способността на тези доставчици да извършват своите дейности в светлината на индикаторите за ранно предупреждение, набелязани от Комисията. По същата причина основните доставчици на продукти от особено значение при криза следва също така да информират държавата членка, на чиято територия са установени, ако открият смущения в доставките, които могат значително да засегнат техните дейности, свързани с производството на продукти от особено значение при криза.

(87) Като част от рамката за готовност за действие при кризи Комисията следва да провежда и координира стрес тестове и симулации, по-специално въз основа на становищата на Съвета за сигурност на доставките в областта на отбраната (наричан по-нататък „Съвета за сигурност“) по въпроси от критично значение за веригите за доставки в областта на отбраната. В този контекст Комисията може да разработва сценарии и параметри, които да отразяват конкретните рискове, свързани с криза с доставките на продукти от особено значение при криза. За да се гарантира готовността за действие при кризи на всички имащи отношение участници, е необходимо всички държави членки и когато е приложимо — върховният представител, EDA и други имащи отношение участници, да бъдат поканени да участват на доброволен принцип в тези стрес тестове. В този контекст Комисията може да улеснява и насърчава разработването на стратегии за готовност за реагиране при извънредни ситуации, включително стратегии за комуникация при кризи и обмен на информация относно приложимите ограничения при трудни обстоятелства. Като се има предвид чувствителният характер на информацията, свързана с проблемните точки на веригите за доставки, за интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на отбраната и сигурността, резултатите от тези стрес тестове следва да представляват класифицирана информация.

(88) Липсата на прозрачност по въпроса кои са сертифициращите органи и какви са процедурите за сертифициране на отбранителни продукти в рамките на Съюза води до ограничено кръстосано сертифициране на отбранителни продукти, което от своя страна предизвиква допълнително фрагментиране на вътрешния пазар на отбранителни продукти, по-специално по време на кризи с доставките, както стана видно от кризата с боеприпасите през 2023 г. Поради това като част от рамката за готовност е необходимо да се повиши прозрачността на националните процеси за сертифициране и да се улесни обменът на информация между сертифициращите органи с оглед улесняване на кръстосаното сертифициране на отбранителни продукти и насърчаване на движението на такива продукти във вътрешния пазар. За тази цел Комисията следва да състави и редовно да актуализира списък на националните сертифициращи органи.

(89) За да се намали рискът от недостиг в доставките на продукти от особено значение при криза, е необходимо да се ускори увеличаването на производствените съоръжения, свързани с производството на тези продукти, по-специално като се гарантира ефикасно и навременно административно обработване на заявленията, свързани с планирането, изграждането и експлоатацията на тези съоръжения. За тази цел органите на държавите членки следва да гарантират, че тези заявления се обработват по възможно най-бързия допустим от правна гледна точка начин.

(90) За да се даде възможност на Съюза да намали риска от възникване на криза с доставките, компетентните органи на държавите членки следва да предупреждават Съвета за сигурност, когато узнаят за риск от сериозни смущения в доставките на продукти от особено значение при криза или разполагат с конкретна и надеждна информация за материализирането на някакъв друг рисков фактор или събитие. За да се гарантира координиран подход с цел намаляване на този риск, Комисията, когато узнае за такъв риск, следва да предприеме превантивни действия, като например свикване на извънредно заседание на Съвета за сигурност, с цел обсъждане на сериозността на възможните смущения, както и възможните ответни действия, и по целесъобразност — провеждане на консултации с имащите отношение трети държави и международни организации, за да се намерят съвместни решения за избягване или преодоляване на смущения във веригите за доставки, в съответствие с международните задължения.

(91) В настоящия регламент следва също така да се предвидят инструменти за ефективно и координирано предприемане на мерки във връзка с неизбежна или вече възникнала криза с доставките. Поради необходимостта да се предвидят целенасочени мерки в зависимост от това дали дадено сериозно отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар или непосредствен риск от такова въздействие се отнася до продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, или до отбранителни продукти от особено значение при криза, следователно в настоящия регламент следва да се предвидят две различни положения на криза с доставките.

(92) Положението на криза с доставките следва да се задейства въз основа на конкретни и надеждни доказателства в случай че са налице сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения в доставките на продукти от особено значение при криза и когато такива сериозни смущения или непосредственият риск от такива смущения водят или е вероятно да доведат до приемането на разнопосочни национални мерки, свързани с продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, което да доведе до сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално до пречки пред трансграничната търговия на такива продукти от особено значение при криза.

(93) Положението на свързана със сигурността криза с доставките следва да се задейства в случай че са налице сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения в доставката на отбранителни продукти и когато такива сериозни смущения или непосредственият риск от такива смущения водят или е вероятно да доведат до приемането на разнопосочни национални мерки, свързани със отбранителни продукти от особено значение при криза, което да доведе до сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално до пречки пред трансграничната търговия на такива отбранителни продукти от особено значение при криза. Когато Комисията прави оценка на това дали са изпълнени условията за задействане на това положение на свързана със сигурността криза с доставките, тя следва да вземе предвид дали в областта на ОВППС е установена криза, засягаща интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, като например дали дадена държава членка е задействала клаузата за взаимопомощ съгласно член 42, параграф 7 от ДЕС. В този контекст Комисията би могла да вземе предвид дали такава криза е била установена и в НАТО.

(94) Поради чувствителния характер на решението за задействане на положение на криза с доставките или положение на свързана със сигурността криза с доставките, произтичащ по-специално от потенциалните последици от мерките, които може да бъдат предприети в отговор на това, включително значителното въздействие, което тези мерки може да окажат върху частните предприятия в Съюза, правомощието да приема акт за изпълнение по отношение на задействането, удължаването и прекратяването на положения на криза с доставките следва да бъде предоставено на Съвета. За да се гарантира, че ответните действия на равнището на Съюза са адаптирана към естеството на кризата с доставките, Съветът следва също така да определя кои от мерките, предвидени в настоящия регламент, следва да бъдат задействани с цел справяне с продължаващата криза с доставките, и следва да е в състояние да определя за кои продукти от особено значение при криза следва да бъдат задействани тези мерки.

(95) За да се даде възможност за точни оценки почти в реално време на естеството и сериозността на кризата с доставките и на това дали е необходимо въвеждането на мерки за приоритизиране, Комисията, когато актът за изпълнение на Съвета задейства такава мярка при обявено положение на криза с доставките или положение на свързана със сигурността криза с доставките, следва да може да отправя искания за информация към икономическите оператори, допринасящи за производството на съответните продукти от особено значение при криза. Такива искания за информация следва да се разглеждат само когато наличната информация не е достатъчна и следва да бъдат ограничени до информация относно производствените способности, производствените мощности или възможните основни смущения. С оглед на чувствителния характер на информацията, която може да бъде поискана, Комисията следва да получи предварителното съгласие на държавата членка, в която се намира производственият обект на съответния икономически оператор, и исканата информация следва да бъде предадена през тази държава членка. Когато съответната държава членка се съгласи да отправи такова искане за информация, тя следва да може да реши да го отправи директно до съответния икономически оператор и да информира Комисията за това. Важно е също така Комисията да е запозната с исканията за информация от трети държави, свързани с дейности на икономически оператори, установени в Съюза, относно доставките на продукти от особено значение при криза, тъй като такива искания за информация биха могли да доведат до мерки за приоритизиране от тези трети държави, които могат да окажат значително въздействие върху доставките на такива продукти в Съюза и върху правилното функциониране на вътрешния пазар. Поради това съответният икономически оператор следва да информира своевременно държавата членка, на чиято територия е разположен неговият производствен обект, която от своя страна следва да информира Комисията, така че да се даде възможност на съответната държава членка и на Комисията да поискат от съответния икономически оператор да предостави информация, подобна на исканата от трева държава информация.

(96) В случаи на сериозен и траен недостиг или изключително голямо търсене на продукти от особено значение при криза, които са съпътствани от непосредствен риск или реално водят до сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, може да се наложи прилагането на мерки за приоритизиране на равнището на Съюза, насочени към осигуряване на наличността на продукти от особено значение при криза, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар на отбранителни продукти и неговите вериги за доставки. По искане на държава членка Комисията следва да може да използва в това отношение искания с приоритет за улесняване на доставките както на отбранителни продукти от особено значение при криза, така и на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, и поръчки с приоритет за гарантиране на доставките на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти. Тези мерки за приоритизиране следва да бъдат задействани от Съвета.

(97) Исканията с приоритет следва да се състоят от искания от Комисията, по инициатива на държава членка, до съответните икономически оператори, установени в Съюза, за приемане или приоритизиране на поръчки за продукти от особено значение при криза. Като крайна мярка, за да се гарантира, че веригите за доставки в областта на отбраната могат да продължат да функционират по време на криза с доставките, и да се използват само когато е необходимо и пропорционално за тази цел, тези искания с приоритет следва да имат за цел подпомагане на държава членка, която е изправена пред сериозни затруднения при възлагането на поръчка или при изпълнението на договор за доставка на продукти от особено значение при криза. Икономическите оператори следва да имат възможност да откажат към тях да бъде отправено искане с приоритет. Когато отправя искане с приоритет, Комисията следва да вземе предвид евентуалното неблагоприятно въздействие върху конкуренцията на вътрешния пазар и риска от задълбочаване на смущенията на пазара. Освен това изборът на получателите и бенефициерите на исканията с приоритет следва да не бъде дискриминационен.

(98) С оглед на силното влошаване на обстановката в Съюза от гледна точка на сигурността, свързано с продължаващата и засилена заплаха от страна на Русия в контекста на агресивната ѝ война срещу Украйна, от решаващо значение е да се преодолеят затрудненията, които държавите членки могат да срещнат при възлагането на поръчка или при изпълнението на договор, свързан с доставката на отбранителни продукти, по-специално когато тези затруднения произтичат от смущения в предоставянето на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти. В действителност, когато продуктите от особено значение при криза са продукти с двойна употреба или граждански продукти, веригите за доставки в областта на отбраната могат да се сблъскат с конкуренцията на веригите за доставки в области извън отбраната, които разполагат със значително по-голяма покупателна способност, когато се опитват да получат достъп до тези продукти от особено значение при криза. Поради това е необходимо да се предвиди допълнителен инструмент от последна инстанция в случаите, когато производството или доставката на такива продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, не биха могли да се осъществят чрез друга мярка, включително искане с приоритет. Следователно поръчките с приоритет следва да позволяват на Комисията да задължава икономическите оператори, установени в Съюза, да произвеждат или доставят определени продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, след като получи предварителното съгласие на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономически оператор, и на държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на икономическия оператор. Комисията не следва да издава поръчки с приоритет, когато икономическият оператор не е в състояние да изпълни поръчката дори ако е приоритизирана, било то поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност, или по технически причини, или защото това би създало неприемлива икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор, включително значителен риск, свързан с непрекъснатостта на дейността. Когато такива причини възникнат, след като Комисията е приела акт за изпълнение, с който на икономическия оператор се възлага поръчка или искане с приоритет, този икономически оператор следва да може да поиска от Комисията да измени съответния акт за изпълнение.

(99) Поръчки с приоритет или искания с приоритет следва да се поемат въз основа на обективни, фактически, измерими и обосновани данни. При това следва да се отчитат законните интереси на предприятията, както и разходите и усилията, необходими за всяка промяна в производствената последователност. Когато бъде прието или наложено, задължението за изпълнение на искането с приоритет или поръчката с приоритет следва да има предимство пред задълженията за изпълнение съгласно частното или публичното право. Когато предметът на искане с приоритет се отнася до отбранителен продукт, в искането следва да се посочи обхватът на договорните задължения, пред които той следва да има предимство. Всяко искане или поръчка с приоритет следва да се възлага на справедлива и разумна цена. Цената следва да може да се изчисли въз основа на приложимите цени през последните години, като всяко увеличение или намаление на цената следва да бъде обосновано, например чрез отчитане на инфлацията или производствените разходи. Предвид това колко е важно да се гарантират доставките на продукти от особено значение при криза, които са абсолютно необходими за правилното функциониране на вътрешния пазар и неговите вериги за доставки, спазването на задължението за изпълнение на искане или поръчка с приоритет не следва да води до налагане на отговорност на трети страни за вреди, които могат да възникнат поради неизпълнение на договорни задължения, уредени от правото на държава членка, доколкото неизпълнението на договорните задължения е било необходимо за спазването на изискваното приоритизиране. Икономическите оператори, които потенциално могат да получат искане с приоритет, следва да разполагат с възможността да предвидят евентуалните последици от това искане с приоритет в условията на своите търговски договори.

(100) Когато икономическият оператор изрично е приел искане с приоритет и Комисията е приела акт за изпълнение след това приемане, или когато на икономическия оператор е била наложена поръчка с приоритет с акт за изпълнение, приет от Комисията, икономическият оператор следва да изпълни всички условия на този акт за изпълнение. При неспазване на условията, определени в акта за изпълнение, икономическият оператор следва да загуби възможността да се възползва от освобождаване от договорна отговорност. Когато неспазването е умишлено или се дължи на груба небрежност, Комисията следва да може да наложи на икономическия оператор глоба или периодична имуществена санкция, при спазване на принципа на пропорционалност. Комисията следва да вземе предвид всички надлежно обосновани причини, представени от икономическия оператор, за да определи необходимостта от глоби или периодични имуществени санкции и тяхната пропорционалност.

(101) При изключителното обстоятелство, че икономически оператор, установен в Съюза, е обект на мярка, водеща до поръчка с приоритет или искане с приоритет за продукт от особено значение при криза от трета държава, той следва да уведоми Комисията, за да може тази информация да бъде взета предвид при оценката дали такава мярка ще окаже значително въздействие върху сигурността на доставките на продукти от особено значение при криза и правилното функциониране на вътрешния пазар, както и за всички подходящи стъпки, които може да се наложи да бъдат предприети в отговор на тази мярка.

(102) Искането или задължението за производство или доставка с приоритет на определени продукти не засяга непропорционално свободата на стопанска инициатива и свободата на договарянето, които са защитени от член 16 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), и правото на собственост, прогласено в член 17 от нея. В съответствие с член 52, параграф 1 от Хартата всяко ограничаване на упражняването на тези права и свободи трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи, както и да се подчинява на принципа на пропорционалност.

(103) Когато бъде задействано положение на свързана със сигурността криза с доставките, мерките, налични при положение на криза с доставките, следва също да бъдат на разположение, ако Съветът счете това за целесъобразно, и да бъдат посочени в акта за изпълнение за задействане на положението на свързана със сигурността криза с доставките.

(104) Трансферите на отбранителни продукти в рамките на ЕС се регулират от Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([30]), която има за цел да опрости тези трансфери, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар за отбранителни продукти. Както е видно от предишни оценки на посочената директива, предоставянето на предварителни глобални и индивидуални лицензи за трансфер до голяма степен продължава да бъде стандартната практика за движението на отбранителни продукти в рамките на вътрешния пазар, а средното време за обработка на заявленията понякога варира значително в отделните държави членки. По време на свързана със сигурността криза с доставките и когато Съветът счете за необходимо, следва да е възможно Съвета да приема акт за изпълнение, задействащ положението на свързана със сигурността криза с доставките, да се определи срок, който не следва да надвишава две седмици и в рамките на който съответните национални органи следва да обработват заявленията след получаването на цялостната документация, за да се улесни допълнително движението на тези продукти на вътрешния пазар. Освен това настоящият регламент има за цел да улесни трансферите на продукти от особено значение при криза в рамките на ЕС в контекста на криза с доставките. Поради това следва да се поясни, че държава членка, която налага ограничения върху износа на компоненти, които са продукти от особено значение при криза и които счита за чувствителни по смисъла на Директива 2009/43/ЕО, не следва да изисква допълнителни разрешения за трансфер на съответните компоненти в рамките на ЕС, когато получателят представи декларация за употреба, в която декларира, че компонентите, за които се прилага този лиценз за трансфер, са интегрирани или трябва да бъдат интегрирани в отбранителен продукт и не могат да бъдат прехвърляни или изнасяни като такива. Тази мярка не следва да засяга съществуващите правила на Съюза и национални правила, уреждащи трансфера и износа на отбранителни продукти.

(105) Тъй като сертифицирането на отбранителни продукти е от ключово значение за гарантиране на правилното функциониране на вътрешния пазар на отбранителни продукти, по-специално по време на свързана със сигурността криза с доставките, настоящият регламент следва да даде възможност, в допълнение към ускоряването на съществуващите национални процедури, за задължително взаимно признаване на отбранителен продукт от особено значение при криза, законно сертифициран в държава членка.

([30]) Директива 2009/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за опростяване на реда и условията за трансфер на продукти, свързани с отбраната, вътре в Общността (ОВ L 146, 10.6.2009 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

(106) В допълнение към другите мерки, предвидени в настоящия регламент с цел справяне с положение на свързана със сигурността криза с доставките, държавите членки следва, когато Съветът задейства тези мерки, да обмислят за всеки отделен случай използването на изключения или дерогации, свързани с отбраната, съгласно националното право и приложимото право на Съюза, за целите на издаването на разрешения, свързани с планирането, изграждането и експлоатацията на производствени съоръжения за отбранителни продукти от особено значение при криза, или с оглед да се гарантира непрекъснатост на производството на такива продукти, ако смятат, че използването на такива изключения или дерогации би улеснило сигурността на доставките на отбранителни продукти от особено значение при криза. Това може да се отнася по-специално за правни актове на Съюза по въпроси, свързани с околната среда, здравето и безопасността, които са абсолютно необходими за подобряване на защитата на човешкото здраве и околната среда, както и за постигане на устойчиво и безопасно развитие. Тъй като свързаните със сигурността кризи с доставките се характеризират с пречки пред движението на отбранителни продукти от особено значение при криза на вътрешния пазар, е целесъобразно при такива обстоятелства да се разреши финансова подкрепа по Програмата за иновационни действия, като по този начин се даде възможност за особено бързо осигуряване на наличност на отбранителни продукти на пазара. Подкрепата за такива действия несъмнено би допринесла за преодоляването на съответните пречки, по-специално като позволи значително съкращаване на сроковете за доставка на отбранителни продукти или масово производство на такива продукти. Поради това Съветът следва да има възможност, когато задейства положение на свързана със сигурността криза с доставките, да определя такива иновационни действия за допустими по програмата.

(107) Спазването на наложените съгласно настоящия регламент задължения следва да бъде гарантирано посредством глоби и периодични имуществени санкции. За тази цел следва да се определят подходящи размери на глобите за неспазване на исканията за информация, задълженията, произтичащи от искане с приоритет, и задължението за уведомяване, което се прилага, когато даден икономически оператор, установен в Съюза, подлежи на мярка за приоритизиране от трета държава, като се вземе предвид различната степен на тежест на неспазването на двете задължения и се определят различни максимални размери за МСП. Освен това следва да се определят периодични имуществени санкции за неспазване на задължението за приемане и изпълнение на поръчки с приоритет и тези санкции следва да бъдат пропорционални и с различни максимални размери за МСП. За налагането на глоби и периодични имуществени санкции следва да се прилагат давностни срокове в допълнение към давностните срокове за изпълнение на санкциите. Освен това Комисията следва да предостави на съответните икономически оператори правото да бъдат изслушани.

(108) Сред предизвикателствата, установени по време на кризата с COVID-19, беше липсата на мрежа за осигуряване на готовност и недостатъчният обмен на информация и координация за ответните мерки между държавите членки, от една страна, и между държавите членки и Комисията, от друга страна. Ето защо постигането на целта, преследвана от настоящия регламент — да се изгради подготвеност и способност за реагиране на въздействието на бъдещите кризи с доставките върху вътрешния пазар на отбранителни продукти, следва да бъде подкрепено от механизъм за управление. С настоящия регламент следва да се създаде Съвет, за да се улеснят сътрудничеството, обменът на информация и гладкото, ефективно и хармонизирано прилагане на предвидените в настоящия регламент мерки за гарантиране на сигурността на доставката на отбранителни продукти. Съветът следва да се състои от представители на държавите членки и на Комисията. Тъй като гарантирането на правилното функциониране на вътрешния пазар за отбранителни продукти по време на криза или подготовката за такива кризи с доставките изисква да се вземе предвид способността на държавите членки да развиват, придобиват и управляват своите отбранителни способности и да повишават отбранителната си готовност, е целесъобразно Комисията и държавата членка, изпълняваща ротационното председателство на Съвета, да съпредседателстват Съвета за сигурност. Освен това, като се има предвид приносът на режима за сигурност на доставките за способността на Съюза да защитава своите интереси в областта на сигурността и отбраната, върховният представител и EDA следва също така да бъдат членове на Съвета за сигурност. По-специално, текущите работни направления на EDA за сигурността на доставката на отбранителни продукти биха могли да бъдат полезни за изпълнението на настоящия регламент. EDA улеснява обмена на най-добри практики и засилва сътрудничеството между държавите членки по отношение на сигурността на доставките, свързани с отбраната. Тя също генерира информация за проблемните точки по веригите за доставки на отбранителни продукти. Поради това EDA следва да може да споделя своите виждания и експертен опит, наред с другото, в Съвета за сигурност, което ще допринесе да се изгради подготвеност и способност за реагиране на въздействието на кризите с доставките върху вътрешния пазар на отбранителни продукти. Асоциираните държави следва да имат право да станат членове на Съвета за сигурност без право на глас в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство. Представители на Европейския парламент следва да бъдат поканени като наблюдатели на заседанията на Съвета. Съветът за сигурност следва да улеснява координацията между държавите членки и да предоставя препоръки на Комисията и да я подпомага при прилагането на установените с настоящия регламент механизми за гарантиране на сигурността на доставките, по-специално чрез предвиждане, подготовка, предотвратяване и справяне с кризи с доставките на продукти от особено значение при криза.

(109) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия по отношение на приемането на работни програми за определяне на приоритетите за финансиране и приложимите условия за финансиране, предоставянето на финансиране за конкретни действия, създаването на СЕПВ, определянето и актуализирането на продукти от особено значение при криза, създаването и поддържането на списък на националните сертифициращи органи, мерките за приоритизиране и налагането на санкции. Следва да бъде взета предвид спецификата на сектора на отбраната, по-специално отговорността на държавите членки, асоциираните държави или Украйна за процеса на планиране и придобиване. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([31]).

(110) Следва да е възможно на заседанията на комитета да се канят представители на Украйна, когато тяхното участие е необходимо във връзка с мерки за изпълнение, които засягат Украйна, като например актовете за изпълнение, свързани с Инструмента за подкрепа на Украйна. Това ще даде на въпросните представители възможност да споделят виждания си и да отговарят на въпроси от държавите членки. Същевременно те не следва да могат да присъстват по време на разискванията, нито да участват в гласуванията на комитетите.

(111) Настоящият регламент следва да се прилага, без да се засягат правилата на Съюза в областта на конкуренцията, по-специално членове 101—109 от ДФЕС, и законодателните актове, които привеждат в действие посочените членове.

(112) Финансирането от Съюза съгласно настоящия регламент следва да покрива само разходите, необходими за постигане на целите на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна и не може да покрива разходите, произтичащи от ОВППС. Следователно финансирането от Съюза по линия на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна не следва да покрива разходите за закупуване и техническа поддръжка на отбранителни продукти за военни цели или за целите на отбраната, включително в контекста на създаването, управлението и поддържането на резерви за отбранителна промишлена готовност. Следва обаче да е възможно финансирането от Съюза по линия на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна да покрива разходите, направени в контекста на закупуването или техническата поддръжка на такива продукти, когато тези разходи са необходими за укрепването на конкурентоспособността на ЕОТИБ или за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, по-специално еднократните разходи.

(113) В съответствие с член 241 от ДФЕС Съветът може да поиска от Комисията да предприеме проучвания, които той счита за желателни за осъществяването на общите цели, и да му представи съответни предложения. Комисията ще разгледа своевременно и подробно всички такива искания за предложения.

(114) Настоящият регламент следва да се прилага, без да се засяга специфичният характер на политиката за сигурност и отбрана на определени държави членки.

(115) Настоящият регламент не засяга съществуващите правила на Съюза и националните правила относно износа на отбранителни продукти и задълженията, предвидени в Директива 2009/43/ЕО.

(116) Доколкото целите на настоящия регламент, а именно да засили технологичното лидерство, иновациите, готовността, дългосрочната конкурентоспособност, устойчивостта, интеграцията и подготвеността на ЕОТИБ, да гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти и да допринесе за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, не могат да бъде постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата или последиците от действието, могат да бъде по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(117) За да се даде възможност изпълнението на настоящия регламент да започне възможно най-скоро с оглед на постигането на целите му, той следва да влезе в сила по спешност,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

([31]) Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Общи цели и предмет

1. Настоящият регламент има за цел да засили технологичното лидерство, иновациите, готовността, дългосрочната конкурентоспособност, устойчивостта, интеграцията и подготвеността на европейската отбранителна технологична и индустриална база (ЕОТИБ), да гарантира своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти и да допринесе за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската отбранителна технологична и индустриална база (наричана по-нататък „украинска ОТИБ“).

2. С настоящия регламент се определя бюджет за периода 2025—2027 г. и се създават:

1) Програма за европейската отбранителна промишленост (наричана по-нататък „програмата“), която обхваща мерки за укрепване на конкурентоспособността, способността за реагиране и възможностите на ЕОТИБ съгласно предвиденото в глава II;

2) Инструмент за подкрепа на Украйна — програма за сътрудничество с Украйна с оглед на възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ — като се вземе предвид евентуалното бъдещо интегриране на украинската ОТИБ в ЕОТИБ, съгласно предвиденото в глава III;

3) правна рамка за европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес (ЕПОООИ) съгласно предвиденото в глава IV;

4) Европейски механизъм за военни продажби съгласно предвиденото в глава V;

5) правна рамка за структури за европейски програми за въоръжаване (СЕПВ) съгласно предвиденото в глава VI;

6) правна рамка за подготовка и реагиране спрямо въздействието на кризи с доставките върху вътрешния пазар, съгласно предвиденото в глава VII, насочена към гарантиране на:

   а) сигурността на доставките на продукти от особено значение при криза; и

   б) правилното функциониране на вътрешния пазар на отбранителни продукти, включително чрез предотвратяване на възникването на пречки пред него.

3. Настоящият регламент не засяга положението, че всяка държава членка носи цялата отговорност за своята национална сигурност, както е предвидено в член 4, параграф 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), нито правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „споразумение за предварително закупуване“ означава договор за обществена поръчка с един или повече икономически оператори, чиято цел е да се подкрепи бързото разработване или производство на даден продукт и по силата на който правото на закупуване на определен брой продукти в определен срок и на определена цена се предоставя при предварително финансиране на част от първоначалните разходи на съответните икономически оператори; въпреки че споразумението за предварително закупуване е правно обвързващо за участващите възлагащи органи и за изпълнителя, то трябва да бъде допълнително приведено в сила чрез сключване на договори със съответните изпълнители;

2) „субект от друга трета държава“ означава правен субект, който е установен в неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или правен субект, който е установен в Съюза, Украйна или в асоциирана държава, но чиито изпълнителни управленски структури са в неасоциирана трета държава, различна от Украйна;

3) „асоциирани държави“ означава членове на Европейската асоциация за свободна търговия, членуващи в Европейското икономическо пространство, които прилагат настоящия регламент в съответствие със Споразумението за Европейското икономическо пространство;

4) „проблемна точка“ означава точка на претоварване в производствена система, в която производството спира или сериозно се забавя;

5) „операция за смесено финансиране“ означава действие, получаващо подкрепа от бюджета на Съюза, включително в рамките на механизъм или платформа за смесено финансиране съгласно определението в член 2, точка 6 от Финансовия регламент, при което се съчетават форми на неподлежаща на връщане подкрепа или финансови инструменти от бюджета на Съюза с форми на подлежаща на връщане подкрепа от финансови институции в областта на развитието или от други публични финансови институции, или от търговски финансови институции и инвеститори;

6) „класифицирана информация“ означава информация или материал, под каквато и да е форма, чието неразрешено разкриване би могло да навреди в различна степен на интересите на Съюза или на една или повече държави членки, и които носят гриф за сигурност на ЕС или съответстващ му гриф за сигурност, установен в Споразумението между държавите — членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно защитата на класифицирана информация, която се обменя в интерес на Европейския съюз ([32]);

7) „възлагащи органи“ означава възлагащи органи съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([33]) и в член 3, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([34]);

8) „контрол“ означава способността за упражняване на решаващо влияние върху правен субект, било пряко или непряко — посредством един или повече междинни правни субекти;

9) „продукти от особено значение при криза“ означава отбранителни продукти или компоненти или суровини за тях, или всякакви продукти или услуги от критично значение за тяхното производство, чиято наличност е абсолютно необходима за осигуряване на правилното функциониране на вътрешния пазар и неговите вериги за доставки и трябва да се гарантира с цел реагиране при криза с доставките;

10) „иновационно действие в областта на отбраната“ означава действие, което включва преди всичко дейности, пряко предназначени за изготвяне на планове, ред и условия или проекти за нови, променени или подобрени отбранителни продукти, процеси или услуги, в това число евентуално изготвяне на прототипи, изпитвания, демонстрации, пилотни проекти, мащабно валидиране на продукти и въвеждане на пазара;

11) „отбранителни продукти“ означава всякакви свързани с отбраната продукти съгласно посоченото в приложението към Директива 2009/43/ЕО, както и строителство, доставки и услуги, пряко свързани с тези продукти, за всякакви и всички елементи от техния жизнен цикъл по смисъла на член 2, буква в) от Директива 2009/81/ЕО;

12) „динамично управление на наличността“ означава предоставянето на отбранителни продукти своевременно, на договореното място и при договорените равнища на наличност, както и управлението на рисковете, свързани с наличността, които биха могли да се проявят под формата на недостиг на съответния отбранителен продукт; в този контекст „наличност“ означава способността на отбранителния продукт да функционира безупречно при определени условия и да е готов за употреба, когато е необходимо;

13) „изпълнителна управленска структура“ означава орган на правен субект, назначен в съответствие с националното право и отчитащ се пред главния изпълнителен директор, когато това е приложимо, на който са възложени правомощия да определя стратегията, целите и цялостното ръководство на правния субект и който упражнява надзор и наблюдение над вземането на свързани с управлението решения от страна на правния субект;

14) „нова информация“ означава данни, ноу-хау или информация, получени в рамките на дадено действие по настоящия регламент, независимо под каква форма или от какво естество;

15) „срок за изпълнение“ означава периодът от възлагането на поръчката за покупка до приключването на поръчката от производителя;

([32]) ОВ C 202, 8.7.2011 г., стр. 13.
([33]) Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).
([34]) Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

16) „правен субект“ означава юридическо лице, учредено и признато като такова съгласно правото на Съюза, националното право или международното право, което има правосубектност и способността да действа от свое име, да упражнява права и да поема задължения, или субект, който няма правосубектност съгласно посоченото в член 200, параграф 2, буква в) от Финансовия регламент;

17) „жизнен цикъл“ означава всички възможни последователни стадии на даден продукт, от научно-изследователската и развойната дейност до извеждането от експлоатация и обезвреждането;

18) „техническа поддръжка“ означава всички дейности за осигуряване на готовността и оперативната способност на отбранителния продукт, по-специално за запазването или за възстановяването на оборудването до определено състояние до крайния срок на експлоатацията му, включително боеспособност, дълготрайна експлоатационна годност и усъвършенстване, персонализиране и специализация, проверка, основен ремонт, изпитване, техническо обслужване, модификации, установяване на експлоатационна годност, ремонтиране, евакуация, възстановяване до близко до първоначалното състояние, рекламация, спасяване на имущество и снемане на годни части от неизправна материална част;

19) „дружество със средна пазарна капитализация“означава предприятие, което не е МСП и е с до 3 000 служители, като броят на служителите се изчислява в съответствие с членове 3—6 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията ([35]);

20) „субект от неасоциирана трета държава“ означава правен субект, който е установен в неасоциирана трета държава, или правен субект, който е установен в Съюза или в асоциирана държава, но чиито изпълнителни управленски структури са в неасоциирана трета държава;

21) „еднократни разходи“ означава разходи, които възникват еднократно или на нередовни интервали, по-специално разходи за проектиране, разработване и инвестиране, необходими за производството или техническата поддръжка на отбранителни продукти или за запазването на производствени мощности;

22) „споразумение за изкупуване“ означава всяко договорно споразумение между, от една страна, най-малко три държави членки и, ако е уместно, асоциирани държави или Украйна и, от друга страна, поне един производител на отбранителни продукти, което съдържа или ангажимент от страна на държавите членки и, ако е приложимо, асоциираните държави или Украйна, да възложат поръчки за определено количество отбранителни продукти за определен период от време, или ангажимент от страна на производителя на отбранителни продукти да предостави на държавите членки и, ако е приложимо, на асоциираните държави или Украйна, възможността да възложат такива поръчки;

23) „създател на информацията“ означава институцията, агенцията или органа на Съюза, държавата членка или субект, създаден съгласно настоящия регламент, под чието ръководство е създадена класифицирана информация;

24) „агент по поръчките“ означава възлагащ орган, установен в държава членка или в асоциирана държава, структура за европейска програма за въоръжаване (СЕПВ), Европейската агенция по отбрана (EDA) или международна организация, определен(а) от държавите членки, асоциираните държави, Украйна или СЕПВ да възлага съвместна поръчка от тяхно име;

25) „суровина“ означава суровина съгласно определението в член 2, точка 1 от Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета ([36]);

26) „резултати“ означава всяка материална или нематериална последица от дадено действие, например данни, ноу-хау или информация, независимо от тяхната форма или естество и независимо дали могат да бъдат защитени, както и всички права, свързани с тях, включително правата върху интелектуална собственост;

27) „печат за високи постижения“ означава знак за качество, който показва, че дадено предложение, представено по покана за представяне на предложения в рамките на програмата или Инструмента за подкрепа на Украйна, е преминало всички прагове за оценка, определени в работната програма, но не е могло да бъде финансирано, тъй като в работната програма няма наличен бюджет за тази покана за представяне на предложения, и което може да получи подкрепа от други източници на финансиране от Съюза или на национално равнище;

([35]) Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно определенията за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

([36]) Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

28) „чувствителна информация“ означава некласифицирана информация и данни, които трябва да бъдат защитени срещу неразрешен достъп или разкриване въз основа на задължения, предвидени в правото на Съюза или националното право, когато е приложимо, или с цел защита на неприкосновеността на личния живот или сигурността на физическо или юридическо лице;

29) „малки и средни предприятия“ (МСП) означава малки и средни предприятия съгласно определението в член 2 от приложението към Препоръка 2003/361/ЕО.

30) „малко дружество със средна пазарна капитализация“ носи смисъла, който му е даден в приложението към Препоръка (ЕС) 2025/1099 на Комисията ([37]);

31) „подизпълнител“ означава икономически оператор, предложен от кандидат, оферент или изпълнител да изпълнява конкретни задачи или услуги под надзора на основния изпълнител, който допринася за проектирането или производството на отбранителен продукт, различен от тези, предоставяни от доставчиците за изпълнение на договора, за което му се разпределят най-малко 15 % от стойността на договора, и който се нуждае от достъп до класифицирана информация за изпълнението на този договор; за целите на настоящото определение „доставчик“ се разбира като икономически оператор, който доставя компоненти със собствен дизайн или производство на изпълнителя.

Член 3

Бюджет

1. Финансовите пакети за изпълнението на програмата за периода от 30 декември 2025 година до 31 декември 2027 г. се състоят от:

а) 1 200 000 000 EUR по текущи цени; и

б) допълнителни вноски в съответствие с член 5.

2. Финансовите пакети за изпълнението на Инструмента за подкрепа на Украйна за периода от 30 декември 2025 година до 31 декември 2027 г. се състоят от:

а) 300 000 000 EUR по текущи цени; и

б) допълнителни вноски в съответствие с член 23 до заделеното за целта ниво.

3. Финансирането от Съюза съгласно настоящия регламент покрива само разходите, необходими за постигане на целите на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна. Поради това финансирането от Съюза по линия на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна не покрива разходите за закупуване и техническа поддръжка на отбранителни продукти за военни цели или за целите на отбраната, включително в контекста на създаването, управлението и поддържането на резерви за отбранителна промишлена готовност, както е посочено в член 38 (наричани по-нататък „резерви за отбранителна промишлена готовност“). Финансирането от Съюза съгласно настоящия регламент може да покрива разходи, направени в контекста на закупуването или техническата поддръжка на такива продукти, когато тези разходи са необходими за укрепването на конкурентоспособността на ЕОТИБ или за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ, по-специално еднократните разходи.

4. Най-малко 15 % от финансовия пакет, посочен в параграф 1, буква а) от настоящия член, се разпределят за действия, посочени в член 11, и най-малко 30 % от въпросния финансов пакет се разпределят за действия, посочени в член 12. До 25 % от въпросния финансов пакет могат да се разпределят за действия, посочени в член 35.

5. В отговор на непредвидени ситуации или на нови тенденции и нужди Комисията може да прехвърля сумите, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член, между програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна в съответствие с Финансовия регламент.

6. До 3,5 % от сумата, посочена в параграфи 1 и 2 от настоящия член, могат да се използват за техническа и административна помощ за изпълнението на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна, например за дейности за подготовка, наблюдение, контрол, одит и оценка, включително ценови разследвания и корпоративни информационно -технологични системи и платформи, както и за всякаква друга техническа и административна помощ или свързани с персонала разходи, направени от Комисията за управлението на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна.

([37]) Препоръка (ЕС) 2025/1099 на Комисията от 21 май 2025 г. относно определението за малки предприятия със средна пазарна капитализация (small mid-cap enterprises) (ОВ L, 2025/1099, 28.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj).

7. Бюджетните задължения за дейности, които продължават над една финансова година, може да се разпределят за няколко години под формата на годишни вноски.

8. Ако е необходимо за управлението на действия, които не са приключили до 31 декември 2027 г., в бюджета на Съюза може да се записват бюджетни кредити до 2033 г. за покриване на разходите, необходими за изпълнение на целите, определени в член 4 за програмата, или ако е приложимо, в член 22 за Инструмента за подкрепа на Украйна, за да се даде възможност за управление на действията, които не са приключили до края на програмата или Инструмента за подкрепа на Украйна, както и за покриване на разходите, свързани с оперативни дейности и услуги от критично значение.

ГЛАВА II

ПРОГРАМАТА

РАЗДЕЛ 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ, ПРИЛОЖИМИ ЗА ПРОГРАМАТА

Член 4

Цели

1. Програмата има за цел да повиши конкурентоспособността, устойчивостта и готовността на ЕОТИБ чрез започване и ускоряване на приспособяването на промишлеността към структурните промени, наложени от променящата се обстановка в областта на сигурността. По-специално програмата има за цел:

а) засилване на сътрудничеството при възлагането на поръчки в областта на отбраната чрез стимулиране на държавите членки да обединяват търсенето на отбранителни продукти, да хармонизират изискванията за отбранителните способности и да укрепват солидарността помежду си, което в крайна сметка да доведе до увеличаване на оперативната съвместимост и взаимозаменяемостта, както и чрез подобряване на предвидимостта на търсенето за ЕОТИБ, съответстващо на нуждите на държавите членки от отбранителни продукти;

б) подобряване и ускоряване на капацитета за адаптиране на промишлените вериги на доставки в областта на отбраната, отваряне на веригите на доставки за трансгранично сътрудничество, по-специално за МСП и дружествата със средна пазарна капитализация, увеличаване на производствените мощности, намаляване на срока за производство на отбранителни продукти и подкрепа за промишленото производство и търговската реализация на отбранителни продукти, подпомагани от действия, финансирани от Съюза, или от други дейности за сътрудничество на Съюза, извършвани с подкрепата на държавите членки, с цел да се гарантират наличността и доставката на отбранителни продукти в целия Съюз, и като се вземат предвид специфичните нужди на държавите членки в случай на материализиране на конвенционални военни заплахи;

в) подобряване на сигурността на доставките и устойчивостта на ЕОТИБ чрез подпомагане на развитието и присъствието на ЕОТИБ в целия Съюз.

2. Програмата се изпълнява, като се вземат предвид целите на Стратегическия компас за сигурността и отбраната, и е съгласувана с приоритетите в областта на отбранителните способности, договорени съвместно от държавите членки в рамките на общата външна политика и политика на сигурност (ОВПСП), по-специално в контекста на плана за развитие на способностите (ПРС), и с възможностите за сътрудничество, набелязани в координирания годишен преглед на отбраната (CARD).

3. Програмата е съвместима със сътрудничеството на държавите членки в рамките на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), инициативите и проектите на EDA и гражданската и военната помощ на Съюза за Украйна. Програмата надлежно взема предвид съответните дейности, извършвани от Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО) и от други партньори, когато такива дейности са в полза на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната.

Член 5

Допълнителни финансови средства

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни могат да предоставят допълнителни финансови вноски за програмата, включително за Фонда за ускоряване на трансформацията на веригите за доставки в областта на отбраната (FAST), посочен в член 14 от настоящия регламент в съответствие с член 211, параграф 2 от Финансовия регламент. Тези финансови вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

2. При условие че допринасят за постигането на една или повече от целите, определени в член 4 от Регламент (ЕС) 2021/241, вноските на отделните държави членки, подкрепяни чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, се използват в полза на съответната държава членка и могат, чрез дерогация от член 20, параграф 6 от настоящия регламент и от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент, да се използват с цел принос за финансирането на допустими действия по член 12 от настоящия регламент в размер до 100 % от допустимите разходи.

Чрез дерогация от член 5, параграф 2, член 18, параграф 4, буква г) и член 19, параграф 3, буква г) и критерий 2.4 от приложение V към Регламент (ЕС) 2021/241 принципът за ненанасяне на значителни вреди не се прилага за вноските на държавите членки, подкрепяни чрез Механизма за възстановяване и устойчивост, при условие че съответната държава членка обоснове в съответното споразумение за финансов принос с Комисията, че не е осъществимо, нито подходящо да се гарантира, че видът на дейностите, които се предвижда да бъдат подкрепяни съгласно настоящия регламент, е в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3. Всички допълнителни суми, получени по двустранни или многостранни споразумения, сключени съгласно член 17 от Регламент (ЕС) 2025/1106 на Съвета ([38]), представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент и се използват за програмата в съответствие с настоящия регламент.

4. Средствата, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление, могат, по искане на съответната държава членка, да бъдат прехвърлени към програмата при спазване на условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/1060. Комисията изпълнява тези средства пряко, в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент, или непряко, в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези средства се използват в полза на съответната държава членка.

5. По отношение на сумите, внесени в съответствие с параграф 1 от настоящия член, съответната държава членка може да взема решения относно дела от тези суми, който да бъде предоставен на всички субекти, допустими за финансиране съгласно настоящия регламент, или който да бъде предоставен единствено в полза на съответната държава членка, или който да бъде предоставен в допълнителна полза на други държави членки. Когато сумите се предоставят в полза на съответната държава членка или в допълнителна полза на други държави членки, тези суми могат, чрез дерогация от член 20, параграф 6 от настоящия регламент и от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент, да се използват за принос към финансирането на допустими действия по член 12 от настоящия регламент в размер до 100 % от допустимите разходи.

6. Когато до 31 декември 2028 г. Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за прехвърлени съгласно параграф 4 от настоящия член средства, съответстващите средства, за които не са поети задължения, може по искане на засегнатата държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече от съответните програми източници в съответствие с условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/1060.

Член 6

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Програмата се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза. За действие, за което е получено финансиране по друга програма на Съюза, може да бъде получено финансиране и по програмата, при условие че финансирането не покрива същите разходи. Правилата за съответната програма на Съюза се прилагат за съответното финансиране или за всеки принос от финансирането може да се прилага единен набор от правила на която и е да е от допринасящите програми на Съюза и може да бъде поето единно правно задължение. Кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не може да превишава общите допустими разходи за действието и може да бъде изчислена пропорционално в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепата.

2. За да получат „печат за високи постижения“ по програмата, действията трябва да отговарят на всички следни условия:

а) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по програмата;

б) отговарят на минималните изисквания за качество съгласно тази покана за представяне на предложения; и

([38]) Регламент (ЕС) 2025/1106 на Съвета от 27 май 2025 г. за създаване на инструмента „Мерки за сигурността на Европа (SAFE) чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост“ (ОВ L, 2025/1106, 28.5.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

в) не са финансирани по тази покана за представяне на предложения поради бюджетни ограничения.

3. В съответствие с приложимите разпоредби на Регламент (ЕС) 2021/1060 по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) или Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) може да бъде предоставяна подкрепа за предложения, представени вследствие на покана за представяне на предложения по програмата, които са получили „печат за високи постижения“.

Член 7

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Програмата се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент.

2. Без да се засяга член 20, параграф 3 от настоящия регламент, финансирането от Съюза може да се предоставя под всяка от формите, предвидени във Финансовия регламент, по-специално под формата на безвъзмездни средства, награди, обществени поръчки и финансови инструменти в рамките на операции за смесено финансиране по програмата InvestEU в съответствие с дял X от Финансовия регламент.

3. По отношение на дейностите, посочени в член 12, параграф 1 от настоящия регламент, за които е предоставено финансиране от Съюза под формата на безвъзмездни средства и с които е реализирана печалба, Комисията има право да извърши възстановяване за процента от печалбата, съответстващ на приноса от Съюза за допустимите разходи, действително направени от извършилия действието бенефициер, до окончателния размер на приноса от Съюза. Чрез дерогация от член 195, параграф 2 от Финансовия регламент печалбата се изчислява като излишък на приходите над допустимите разходи за действието, като приходите са ограничени до финансирането от Съюза, финансирането от държавите членки, включително обществените поръчки, други генерирани при действието постъпления и всички произтичащи от действието постъпления. Работните програми, посочени в член 21 от настоящия регламент, могат да съдържат допълнителни подробности.

4. Чрез дерогация от член 196, параграф 2 от Финансовия регламент финансовият принос може, когато е целесъобразно и необходимо за изпълнението на дадено действие, да покрива действия и разходи, съответно започнали и направени преди датата на представяне на предложението за тези действия, при условие че тези действия не са започнали преди 5 март 2024 г. и не са приключили преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства.

Член 8

Трети държави, асоциирани към програмата

Програмата е отворена за участие на асоциираните държави, в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Член 9

Допустими правни субекти

1. Само правни субекти, установени в Съюза или в асоциирана държава и чиито изпълнителни управленски структури се намират в Съюза или в асоциирана държава могат да бъдат получатели на финансиране от Съюза съгласно настоящия регламент.

2. В допълнение към критериите, определени в съответствие с Финансовия регламент, се прилагат и критериите за допустимост, определени в параграфи 3—9 от настоящия член.

3. Инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите на участващите в дадено действие получатели на финансиране от Съюза, които се използват за целите на това действие, трябва да се намират на територията на държава членка или асоциирана държава за цялата продължителност на действието.

4. Чрез дерогация от параграф 3 от настоящия член, когато участващите в дадено действие получатели на финансиране от Съюза не разполагат с налични алтернативи или съответна инфраструктура, съоръжения, активи и ресурси в Съюза или в асоциирана държава, те може да използват своя инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси, които са разположени или съхранявани извън територията на държавите членки или асоциираните държави, ако използването им не противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения, и съответства на посочените в член 4 цели. Разходите, свързани с дейности, при които се използват тази инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси, не са допустими за подкрепа от програмата.

5. Получателите на финансиране от Съюза по линия на програмата не подлежат на контрол от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава.

6. Чрез дерогация от параграф 5 от настоящия член се счита, че правен субект, установен в Съюза или в асоциирана държава и контролиран от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава, може да бъде получател на финансиране от Съюза, ако на Комисията са предоставени гаранции, одобрени в съответствие с националните процедури на държавата членка или асоциираната държава, в която субектът е установен, като например подходящи мерки вследствие от скрининг съгласно определението в член 2, точка 3 от Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета ([39]).

Посочените в първа алинея от настоящия параграф гаранции съдържат уверения, че участието в действие на правен субект, какъвто е посочен в същата алинея, няма да противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, установени в рамките на ОВППС съгласно дял V от ДЕС, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения, нито на целите, посочени в член 4 от настоящия регламент. Тези гаранции доказват по-специално, че за целите на действието са въведени мерки, с които да се гарантира, че:

а) контролът върху правния субект не се упражнява по начин, който възпрепятства или ограничава способността му да изпълнява действието и да постига резултати, нито по начин, който налага ограничения по отношение на неговата инфраструктура, съоръжения, активи, ресурси, интелектуална собственост или ноу-хау, необходими за целите на действието, нито по начин, който намалява неговите способности и стандарти, необходими за изпълнение на действието;

б) достъпът на неасоциирана трета държава или на субект от неасоциирана трета държава до свързана с действието класифицирана или чувствителна информация не се допуска, а участващите в действието служители и други лица разполагат с национално разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от държава членка или асоциирана държава, когато е целесъобразно, в съответствие с националните законови и подзаконови актове;

в) правата върху интелектуална собственост, произтичащи от действията, посочени в член 12, параграф 1, буква г), не подлежат на ограничения от страна на неасоциирана трета държава или субект от неасоциирана трета държава, нито се прехвърлят на субекти, установени извън територията на държавите членки или на асоциираните държави, без одобрението на държавата членка или асоциираната държава, в която е установен правният субект. Това одобрение не противоречи на целите, определени в член 4.

Ако държавата членка или асоциираната държава, в която е установен правният субект, счита за подходящо, може да бъдат предоставени допълнителни гаранции.

Комисията информира комитета по член 77 за всеки правен субект, за който се счита, че може да бъде получател на финансиране от Съюза в съответствие с настоящия параграф.

7. С цел да се осигури хармонизиран подход в целия Съюз за посочените в параграф 6 от настоящия член гаранции може да се използва стандартизиран образец, който се предоставя от Комисията, подпомагана от комитета по член 77.

8. При изпълнението на допустимо действие получателите може да си сътрудничат и с правни субекти, установени извън територията на държавите членки или асоциираните държави или контролирани от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава, включително да използват активи, инфраструктура, съоръжения и ресурси на такива правни субекти, ако това ползване не противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения, или на посочените в член 4 цели.

Не се допуска неразрешен достъп от страна на неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава до класифицирана информация, свързана с изпълнението на действието, и се избягват потенциални отрицателни последици за сигурността на доставките на ресурси от критично значение за действието.

Разходите, свързани със сътрудничеството с правни субекти, установени извън територията на държавите членки или асоциираните държави или контролирани от неасоциирана трета държава или от субект от неасоциирана трета държава, не са допустими за подкрепа от програмата.

([39]) Регламент (ЕС) 2019/452 на Европейския парламент и на Съвета от 19 март 2019 г. за създаване на рамка за скрининг на преки чуждестранни инвестиции в Съюза (ОВ L 79 I, 21.3.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

9. Параграфи 5 и 6 не се прилагат за:

а) възлагащи органи от държави членки и асоциирани държави;

б) международни организации;

в) СЕПВ;

г) EDA.

РАЗДЕЛ 2

ДОПУСТИМИ ДЕЙСТВИЯ

Член 10

Допустими действия

1. Действията, допустими за финансиране по линия на програмата, изпълняват целите, посочени в член 4, и могат да бъдат под една от следните форми или комбинация от тях:

а) действия за съвместни поръчки, както е посочено в член 11, включително с цел създаване, управление или поддържане на резервите за отбранителна промишлена готовност;

б) действия за укрепване на промишлеността, както е посочено в член 12;

в) действия за подкрепа, както е посочено в член 13;

г) разгръщане на ЕПОООИ, както е посочено в член 35.

2. Следните действия не са допустими за финансиране по програмата:

а) действия, свързани с отбранителни продукти, които са забранени от приложимото международно право;

б) действия, свързани със смъртоносни автономни системи, които функционират извън рамките на отговорна верига за командване и контрол от страна на човека или които не може да се използват в съответствие с международното хуманитарно право;

в) действия, свързани с касетъчни боеприпаси;

г) действия или етапи от тях, които са вече изцяло финансирани от други публични или частни източници.

3. За възлагане на поръчки, извършено съгласно членове 11, 13 и 35, което получава финансиране от Съюза, разходите за компоненти с произход извън Съюза и асоциираните държави не надвишават 35 % от прогнозните разходи за компонентите на крайния продукт. Не се допуска снабдяване с компоненти от трети държави, които противоречат на интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

4. За действия, изпълнявани съгласно член 12, и дейности, изпълнявани съгласно член 35, различни от дейности по възлагане на поръчки, разходите за компоненти с произход извън Съюза и асоциираните държави не надвишават 35 % от прогнозните разходи за компонентите на продукта, за увеличаването на чиито производствени мощности се предоставя финансиране от Съюза. Не се допуска снабдяване с компоненти на продукти, за увеличаването на чиито производствени мощности се предоставя финансиране от Съюза, от трети държави, които противоречат на интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

5. Получателите на финансиране от Съюза или, когато е приложимо, изпълнителите разполагат с възможността да вземат решения, без ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави, върху конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на съответните отбранителните продукти, включително признатото правомощие да заменят или отстраняват компоненти, спрямо които има ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави.

6. Без да се засяга член 5 от Директива 2009/43/ЕО, държавите членки могат да публикуват генерални лицензи за трансфер към други държави членки на продукти, свързани с подкрепяни от програмата действия.

Член 11

Действия за съвместни поръчки

1. Действията за съвместни поръчки се състоят от дейности, свързани със сътрудничеството на правни субекти при възлагането на поръчки за отбранителни продукти във всеки един момент от жизнения цикъл на отбранителните продукти, включително с цел създаване, управление и поддържане на резерви за отбранителна промишлена готовност.

2. За действия за съвместни поръчки са допустими само следните правни субекти:

а) възлагащи органи от държави членки или асоциирани държави;

б) международни организации;

в) СЕПВ;

г) EDA.

3. Действията за съвместни поръчки се изпълняват от:

а) консорциум от правни субекти, посочени в параграф 2, включително най-малко три субекта, посочени в параграф 2, буква а), от най-малко три държави членки или асоциирани държави, от които поне два са възлагащи органи на две държави членки; или

б) СЕПВ.

4. Държавите членки и асоциираните държави, изпълняващи действие за съвместна поръчка, определят с единодушие агент по поръчките, който да действа от тяхно име за целите на тази съвместна поръчка. Агентът по поръчките провежда процедурите за възлагане на поръчки и сключва произтичащите от тях договори с изпълнителите от името на участващите държави. Агентът по поръчките може да участва в действието като бенефициер и да действа като координатор на консорциума от правни субекти, и съответно може да управлява и комбинира средства от програмата и от участващите държави членки и асоциираните държави.

5. Посочените в параграф 4 процедури за възлагане на поръчки се основават на споразумение, което трябва да бъде подписано от участващите държави членки и асоциирани държави и агента по поръчките при условията, установени в работната програма. В споразумението по-специално се определят практическите правила, уреждащи съвместните поръчки и процеса на вземане на решения относно избора на процедура, оценката на офертите и възлагането на поръчката.

6. Агентът по поръчките прилага към своите процедури за възлагане на поръчки и договори с изпълнители критерии, еквивалентни на посочените в член 9, и изисква тези критерии да се прилагат и по отношение на подизпълнителите.

7. Чрез дерогация от параграф 6, за да се вземе предвид промишленото сътрудничество с неасоциирани трети държави, съвместните поръчки, в които участва подизпълнител, комуто са разпределени между 15 % и 35 % от стойността на поръчката и който не е установен в Съюза или чиито изпълнителни управленски структури не са в Съюза или в асоциирана държава, са допустими за подпомагане по програмата, при условие че преди датата на влизане в сила на настоящия регламент между изпълнителя и този подизпълнител са установени преки договорни отношения, свързани с отбранителния продукт.

8. Агентите по поръчките уведомяват Комисията за гаранциите, посочени в член 9, параграф 6. При поискване на Комисията се предоставя допълнителна информация за тези гаранции. Комисията информира комитета по член 77 за всяко предоставено в съответствие с настоящия параграф уведомление.

9. Преди да започне процедура за възлагане на поръчки за действие за съвместни поръчки по настоящия регламент, агентът по поръчките информира неучастващите в планираната процедура държави членки и им предоставя възможност да подадат в разумен срок обосновано искане агентът по поръчките да закупи допълнителни количества отбранителни продукти за тях. Ако бъде подадено такова искане, в договора за съвместни поръчки се предвижда запазване на правото на участващите възлагащи органи да закупуват допълнителни количества отбранителни продукти за тези държави членки, без да се засягат приложимото право на Съюза и националните правила, свързани с износа на отбранителни продукти.

10. Преди да започне процедура за възлагане на поръчки за действие за съвместни поръчки по настоящия регламент, агентът по поръчките, ако е възможно, информира също асоциираните държави и Украйна за планираната процедура и им предоставя възможност да подадат обосновано искане до агента по поръчките да закупи допълнителни количества отбранителни продукти за тях. Ако бъде подадено такова искане, в договора за съвместни поръчки се предвижда запазване на правото на участващите възлагащи органи да закупуват допълнителни количества отбранителни продукти за асоциираните държави и Украйна.

Член 12

Действия за укрепване на промишлеността

1. Действията за укрепване на промишлеността се състоят от дейности, свързани с ускоряване на приспособяването към структурните промени в производствените мощности за отбранителни продукти, включително техните компоненти и съответстващите суровини, доколкото са предназначени или се използват изцяло за производството на отбранителни продукти, и по-специално за:

а) оптимизиране, разширяване, модернизиране, включително автоматизиране, усъвършенстване или промяна на предназначението на съществуващи или създаване на нови производствени мощности за отбранителни продукти, компоненти и съответстващи суровини, включително чрез възлагане на поръчки за или придобиване на необходимите металообработващи машини и всякакви други необходими ресурси;

б) създаване на трансгранични промишлени партньорства, включително чрез публично-частни партньорства или други форми на промишлено сътрудничество, включително МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация, в рамките на съвместни усилия на промишлеността, включително дейности, насочени към координиране на набавянето или запазването и натрупването на запаси на отбранителни продукти, компоненти и съответстващи суровини, както и към координиране на производствени мощности и планове за производство;

в) изграждане и предоставяне на запазени производствени мощности за бързо увеличаване на производството на отбранителни продукти, техни компоненти и съответстващи суровини в съответствие с поръчаните или планираните производствени обеми;

г) насърчаване на промишленото производство и търговската реализация на отбранителни продукти, разработени в рамките на финансирани от Съюза действия или други съвместни дейности, провеждани с подкрепата на най-малко две държави членки, включително чрез създаване на трансгранични промишлени партньорства, публично-частни партньорства или други форми на промишлено сътрудничество, и чрез увеличаване на първоначалното производство и лицензиране за производство, когато е целесъобразно;

д) изпитване, включително необходимата инфраструктура, и в зависимост от случая, сертифициране за възстановяване на отбранителни продукти с цел решаване на въпроса с тяхното остаряване и привеждането им към годност за използване от крайни ползватели.

2. За дейностите по параграф 1, буква г) действието се изпълнява от правни субекти, които си сътрудничат в рамките на консорциум от най-малко три допустими правни субекта, от които поне два са установени в различни държави членки. Най-малко три от тези допустими правни субекти, установени в най-малко две различни държави членки, не са контролирани пряко или непряко от същия правен субект, нито взаимно се контролират, през целия срок на изпълнение на действието.

3. Независимо от параграф 2, дейностите, посочени в параграф 1, може да се извършват от СЕПВ.

4. За производството на боеприпаси и ракети получателите на финансиране от Съюза или съответните правителствени органи на засегнатите държави членки трябва да разполагат с възможността да вземат решения, без ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави, върху конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на въпросния отбранителен продукт, включително признатото правомощие да заменят или отстраняват компоненти, спрямо които има ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави, или, като алтернатива, чрез дерогация от член 10, параграф 5, трябва да са получили правно обвързващ ангажимент от страна на съответната неасоциирана трета държава или съответния субект от неасоциирана трета държава, че ще получат такава възможност да вземат решения в разумен срок, съизмерим със сложността на въпросното действие, и във всеки случай не по-късно от 31 декември 2033 г.

Член 13

Действия за подкрепа

1. Действията за подкрепа се състоят от:

а) дейности за повишаване на оперативната съвместимост и взаимозаменяемостта, включително кръстосано сертифициране на отбранителни продукти и дейности, водещи до взаимно признаване на сертифицирането, или за улесняване на прилагането на военни стандарти, по-специално стандартите на НАТО и други приложими стандарти, като по този начин се намалява прекомерната диференциация на отбранителни продукти в Съюза;

б) дейности за улесняване на достъпа до пазара в областта на отбраната за МСП, дружества със средна пазарна капитализация и стартиращи предприятия, и подкрепа за получаване на необходимите сертификати за качество и производство;

в) изграждане на капацитет, обучение, преквалификация или повишаване на квалификацията на персонала във връзка с дейностите, посочени в член 10, параграф 1;

г) възлагане на поръчки за системи за физическа защита и киберзащита във връзка с дейностите, посочени в член 12;

д) действия за координация и техническа подкрепа, по-специално в отговор на установени проблемни точки в производствените мощности и веригите за доставки с цел обезпечаване и ускоряване на производството на продукти от особено значение при криза, за да се гарантират ефективните доставки и своевременната наличност на такива продукти;

е) изготвяне на каталог на Европейски каталог за военни продажби, както е посочено в глава V;

ж) подкрепа за създаването и функционирането на СЕПВ, включително за целите на създаването, управлението и поддържането на резерви за отбранителна промишлена готовност;

з) дейности с цел бързо адаптиране и модифициране на граждански продукти за отбранителни приложения;

и) иновационни действия в областта на отбраната, включително иновационни действия в областта на отбраната при извънредни ситуации, когато е задействана мярката по член 68.

2. За дейностите по параграф 1, буква а) действието се изпълнява от правни субекти, които си сътрудничат в рамките на консорциум от най-малко три допустими правни субекта, от които най-малко два са установени в поне две различни държави членки. Най-малко три от тези допустими правни субекти не са контролирани пряко или непряко от същия правен субект, нито взаимно се контролират, през целия срок на изпълнение на действието.

3. Независимо от параграф 2, дейностите, посочени в параграф 1, може да се извършват от СЕПВ.

РАЗДЕЛ 3

ФОНД ЗА УСКОРЯВАНЕ НА ТРАНСФОРМАЦИЯТА НА ВЕРИГИТЕ ЗА ДОСТАВКИ В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА (FAST)

Член 14

Фонд за ускоряване на трансформацията на веригите за доставки в областта на отбраната (FAST)

1. С цел привличане на нови инвестиции, намаляване на риска на инвестициите и ускоряване на инвестициите, необходими за увеличаване на отбранителните производствени мощности на МСП и малките дружества със средна пазарна капитализация, които отговарят на критерии, еквивалентни на определените в член 9, параграф 1 и, когато е приложимо, член 9, параграфи 3 и 4, може да бъде създадена операция за смесено финансиране, предлагаща дългова подкрепа, капиталова подкрепа или двете, наречена „Фонд за ускоряване на трансформацията на веригите за доставки в областта на отбраната“ (FAST). Операцията се изпълнява в съответствие с дял X от Финансовия регламент и с Регламент (ЕС) 2021/523.

2. Специфичните цели на FAST са следните:

а) да постигне задоволителен мултиплициращ ефект, който е в съответствие с комбинацията от дългово и капиталово финансиране и който допринася за привличането на финансиране както от публичния, така и от частния сектор;

б) да предоставя подкрепа за МСП, включително новосъздадени и разрастващи се предприятия, и малки дружества със средна пазарна капитализация в целия Съюз, които са изправени пред трудности при достъпа до финансиране и които са:

i) на етап на индустриализация или производство на отбранителни продукти или имат предстоящи планове за това; или

ii) част от веригата на Съюза за доставки в областта на отбраната или имат непосредствени планове да станат част от нея;

в) да ускорява инвестициите в секторите на производството на отбранителни продукти и разработването на отбранителни технологии и във връзка с това да укрепи сигурността на доставките по веригите за създаване на стойност в отбранителната промишленост на Съюза.

РАЗДЕЛ 4

ВЪЗЛАГАНЕ НА ПОРЪЧКИ

Член 15

Възлагане на поръчки с помощта на Комисията

1. В съответствие с член 168 от Финансовия регламент държавите членки могат да поискат от Комисията:

а) да участва с тях в съвместно възлагане на поръчки, както е посочено в член 168, параграф 2 от Финансовия регламент, при което държавите членки могат изцяло да придобиват, наемат или ползват на лизинг съвместно закупените отбранителни продукти;

б) да действа като централен орган за покупки съгласно посочено в член 168, параграф 3 от Финансовия регламент, който да възлага поръчки за отбранителни продукти за сметка или от името на заинтересованите държави членки.

2. Когато възлагащите органи на държавите членки искат от Комисията да действа в съответствие с параграф 1 от настоящия член, се счита, че те са спазили изискванията, предвидени в Директива 2009/81/ЕО.

3. Чрез дерогация от член 168, параграф 2, втора алинея от Финансовия регламент асоциирана държава може да поиска от Комисията да участва в съвместно възлагане на поръчки, както е посочено в параграф 1, буква а) от настоящия член. За такива съвместни поръчки се прилагат другите условия, посочени в член 168, параграф 2 от Финансовия регламент.

4. Чрез дерогация от член 168, параграф 3 от Финансовия регламент асоциирана държава, заедно с поне една държава членка, може да поиска от Комисията да действа като централен орган за покупки, както е посочено в параграф 1, буква б) от настоящия член. Когато Комисията действа като централен орган за покупки, се прилагат условия, еквивалентни на посочените в член 168, параграф 3 от Финансовия регламент.

5. В допълнение към условията, определени във Финансовия регламент, процедурата за възлагане на поръчки по параграфи 1, 3 и 4 от настоящия член отговаря също така на следните условия:

а) процедурата за възлагане на поръчки е отворена за участие на всички държави членки и – чрез дерогация от член 168, параграфи 2 и 3 от Финансовия регламент – може да бъде отворена за участие от асоциираните държави;

б) Комисията кани за преговорите най-малко по един експерт със свързан с преговорите опит от всяка участваща държава, за да се сформира съвместен екип за преговори;

в) участващите държави изрично посочват дали решават да провеждат паралелни процеси на преговори за съответния продукт, като това решение подлежи на единодушно одобрение от участващите държави.

6. Когато Комисията действа като централен орган за покупки съгласно параграф 1, буква б) и параграф 4, тя може да възлага поръчки за сметка или от името на държави членки или асоциирани държави за компоненти и суровини, необходими за доставката на отбранителни продукти с цел изграждане на стратегически резерви от участващите държави, включително натрупване на запаси.

7. При наличието на надлежно основание поради изключителната спешност на ситуацията Комисията може, чрез дерогация от член 175, параграф 1 от Финансовия регламент, да поиска доставката на отбранителни продукти от датата на изпращане на проектодоговорите, произтичащи от извършено за целите на настоящия регламент възлагане на поръчки.

8. За целите на сключването на споразумения за закупуване с икономическите оператори представители на Комисията или определени от Комисията експерти може да извършват посещения на място в сътрудничество със съответните национални органи според местоположението на производствените съоръжения за отбранителните продукти от интерес.

9. Настоящият член не засяга съществуващите правила на Съюза и националните правила, уреждащи собствеността, износа и трансфера на отбранителни продукти.

10. Комисията гарантира, че участващите държави се третират еднакво при осъществяването на процедурите за възлагане на поръчки и при изпълнението на произтичащите от това споразумения.

11. В допълнение към определените във Финансовия регламент условия, за оферентите, изпълнителите и подизпълнителите по договори, произтичащи от извършено съгласно настоящия член възлагане на поръчки, се прилагат критерии, еквивалентни на определените в член 9, параграфи 1, 3 и 4 от настоящия регламент.

12. За възлагане на поръчки, извършено съгласно параграф 1, буква а) и параграф 3 от настоящия член, се прилагат правилата, определени в член 10, параграфи 3 и 5.

Член 16

Предварително закупуване на отбранителни продукти

1. Съвместното възлагане на поръчки съгласно посоченото в член 15, параграф 1, буква а) може да бъде под формата на споразумения за предварително закупуване на отбранителни продукти, договорени и сключени от името или за сметка на участващите държави. Тези споразумения може да включват механизъм за предварително заплащане за производството на такива продукти в замяна на правото върху резултата, който не може да надвишава договореното в частите от договора относно еднократните разходи, включително запазването на производствени мощности.

2. Когато споразуменията по параграф 1 от настоящия член включват механизъм за предварително заплащане, авансовото плащане за изпълнителя може да се покрива от финансовия пакет в съответствие с посоченото в член 3, параграф 5. Вноските на участващите държави в съответствие с посоченото в член 6 се вземат предвид при равни условия за всяко поръчано от участващите държави изделие.

3. В случаите, когато договорените суми надвишават търсенето, Комисията, по искане на съответните участващи държави, създава механизъм за преразпределяне към националните запаси или за създаване на резерви за отбранителна промишлена готовност.

Член 17

Улесняване на сключването на споразумения за изкупуване

1. Комисията създава система за улесняване на сключването на споразумения за изкупуване, свързани с увеличаването на производствените мощности на ЕОТИБ, между държавите членки и – когато е приложимо – асоциираните държави, от една страна, и икономическите оператори на ЕОТИБ, от друга страна, в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията и за възлагане на поръчки. Комисията гарантира, че достъпът на неасоциирани трети държави или на субекти от неасоциирани трети държави до свързана с действието класифицирана или чувствителна информация не се допуска и че участващите в действието служители и други лица разполагат с национално разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от държава членка или асоциирана държава.

2. Системата по параграф 1 дава възможност на заинтересованите държави членки и асоциирани държави да представят оферти „купува“ за отбранителни продукти, в които да посочат:

а) количеството и качеството;

б) предвидената цена или ценови диапазон;

в) предвидения срок на действие на споразумението за изкупуване.

3. Системата по параграф 1 от настоящия член дава възможност на производителите на отбранителни продукти, които отговарят на критерии, еквивалентни на определените в член 9, параграфи 1, 3 и 4, да представят оферти „продава“, в които да посочат:

а) количеството и качеството на отбранителните продукти, за които желаят да сключат споразумения за изкупуване;

б) предвидената цена или ценови диапазон, при която или който са склонни да продават;

в) очаквания срок за изпълнение за доставка на отбранителни продукти в рамките на споразумението за изкупуване;

г) предвидения срок на действие на споразумението за изкупуване.

4. Въз основа на получените съгласно параграфи 2 и 3 оферти „купува“ и „продава“ Комисията осъществява контакт между съответните производители на отбранителни продукти и заинтересованите държави членки и асоциирани държави.

5. Освен контакта, посочен в параграф 4 от настоящия член, заинтересованите държави може да поискат от Комисията да участва в процедура за съвместно възлагане на поръчки или в процедура за възлагане на поръчки от тяхно име или за тяхна сметка съгласно член 15.

6. Финансовият пакет в съответствие с посоченото в член 3, параграф 1 може да обхваща частите от договора относно еднократните разходи, включително запазването на производствени мощности.

РАЗДЕЛ 4

КРИТЕРИИ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ И РАБОТНИ ПРОГРАМИ

Член 18

Критерии за възлагане

1. Предложенията за действия се оценяват в светлината на целите, определени за съответното действие, очакваните резултати от съответното действие и качеството и ефикасността на изпълнението му. По-специално оценката включва един или повече от следните критерии:

а) принос за конкурентоспособността;

б) принос за устойчивостта и географското разпределение на производствените мощности;

в) увеличаване на производствените мощности;

г) повишаване на оперативната съвместимост;

д) увеличаване на взаимозаменяемостта; и

е) принос за намаляване на стратегическите зависимости.

2. В допълнение към критериите по параграф 1 от настоящия член предложенията за действия за съвместни поръчки, посочени в член 11, се оценяват и въз основа на следните критерии:

а) броя на участващите държави членки или асоциирани държави;

б) приноса на действието за адаптирането, модернизирането и развитието на ЕОТИБ в целия Съюз; и

в) участието на МСП и дружества със средна пазарна капитализация.

3. В допълнение към критериите по параграф 1 от настоящия член предложенията за действия за укрепване на промишлеността, както е посочено в член 12, се оценяват и въз основа на следните критерии:

а) намаляването на срока за производство и увеличаването на производствените мощности в Съюза, запазените мощности и квалифицираната работна сила;

б) приноса за гарантиране на наличността и сигурността на доставките в целия Съюз в отговор на установени рискове, включително по-специално висок риск от материализиране на конвенционални военни заплахи; и

в) приноса към трансграничното отбранително промишлено сътрудничество в целия Съюз, подобряването на включването на МСП и дружествата със средна пазарна капитализация или връзката с поръчките, произтичащи от съвместните поръчки на отбранителни продукти от най-малко три държави членки или асоциирани държави.

4. Работните програми, посочени в член 21, съдържат допълнителни подробности относно прилагането на определените в параграф 1 от настоящия член критерии, включително евентуално приложимо претегляне. В работните програми не се определят индивидуални прагове.

5. Комисията за оценка може да бъде подпомагана от независими външни експерти в съответствие с член 153, параграф 3 от Финансовия регламент. В работните програми може да се посочи, че от тези експерти се изисква да притежават валидно лично разрешение за достъп до класифицирана информация.

Член 19

Процедура за подбор и за отпускане на финансирането

С изключение на действията, посочени в член 11, в член 13, параграф 1, буква ж) и в член 10, параграф 1, буква г), Комисията отпуска финансирането по настоящата глава чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

Член 20

Финансов принос от Съюза

1. За действията, посочени в членове 13 и 35 от настоящия регламент, и чрез дерогация от член 193, параграф 1 от Финансовия регламент – когато финансовият принос на Съюза е под формата на безвъзмездни средства, програмата може да финансира до 100 % от допустимите разходи.

2. Когато безвъзмездните средства от Съюза са под формата на несвързано с разходи финансиране съгласно член 183, параграф 3 от Финансовия регламент, размерът на приноса от Съюза за всяко действие може да се основава на фактори като:

а) степента на сложност на съвместната поръчка, за първоначална оценка на която може да послужат част от прогнозната стойност на договора за съвместна поръчка и опитът от подобни действия;

б) приноса на действието за подобряване на резултатите по отношение на оперативната съвместимост;

в) характеристиките на действието, които има вероятност да изпратят по-силни сигнали на промишлеността за дългосрочността на инвестициите, по-специално когато съвместната поръчка обхваща дейности, които биха били допустими за финансиране от бюджета на Съюза, например научноизследователска и развойна дейност, изпитване и сертифициране, първоначално производство или дейности за поддръжка по време на експлоатация;

г) броя на участващите държави членки и асоциираните държави или включването на допълнителни държави членки или асоциирани държави в съществуващите сътрудничества;

д) приноса на действието за увеличаването на необходимите производствени мощности;

е) приноса на действието за намаляване на зависимостите от неасоциирани държави;

ж) приноса на действието за засилване на сътрудничеството между държавите членки или асоциираните държави с цел създаване, управление или поддържане на резерви за отбранителна промишлена готовност;

з) приноса на действието за укрепване на сътрудничеството между държавите членки или асоциираните държави, което да се изразява в съвместни поръчки за допълнителни количества отбранителни продукти за Украйна или Молдова;

и) сложността на технологичните решения, необходими за интегрирането на отбранителния продукт, закупен от въоръжените сили на участваща държава членка.

3. Действията, посочени в член 11 от настоящия член, се финансират чрез безвъзмездни средства под формата на несвързано с разходи финансиране съгласно член 183, параграф 3 от Финансовия регламент.

4. Финансовият принос от Съюза за всяко действие по член 11 не надвишава 15 % от прогнозната стойност на съответния договор за съвместна поръчка.

5. Чрез дерогация от параграф 4 от настоящия член финансовият принос от Съюза за всяко действие, посочено в член 11, може да бъде до 25 % от прогнозната стойност на въпросния договор за съвместна поръчка, при условие че е изпълнено поне едно от следните условия:

а) действието се изпълнява от СЕПВ;

б) действието подкрепя съвместните поръчки за крайни продукти, за които не се прилагат ограничения;

в) действието води до съвместни поръчки за допълнителни количества отбранителни продукти за Украйна или Молдова;

г) действието гарантира широко разпределение на доставчиците сред държавите членки, при което повече от 20 % от общата стойност на крайния продукт се изработва от доставчици, установени в поне една държава членка, различна от държавата членка, в която е установен главният изпълнител;

д) инвестиционните разходи в областта на отбраната на повечето държави членки, участващи във въпросното действие, са надвишили 30 % от съответните им разходи за отбрана през финансовата година, предхождаща заявлението.

6. За действията, посочени в член 12 финансовият принос от Съюза не надхвърля 35 % от допустимите разходи.

7. Чрез дерогация от параграф 6 от настоящия член финансовият принос от Съюза за всяко действие, посочено в член 12, може да бъде до 50 % от допустимите разходи, когато мнозинството бенефициери са МСП или дружества със средна пазарна капитализация, установени в държави членки или в асоциирани държави, или когато действието се изпълнява от СЕПВ, и когато е изпълнено поне едно от следните условия:

а) бенефициерът доказва принос за създаването на ново трансгранично сътрудничество между субекти, установени в държави членки или асоциирани държави;

б) действието включва изграждане на изцяло нова инфраструктура, съоръжения или производствени линии или на обекти, които преди това не са били използвани за такива дейности, с което допринася за развитието на веригите на доставки и трансфера на технологии в целия Съюз;

в) действието допринася за създаването на нови или за увеличаването на съществуващите производствени мощности за продукти от особено значение при криза.

8. Допълнителните подробности се определят в работните програми, посочени в член 21.

Член 21

Работни програми

1. Програмата се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Финансовия регламент. Работните програми могат да бъдат многогодишни, когато е целесъобразно. В работните програми се определят действията и свързаният с тях бюджет, необходими за постигане на целите на програмата и когато е приложимо – общата сума, предназначена за операции за смесено финансиране.

2. Работните програми се приемат от Комисията чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

3. Работните програми включват по-специално:

а) общия размер на финансовия принос на Съюза за всеки вид действие, посочено в член 10, параграф 1, и подробно описание на всеки вид действие;

б) по отношение на действията, посочени в членове 11 и 12 — минималния финансов размер на действията;

в) по отношение на действията, посочени в член 12 – максималния брой правни субекти, участващи в консорциума, който не надвишава 15 правни субекта;

г) процедурата за оценка и подбор на предложенията, включително, когато е приложимо, описание на етапните цели, разработени по такъв начин, че да отбелязват съществения напредък в изпълнението на действията, резултатите, които трябва да бъдат постигнати, и свързаните с тях суми, които да бъдат изплатени, както и механизмите за проверка на етапните цели, изпълнението на условията и постигането на резултатите;

д) общия размер на участието на Съюза в съвместното възлагане на поръчки с помощта на Комисията, както е посочено в член 5, параграф 1, буква а), член 15, параграф 3 и членове 16 и 17; и

е) методите за определяне и когато е приложимо – коригиране на финансирането.

4. При приемането на работните програми, Комисията взема предвид необходимостта от съгласуваност с други имащи отношение програми инструменти на Съюза.

5. Финансовият пакет, посочен в член 3, параграф 1, може да обхваща съвместно възлагане на поръчки, както е посочено в член 5, параграф 1, буква а), което не надвишава частите от договора относно еднократните разходи, включително запазването на производствени мощности.

ГЛАВА III

ИНСТРУМЕНТ ЗА ПОДКРЕПА НА УКРАЙНА

РАЗДЕЛ 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ИНСТРУМЕНТА ЗА ПОДКРЕПА НА УКРАЙНА

Член 22

Цели

1. Инструментът за подкрепа на Украйна допринася за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ с цел повишаване на нейната отбранителна промишлена готовност, като се взема предвид евентуалното ѝ бъдещо интегриране в ЕОТИБ, чрез сътрудничество между Съюза и Украйна, като по този начин се укрепват взаимната стабилност, сигурност, мир, просперитет, издръжливост и устойчивост.

2. Целта по параграф 1 се преследва с акцент върху засилването на трансграничното сътрудничество между ЕОТИБ и украинската ОТИБ, като се вземат предвид нуждите на Украйна от укрепване на отбранителната промишленост и от поръчки в областта на отбраната, чрез създаването на производствени мощности или увеличаването им в съответствие със стандартите на НАТО и други приложими стандарти, защита на активи, техническа помощ и обмен на персонал, засилено сътрудничество за съвместни поръчки на отбранителни продукти с участието на Украйна и украинската ОТИБ, включително техническата им поддръжка, както и сътрудничество за лицензиране за производство чрез публично-частни партньорства или други форми на сътрудничество, като например съвместни предприятия. Обръща се специално внимание на целта да се окаже подкрепа на Украйна за постепенно привеждане на законодателството на държавата в съответствие с правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза с оглед на бъдещото членство в Съюза.

Член 23

Допълнителни финансови ресурси

1. Държавите членки, институциите, органите и агенциите на Съюза, трети държави, международни организации, международни финансови институции или други трети страни могат да предоставят допълнителни финансови вноски за Инструмента за подкрепа на Украйна в съответствие с член 208, параграф 2 от Финансовия регламент. Тези финансови вноски представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 2, букви а), г) или д) или член 21, параграф 5 от Финансовия регламент.

2. Всички допълнителни суми, получени по двустранни или многостранни споразумения, сключени съгласно член 17 от Регламент (ЕС) 2025/1106, представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент и се използват за Инструмента за подкрепа на Украйна в съответствие с настоящия регламент.

3. Всички допълнителни суми, получени в резултат на съответните ограничителни мерки на Съюза, се считат за външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент и се използват за действия за укрепване на украинската ОТИБ.

4. Средствата, разпределени на държавите членки в режим на споделено управление, могат, по искане на съответната държава членка, да бъдат прехвърлени към Инструмента за подкрепа на Украйна при спазване на условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/1060. Комисията изпълнява тези средства пряко, в съответствие с член 62, параграф 1, първа алинея, буква а) от Финансовия регламент, или непряко, в съответствие с буква в) от посочената алинея. Тези средства се използват в полза на съответната държава членка.

5. По отношение на сумите, внесени в съответствие с параграф 1 от настоящия член, съответните държави членки могат да вземат решения относно дела от тези суми, който да бъде предоставен на всички субекти, допустими за финансиране съгласно настоящия регламент, или който да бъде предоставен единствено в полза на съответните държави членки, или който да бъде предоставен в допълнителна полза на други държави членки или на Украйна.

6. Когато до 31 декември 2028 г. Комисията не е поела правно задължение при пряко или непряко управление за прехвърлени съгласно параграф 4 от настоящия член средства, съответстващите средства, за които не са поети задължения, може по искане на съответната държава членка да бъдат прехвърлени обратно към една или повече от съответните програми източници в съответствие с условията, определени в Регламент (ЕС) 2021/1060.

Член 24

Алтернативно, комбинирано и кумулативно финансиране

1. Инструментът за подкрепа на Украйна се изпълнява в полезно взаимодействие с други програми на Съюза. За действие, за което е получено финансиране по друга програма на Съюза, може да бъде получено финансиране и по Инструмента за подкрепа на Украйна, при условие че финансирането не покрива същите разходи. Правилата за съответната програма на Съюза се прилагат за съответното финансиране или за всеки принос от финансирането може да се прилага единен набор от правила на която и е да е от допринасящите програми на Съюза и може да бъде поето единно правно задължение. Кумулативната подкрепа от бюджета на Съюза не може да превишава общите допустими разходи за действието и може да бъде изчислена пропорционално в съответствие с документите, в които се определят условията за предоставяне на подкрепата.

2. За да получат „печат за високи постижения“ по Инструмента за подкрепа на Украйна, действията трябва да отговарят на всички следни условия:

а) били са оценени в рамките на покана за представяне на предложения по Инструмента за подкрепа на Украйна;

б) отговарят на минималните изисквания за качество съгласно тази покана за представяне на предложения;

в) не са финансирани по тази покана за представяне на предложения поради бюджетни ограничения.

3. В съответствие с приложимите разпоредби на Регламент (ЕС) 2021/1060 по линия на ЕФРР или ЕСФ+ може да бъде предоставяна подкрепа за предложения, представени вследствие на покана за представяне на предложения по Инструмента за подкрепа на Украйна, които са получили „печат за високи постижения“.

Член 25

Изпълнение и форми на финансиране от Съюза

1. Инструментът за подкрепа на Украйна се изпълнява при пряко управление в съответствие с Финансовия регламент или при непряко управление със субектите, посочени в член 62, параграф 1, буква в) от Финансовия регламент.

2. Без да се засяга член 33, параграф 3 от настоящия регламент, финансирането от Съюза може да се предоставя под всяка от формите, предвидени във Финансовия регламент в съответствие с дял X от него, с изключение на операциите за смесено финансиране по програмата InvestEU.

3. По отношение на дейностите, посочени в член 12, параграф 1, буква г) от настоящия регламент, за които е предоставено финансиране от Съюза под формата на безвъзмездни средства по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна и с които е реализирана печалба, Комисията има право да извърши възстановяване за процента от печалбата, съответстващ на приноса от Съюза за допустимите разходи, действително направени от извършилия действието бенефициер, до окончателния размер на приноса от Съюза. Чрез дерогация от член 195, параграф 2 от Финансовия регламент печалбата се изчислява като излишък на приходите над допустимите разходи за действието, като приходите са ограничени до финансирането от Съюза, финансирането от държавите членки, включително обществените поръчки, други генерирани при действието постъпления и всички произтичащи от действието постъпления. Работните програми, посочени в член 34 от настоящия регламент, могат да съдържат допълнителни подробности.

4. Чрез дерогация от член 196, параграф 2 от Финансовия регламент финансовият принос може, когато е целесъобразно и необходимо за изпълнението на дадено действие, да покрива действия и разходи, съответно започнали и направени преди датата на представяне на предложението за тези действия, при условие че тези действия не са започнали преди 5 март 2024 г. и не са приключили преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства.

Член 26

Допустими правни субекти

1. Само правни субекти, установени в Съюза или в Украйна и чиито изпълнителни управленски структури се намират в Съюза или в Украйна могат да бъдат получатели на финансиране от Съюза съгласно настоящия регламент.

Правните субекти, установени в неконтролираните от правителството на Украйна зони, не са допустими за финансиране по настоящия регламент.

2. В допълнение към критериите, определени в съответствие с Финансовия регламент, се прилагат и критериите за допустимост, определени в параграфи 3—9 от настоящия член.

3. Инфраструктурата, съоръженията, активите и ресурсите на участващите в дадено действие получатели на финансиране от Съюза, които се използват за целите на това действие, трябва да се намират на територията на държава членка или на Украйна за цялата продължителност на действието.

4. Чрез дерогация от параграф 3 от настоящия член, когато участващите в дадено действие получатели на финансиране от Съюза не разполагат с налични алтернативи или съответна инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси в Съюза или в Украйна, те може да използват своя инфраструктура, съоръжения, активи и ресурси, които са разположени или съхранявани извън територията на държавите членки или в трета държава, различна от Украйна, ако използването им не противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително спазването на принципа на добросъседските отношения, и съответства на посочените в член 22 цели. Разходите, свързани с дейности, при които се използват тази инфраструктура, съоръжения, активи или ресурси, не са допустими за подкрепа от Инструмента за подкрепа на Украйна.

5. За целите на подкрепяно с Инструмента за подкрепа на Украйна действие, получателите на финансиране от Съюза не подлежат на контрол от неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава.

6. Чрез дерогация от параграф 5 от настоящия член се счита, че правен субект, установен в Съюза и контролиран от неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава, може да бъде получател на финансиране от Съюза, ако на Комисията са предоставени гаранции, одобрени в съответствие с националните процедури на държавата членка, в която субектът е установен, като например подходящи мерки вследствие от скрининг съгласно определението в член 2, точка 3 от Регламент (ЕС) 2019/452.

Посочените в първа алинея от настоящия параграф гаранции съдържат уверения, че участието в действие на правен субект, какъвто е посочен в същата алинея, няма да противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, установени в рамките на ОВППС съгласно дял V от ДЕС, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения, нито на целите, посочени в член 22 от настоящия регламент. Тези гаранции доказват по-специално, че за целите на действието са въведени мерки, с които да се гарантира, че:

а) контролът върху правния субект не се упражнява по начин, който възпрепятства или ограничава способността му да изпълнява действието и да постига резултати, нито по начин, който налага ограничения по отношение на неговата инфраструктура, съоръжения, активи, ресурси, интелектуална собственост или ноу-хау, необходими за целите на действието, нито по начин, който намалява неговите способности и стандарти, необходими за изпълнение на действието;

б) достъпът на неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или на субект от друга трета държава до свързана с действието класифицирана или чувствителна информация не се допуска, а участващите в действието служители и други лица разполагат с национално разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от държава членка, асоциирана държава или Украйна, когато е целесъобразно, в съответствие с националните законови и подзаконови актове;

в) правата върху интелектуална собственост, произтичащи от действията, посочени в член 27, параграф 1, буква б), свързани с действия за укрепване на промишлеността, насърчаващи индустриализацията и търговската реализация на отбранителни продукти, разработени в рамките на финансирани от Съюза действия, или други съвместни дейности, извършвани с подкрепата на държавите членки, не подлежат на ограничения от страна на неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава, нито се прехвърлян на субекти, установени извън територията на държавите членки, на асоциираните държави или на Украйна, без одобрението на държавата членка, на асоциираната държава, в която е установен правният субект, или когато правният субект е установен в Украйна, одобрението на Украйна. Това одобрение не противоречи на целите, определени в член 22.

Ако държавата членка, в която е установен правният субект, счита за подходящо, може да бъдат предоставени допълнителни гаранции.

Комисията информира комитета по член 77 за всеки правен субект, за който се счита, че може да бъде получател на финансиране от Съюза в съответствие с настоящия параграф.

7. С цел да се осигури хармонизиран подход в целия Съюз за посочените в параграф 6 от настоящия член гаранции може да се използва стандартизиран образец, който се предоставя от Комисията, подпомагана от комитета по член 77.

8. При изпълнението на допустимо действие получателите може да си сътрудничат и с правни субекти, установени извън територията на държавите членки или на Украйна, или контролирани от неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава, включително да използват активи, инфраструктура, съоръжения и ресурси на такива правни субекти, ако това ползване не противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително на спазването на принципа на добросъседските отношения, или на посочените в член 22 цели.

Не се допуска неразрешен достъп от страна на неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или от субект от друга трета държава до класифицирана информация, свързана с изпълнението на действието, и се избягват потенциални отрицателни последици за сигурността на доставките на ресурси от критично значение за действието.

Разходите, свързани със сътрудничеството с правни субекти, установени извън територията на държавите членки или асоциираните държави или контролирани от неасоциирана трета държава или от субект от друга трета държава, не са допустими за подкрепа от Инструмента за подкрепа на Украйна.

9. Параграфи 5 и 6 не се прилагат за:

а) възлагащи органи от държави членки и Украйна;

б) международни организации;

в) СЕПВ;

г) EDA.

РАЗДЕЛ 2

ДОПУСТИМИ ДЕЙСТВИЯ

Член 27

Допустими действия

1. Действията, допустими за финансиране по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна, изпълняват целите, посочени в член 22, и могат да бъдат под една от следните форми или комбинация от тях:

а) действия за съвместни поръчки, както е посочено в член 11, включително с цел създаване, управление или поддържане на резервите за отбранителна промишлена готовност;

б) действия за укрепване на промишлеността, посочени в член 12;

в) действия за подкрепа, както е посочено в член 13.

2. Следните действия не са допустими за финансиране по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна:

а) действия, свързани с отбранителни продукти, които са забранени от приложимото международно право;

б) действия, свързани със смъртоносни автономни системи, които функционират извън рамките на отговорна верига за командване и контрол от страна на човека или които не могат да се използват в съответствие с международното хуманитарно право;

в) действия, свързани с касетъчни боеприпаси;

г) действия или етапи от тях, които са вече изцяло финансирани от други публични или частни източници.

3. За възлагане на поръчки, извършено съгласно параграф 1, букви а) и в), което получава финансиране от Съюза, разходите за компоненти с произход извън Съюза и Украйна не надвишават 35 % от прогнозните разходи за компонентите на крайния продукт. Не се допуска снабдяване с компоненти от трети държави, които противоречат на интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

4. За действия, изпълнявани съгласно параграф 1, буква б), разходите за компоненти с произход извън Съюза и Украйна не надвишават 35 % от прогнозните разходи за компонентите на продукта, за увеличаването на чиито производствени мощности се предоставя финансиране от Съюза. Не се допуска снабдяване с компоненти на продукти, за увеличаването на чиито производствени мощности се предоставя финансиране от Съюза, от трети държави, които противоречат на интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

5. Получателите на финансиране от Съюза или, когато е приложимо, изпълнителите разполагат с възможността да вземат решения, без ограничения, наложени от неасоциирани трети държави, различни от Украйна, или от други субекти от трети държави, върху конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на съответните отбранителните продукти, включително признатото правомощие да заменят или отстраняват компоненти, спрямо които има ограничения, наложени от неасоциирани трети държави, различни от Украйна, или от други субекти от трети държави.

6. Без да се засяга член 5 от Директива 2009/43/ЕО, държавите членки могат да публикуват генерални лицензи за трансфер към други държави членки на продукти, свързани с действия, подкрепяни от Инструмента за подкрепа на Украйна.

7. Действията, допустими за финансиране по линия на Инструмента за подкрепа на Украйна, се изпълняват, като минимум, от или с участието на Украйна или на един правен субект, който е установен в Украйна, където се намира и неговата изпълнителна управленска структура.

8. За целите на настоящата глава понятието „държавите членки“ в членове 11, 12, 13 и 38 се разбира като включващо Украйна. Понятието „асоциираните държави“ в членове 11, 12, 13 и 38 не се прилага за настоящата глава. За целите на настоящата глава позоваванията на член 9, съдържащи се в член 11, се разбират като позовавания на член 26, а позоваванията на член 10, параграф 5, съдържащи се в член 12, се разбират като позовавания на параграф 5 от настоящия член.

РАЗДЕЛ 3

ВЪЗЛАГАНЕ НА ПОРЪЧКИ

Член 28

Възлагане на поръчки с помощта на Комисията

1. Чрез дерогация от член 168, параграф 2 от Финансовия регламент Украйна може да поиска, заедно с поне една държава членка, Комисията да участва в съвместно възлагане на поръчки, както е посочено в член 168, параграф 2 от Финансовия регламент, при което държавите членки или Украйна могат изцяло да придобиват, наемат или ползват на лизинг съвместно закупените отбранителни продукти. За такова съвместно възлагане на поръчки се прилагат другите условия, посочени в член 168, параграф 2 от Финансовия регламент.

2. Чрез дерогация от член 168, параграф 3 от Финансовия регламент Украйна, заедно с поне една държава членка, може да поиска от Комисията да действа като централен орган за покупки, както е посочено в член 168, параграф 3 от Финансовия регламент, за да възлагат обществени поръчки за отбранителни продукти за тяхна сметка или от тяхно име. Винаги когато Комисията действа като централен орган за покупки, се прилагат условия, еквивалентни на посочените в член 168, параграф 3 от Финансовия регламент.

3. Когато възлагащите органи на държавите членки искат от Комисията да действа в съответствие с параграф 1 от настоящия член, се счита, че те са спазили изискванията, предвидени в Директива 2009/81/ЕО.

4. В допълнение към условията, определени във Финансовия регламент, процедурата за възлагане на поръчки по параграфи 1 и 2 от настоящия член отговаря също така на следните условия:

а) процедурата за възлагане на поръчки е отворена за участие от всички държави членки;

б) Комисията кани за преговорите най-малко по един експерт със свързан с преговорите опит от всяка участваща държава, за да се сформира съвместен екип за преговори;

в) участващите държави изрично посочват дали решават да провеждат паралелни процеси на преговори за съответния продукт, като това подлежи на единодушно одобрение от участващите държави.

5. Когато Комисията действа като централен орган за покупки съгласно параграф 2, тя може, като част от процедурата, да възлага поръчки за компоненти и суровини, необходими за доставката на отбранителни продукти с цел изграждане на стратегически резерви от участващите държави, включително натрупване на запаси.

6. При наличието на надлежно основание поради изключителната спешност на ситуацията Комисията може, чрез дерогация от член 175, параграф 1 от Финансовия регламент, да поиска доставката на отбранителни продукти от датата на изпращане на проектодоговорите, произтичащи от извършено за целите на настоящия регламент възлагане на поръчки.

7. За целите на сключването на споразумения за закупуване с икономическите оператори представители на Комисията или определени от Комисията експерти може да извършват посещения на място в сътрудничество със съответните национални органи според местоположението на производствените съоръжения за отбранителните продукти от интерес.

8. Настоящият член не засяга съществуващите правила на Съюза и националните правила, уреждащи собствеността, износа и трансфера на отбранителни продукти.

9. Комисията гарантира, че участващите държави се третират еднакво при осъществяването на процедурите за възлагане на поръчки и при изпълнението на произтичащите от това споразумения.

10. В допълнение към определените във Финансовия регламент условия, за оферентите, изпълнителите и подизпълнителите по договори, произтичащи от извършеното съгласно настоящия член възлагане на поръчки, се прилагат също така и критерии, еквивалентни на определените в член 26, параграфи 1, 3 и 4 от настоящия регламент.

11. За възлагане на поръчки, извършено съгласно параграф 1 от настоящия член, се прилагат правилата, определени в член 27, параграфи 3 и 5.

Член 29

Предварително закупуване на отбранителни продукти

1. Съвместното закупуване съгласно посоченото в член 28 може да бъде под формата на споразумения за предварително закупуване на отбранителни продукти, договорени и сключени от името или за сметка на участващите държави. Тези споразумения може да включват механизъм за предварително заплащане за производството на такива продукти в замяна на правото върху резултата, който не може да надвишава договореното в частите от договора относно еднократните разходи, включително запазването на производствени мощности.

2. Когато споразуменията по параграф 1 от настоящия член включват механизъм за предварително заплащане, авансовото плащане за изпълнителя може да се покрива от финансовия пакет в съответствие с посоченото в член 3, параграф 2. Вноските на участващите държави в съответствие с посоченото в член 23 се вземат предвид при равни условия за всяко поръчано от участващите държави изделие.

3. В случаите, когато договорените суми надвишават търсенето, Комисията, по искане на съответните участващи държави, създава механизъм за преразпределяне към националните запаси или за създаване на резерви за отбранителна промишлена готовност.

Член 30

Улесняване на сключването на споразумения за изкупуване

1. Комисията създава система за улесняване на сключването на споразумения за изкупуване, свързани с увеличаването на производствените мощности на украинската ОТИБ, между държавите членки и Украйна, от една страна, и икономическите оператори на украинската ОТИБ, от друга страна, в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията и за възлагане на поръчки. Комисията гарантира, че достъпът на неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или на субект от друга трета държава до свързана с действието класифицирана или чувствителна информация не се допуска и че участващите в действието служители и други лица разполагат с национално разрешение за достъп до класифицирана информация, издадено от държава членка, асоциирана държава или Украйна.

2. Системата по параграф 1 дава възможност на заинтересованите държави членки и Украйна да представят оферти „купува“ за отбранителни продукти, в които да посочат:

а) количеството и качеството;

б) предвидената цена или ценови диапазон;

в) предвидения срок на действие на споразумението за изкупуване.

3. Системата по параграф 1 от настоящия член дава възможност на производителите на отбранителни продукти, които отговарят на критерии, еквивалентни на определените в член 26, параграфи 1, 3 и 4, да представят оферти „продава“, в които да посочат:

а) количеството и качеството на отбранителните продукти, за които желаят да сключат споразумения за изкупуване;

б) предвидената цена или ценови диапазон, при която или който са склонни да продават;

в) очаквания срок за изпълнение за доставка на отбранителни продукти в рамките на споразумението за изкупуване;

г) предвидения срок на действие на споразумението за изкупуване.

4. Въз основа на получените съгласно параграфи 2 и 3 оферти „купува“ и „продава“ Комисията осъществява контакт между съответните производители на отбранителни продукти и заинтересованите държави членки и Украйна.

5. Освен контакта, посочен в параграф 4 от настоящия член, Украйна и заинтересованите държави може да поискат от Комисията да участва в процедура за съвместно възлагане на поръчки или в процедура за възлагане на поръчки от тяхно име или за тяхна сметка съгласно член 28.

6. Финансовият пакет в съответствие с посоченото в член 3, параграф 2 може да обхваща частите от договора относно еднократните разходи, включително запазването на производствени мощности.

РАЗДЕЛ 4

КРИТЕРИИ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ И РАБОТНИ ПРОГРАМИ

Член 31

Критерии за възлагане

1. Предложенията за действия се оценяват в светлината на целите, определени за съответните действия, както е посочено в член 22, очакваните резултати от съответното действие и качеството и ефикасността на изпълнението му.

2. В допълнение към критериите по параграф 1 от настоящия член предложенията за действия за съвместни поръчки, посочени в член 11, може да се оценяват и въз основа на един или повече от следните критерии:

а) прогнозната стойност на съвместната поръчка;

б) приноса на действието за възстановяването, реконструкцията и модернизацията на украинската ОТИБ;

в) приноса на действието за ускоряване на възлагането поръчки и намаляване на сроковете за производство и доставка на отбранителни продукти.

3. В допълнение към критериите по параграф 1 от настоящия член предложенията за действия за укрепване на промишлеността, както е посочено в член 12, може да се оценяват и въз основа на един или повече от следните критерии:

а) намаляването на сроковете за производство и увеличаването на производствения капацитет в Украйна;

б) приноса за гарантиране на своевременна наличност и доставка на отбранителни продукти в цяла Украйна;

в) приноса към трансграничното отбранително промишлено сътрудничество между Украйна и Съюза.

4. Работните програми, посочени в член 34, съдържат допълнителни подробности относно прилагането на критериите за възлагане, включително евентуално приложимо претегляне. В работните програми не се определят индивидуални прагове.

5. Комисията за оценка може да бъде подпомагана от независими външни експерти в съответствие с член 153, параграф 3 от Финансовия регламент. В работните програми може да се посочи, че от тези експерти се изисква да притежават валидно лично разрешение за достъп до класифицирана информация.

Член 32

Процедура за подбор и за отпускане на финансирането

С изключение на действията, посочени в член 11 и в член 13, параграф 1, буква ж), Комисията отпуска финансирането по настоящата глава чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

Член 33

Финансов принос от Съюза

1. Когато приносът на Съюза е под формата на безвъзмездни средства съгласно член 193, параграф 3 от Финансовия регламент, Инструментът за подкрепа на Украйна може да финансира до 100 % от допустимите разходи за действията, посочени в член 27, параграф 1, букви б) и в) от настоящия регламент.

2. Когато безвъзмездните средства от Съюза са под формата на несвързано с разходи финансиране, размерът на приноса от Съюза за всяко действие може да се основава на фактори като:

а) степента на сложност на съвместната поръчка, за първоначална оценка на която може да послужат част от прогнозната стойност на действието и опитът от подобни действия;

б) приноса на действието за подобряване на резултатите по отношение на оперативната съвместимост;

в) характеристиките на действието, които има вероятност да изпратят по-силни сигнали на промишлеността за дългосрочността на инвестициите;

г) приноса на действието за увеличаването на необходимите производствени мощности в Украйна;

д) степента на сложност за Украйна да осъществи напредък в процеса на присъединяване към Съюза, включително структурните реформи и мерките за насърчаване на сближаването с правилата, стандартите, политиките и практиките на Съюза;

е) степента на сложност за Украйна да адаптира своите процедури за възлагане на поръчки в областта на отбраната и обстановката, в която работи украинската отбранителна промишленост, включително за да се постигне съответствие със стандартите на НАТО и други приложими стандарти;

ж) трудностите и рисковете, свързани с агресивната война на Русия срещу Украйна, като се отчита необходимостта от възстановяване и модернизиране на повредената от тази война инфраструктура по устойчив начин и необходимостта такива вреди да бъдат избегнати, предотвратени или намалени, а ако е възможно – компенсирани.

3. Действията, посочени в член 27, параграф 1, буква а) от настоящия регламент се финансират чрез безвъзмездни средства под формата на несвързано с разходи финансиране съгласно член 183, параграф 3 от Финансовия регламент.

4. За действията, посочени в член 27, параграф 1, буква а), подкрепата от Инструмента за подкрепа на Украйна не надвишава 25 % от прогнозната стойност на въпросния договор за съвместни поръчки.

5. Допълнителните подробности се определят в работните програми, посочени в член 34.

Член 34

Работни програми

1. Инструментът за подкрепа на Украйна се изпълнява чрез работните програми, посочени в член 110 от Финансовия регламент. Работните програми могат да бъдат многогодишни, когато е целесъобразно. В работните програми се определят действията и свързаният с тях бюджет, необходими за постигане на целите на Инструмента за подкрепа на Украйна.

2. Работните програми се приемат от Комисията чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

3. Работните програми включват по-специално:

а) общия размер на финансовия принос на Съюза за всеки вид действие, посочено в член 27, параграф 1, и подробно описание на всеки вид действие;

б) по отношение на действията, посочени в член 27, параграф 1, букви а) и б) – минималния финансов размер на действията;

в) по отношение на действията, посочени в член 27, параграф 1, буква б) – максималния брой правни субекти, участващи в консорциума, който не надвишава 15 правни субекта;

г) процедурата за оценка и подбор на предложенията, включително, когато е приложимо, описание на етапните цели, разработени по такъв начин да отбелязват съществения напредък в изпълнението на действията, резултатите, които трябва да бъдат постигнати, и свързаните с тях суми, които да бъдат изплатени, както и механизмите за проверка на етапните цели, изпълнението на условията и постигането на резултатите;

д) общия размер на участието на Съюза в съвместното възлагане на поръчки с помощта на Комисията, както е посочено в член 28, параграф 1, член 29 и член 30; и

е) методите за определяне и когато е приложимо – коригиране на финансирането.

4. При приемането на работните програми, Комисията взема предвид необходимостта от съгласуваност с други имащи отношение програми и инструменти на Съюза.

ГЛАВА IV

ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТИ В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА ОТ ОБЩ ИНТЕРЕС

Член 35

Европейски проекти в областта на отбраната от общ интерес

1. Европейските проекти в областта на отбраната от общ интерес (ЕПООИ) се състоят от съвместни промишлени проекти, насочени към засилване на конкурентоспособността на ЕОТИБ в целия Съюз, като същевременно допринасят за развитието на военните способности на държавите членки, които са от решаващо значение за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната, включително тези способности, осигуряващи достъп до всички оперативни области, а именно сухопътна, морска, въздушна, космическа и кибернетична.

2. ЕПООИ отговарят на всеки един от следните критерии:

а) значително укрепват конкурентоспособността, ефективността и иновационния капацитет на ЕОТИБ, по-специално като:

i) допринасят за установяването на ново трансгранично сътрудничество или за разширяването на съществуващо такова, включително с МСП и дружества със средна пазарна капитализация;

ii) създават положително разпространение на ефектите върху вътрешния пазар, като допринасят

iii) значително за пазарната интеграция и намаляването на разпокъсаността на пазара;

iv) подобряват оперативната съвместимост и взаимозаменяемостта на отбранителните продукти; и

v) целят намаляване на стратегическите зависимости, включително чрез диверсификация на доставките, и увеличаване на капацитета;

б) допринасят за развитието на отбранителни способности, които са от решаващо значение за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната, и са съгласувани с целите на Стратегическия компас за сигурността и отбраната, с приоритетите в областта на отбранителните способности, договорени съвместно от държавите членки в рамките на ОВППС, по-специално в контекста на ПРС, и с възможностите за сътрудничество, набелязани в контекста на CARD;

в) вземат предвид сътрудничеството на държавите членки в рамките на ПСС и инициативите и проектите на EDA;

г) вземат предвид съответните дейности, извършвани от НАТО, като например процеса на планиране на отбраната в НАТО, когато такива дейности са в полза на интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната;

д) включват най-малко четири държави членки, а всички държави членки и асоциирани държави, както и Украйна, получават реална възможност да участват в ЕПООИ;

е) ползите от тях обхващат по-широка част от Съюза;

ж) техният мащаб, обхват или цел са особено значими за намаляване на значителен технологичен или финансов риск, или и на двата вида риск;

з) потенциалните общи ползи от тях надвишават разходите за проектите, включително в дългосрочен план.

3. Съветът, като действа по предложение на Комисията, може да приема актове за изпълнение за набелязване на ЕПООИ.

4. Държавите членки се координират, за да изготвят предложения за проекти за възможни ЕПООИ по приобщаващ начин, с подкрепата на EDA, когато е необходимо.

5. Преди да предложи актовете за изпълнение, посочени в параграф 3, Комисията проверява съответствието на предложенията за проекти, посочени в параграф 4, с всички критерии, изброени в параграф 2, и:

а) се консултира с държавите членки по приобщаващ начин и взема предвид техните становища и предложения за евентуални ЕПООИ;

б) приканва върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (наричан по-нататък „върховния представител“) и EDA да предоставят своя експертен опит с оглед осигуряване на съгласуваност с приоритетите и целите, посочени в параграф 2, букви б), в) и г) по-специално приоритетите в областта на отбранителните способности, договорени съвместно от държавите членки в рамките на ОВППС, по-специално изразените съвместно в контекста на ПРС, за да се допълни информацията, предоставена от държавите членки относно предложенията за проекти; и

в) проверява дали всички държави членки и асоциирани държави, както и Украйна, когато е приложимо, са били информирани за възникването на даден проект и дали са получили възможност да участват.

6. В актовете за изпълнение, посочени в параграф 3, Съветът:

а) определя целите и характеристиките на ЕПООИ във връзка с критериите, определени в параграф 2;

б) установява списък на държавите, участващи в ЕПООИ към датата на приемане на акта за изпълнение; и

в) прави оценка на общия финансов размер на ЕПООИ.

7. Съветът приема посочените в параграф 3 актове за изпълнение с квалифицирано мнозинство. Съветът може да изменя посочените в параграф 4 предложения за проекти с квалифицирано мнозинство.

8. Разгръщането на даден ЕПООИ, който е допустим за финансиране от Съюза съгласно посоченото в член 10, параграф 1, буква г), се състои само от една или повече дейности, свързани със:

а) съвместни поръчки за отбранителни продукти;

б) ускоряване на приспособяването към структурните промени в производствените мощности за отбранителни продукти, както и свързани спомагателни дейности;

в) промишлено разработване на нови отбранителни продукти или модернизирането на съществуващи такива;

г) разработване и набавяне на необходимата инфраструктура.

9. Участващите държави членки гарантират, че в договорите, свързани с дейностите по ЕПООИ, подпомагани с финансиране от Съюза, се прилагат критерии, еквивалентни на посочените в член 9. За съвместните поръчки за отбранителни продукти, подпомагани с финансиране от Съюза по линия на ЕПООИ, се прилага и член 11, параграф 6.

10. Държавите членки, участващи в ЕПООИ, гарантират, че дейностите на ЕПООИ, включително онези, които не са подпомагани с финансиране от Съюза, отговарят на целите, определени в член 4 и в параграф 1 от настоящия член, и не засягат съответствието на ЕПООИ с критериите, посочени в параграф 2 от настоящия член.

11. ЕПООИ могат да бъдат насочени към развитието на способности за Съюза, свързани с двойната употреба.

12. Даден ЕПООИ, както и неговите специфични дейности, могат да бъдат създадени в рамките на СЕПВ.

13. Единствено държавите членки и асоциираните държави, както и СЕПВ, състоящи се от държави членки или от държави членки и асоциирани държави, са допустими за финансиране по линия на дейности по ЕПООИ.

14. При целесъобразност Комисията може да участва в даден проект. Участващите държави членки могат да решат да включат върховния представител и EDA като наблюдатели в даден ЕПООИ.

15. Без да се засягат членове 107 и 108 от ДФЕС, държавите членки може да прилагат схеми за подкрепа и да предвиждат административна подкрепа за ЕПООИ.

16. Планирането, изграждането и експлоатацията на производствени съоръжения, свързани с ЕПООИ, може да се счита за наложителна причина от по-висш обществен интерес по смисъла на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО на Съвета ([40]) и член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([41]), за интересите на отбраната по смисъла на член 2, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета ([42]) и в интерес на общественото здраве и безопасност по смисъла на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([43]), при условие че са изпълнени другите условия, посочени в тези разпоредби.

17. Държавите членки, участващи в ЕПООИ, ежегодно представят на Комисията съвместен доклад относно изпълнението на дейностите по ЕПООИ, включително относно съответствието с изискванията, посочени в параграф 10 от настоящия член.

18. По предложение на Комисията Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство, може да изменя актовете за изпълнение, приети съгласно параграф 3, включително като премахва статута на даден проект като ЕПООИ или като отразява промените в елементите, посочени в параграф 6.

19. Всички държави членки и асоциирани държави, както и Украйна, могат да се присъединят към даден ЕПООИ след неговото създаване, при условие че бъдат одобрени от всички участващи в този ЕПООИ държави членки.

ГЛАВА V

ЕВРОПЕЙСКИ МЕХАНИЗЪМ ЗА ВОЕННИ ПРОДАЖБИ

Член 36

Европейски механизъм за военни продажби

1. За да се засили конкурентоспособността на ЕОТИБ, както и на украинската ОТИБ, когато е приложимо, по-специално като се увеличи способността на ЕОТИБ да гарантира наличност на отбранителни продукти в необходимите срокове и обеми, се създава Европейски механизъм за военни продажби.

2. Европейският механизъм за военни продажби се състои от следното:

а) създаването на Европейски каталог за военни продажби;

б) възможността за създаване, управление и поддържане на резерви за отбранителна промишлена готовност; и

в) мерки, допринасящи за улесняване на процедурите за съвместно възлагане на поръчки за отбранителни продукти.

Член 37

Европейски каталог за военни продажби

1. След консултация с EDA Комисията създава и поддържа в актуализиран вид единен централизиран каталог на отбранителните продукти, разработени от ЕОТИБ и украинската ОТИБ (наричан по-нататък „каталог“). Комисията се консултира с EDA и взема предвид нейното становище при изготвянето на техническите спецификации на каталога и по целесъобразност възлага поръчка за корпоративната информационно-технологична платформа, необходима за създаването му. Държавите членки, Украйна и икономическите оператори се приканват да попълват този каталог на доброволен принцип.

([40]) Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([41]) Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([42]) Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 година относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), за създаване на Европейска агенция по химикали, за изменение на Директива 1999/45/ЕО и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 793/93 на Съвета и Регламент (ЕО) № 1488/94 на Комисията, както и на Директива 76/769/ЕИО на Съвета и директиви 91/155/ЕИО, 93/67/ЕИО, 93/105/ЕО и 2000/21/ЕО на Комисията (ОВ L 396, 30.12.2006 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

([43]) Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

2. Отбранителните продукти, включени в каталога, се произвеждат от икономически оператори, които изпълняват критериите за допустимост, посочени в член 9, параграфи 1, 3 и 4 или член 26, параграфи 1, 3 и 4. В допълнение, в каталога се отбелязва дали икономическите оператори разполагат с възможността да вземат решения без ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави, върху конфигурацията, приспособяването и измененията в проектните параметри на отбранителния продукт, включително признатото правомощие да заменят или отстраняват компоненти, спрямо които има ограничения, наложени от неасоциирани трети държави или от субекти от неасоциирани трети държави. Подкрепата, получавана по програмата, Инструмента за подкрепа на Украйна или Регламент (ЕС) 2018/1092 на Европейския парламент и на Съвета ([44]), Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета ([45]) или регламент (ЕС) 2023/1525 или (ЕС) 2023/2418, също може да бъде посочена в този каталог.

Член 38

Резерви за отбранителна промишлена готовност

1. Консорциум от държави членки, асоциирани държави или Украйна или СЕПВ може да създава, управлява и поддържа резерви за отбранителна промишлена готовност и за тази цел може да прикани EDA да предостави своя експертен опит.

За целите на първа алинея, консорциум от държави членки, асоциирани държави или Украйна се състои от най-малко три от тези държави, от които най-малко две са държави членки.

2. Държавите членки, които създават резерв за отбранителна промишлена готовност, гарантират, че създаването, управлението и поддръжката на този резерв са в съответствие с целите, посочени в член 36, параграф 1, а когато е приложимо – в член 22.

3. Държавите членки, асоциираните държави, Украйна и СЕПВ, които създават резерв за отбранителна промишлена готовност, предоставят на всички държави членки, асоциирани държави и Украйна незабавна възможност за преференциално закупуване, използване или лизинг на отбранителни продукти, които са част от резерва за отбранителна промишлена готовност.

4. Когато се създава резерв за отбранителна промишлена готовност в контекста на СЕПВ, програмата или Инструментът за подкрепа на Украйна могат да подкрепят финансово следното:

а) съвместното възлагане на поръчки за допълнителни количества отбранителни продукти чрез действия за съвместни поръчки, изпълнявани от СЕПВ в съответствие с член 11;

б) създаването и функционирането на СЕПВ за целите на управлението и поддържането на резерва за отбранителна промишлена готовност в съответствие с член 13, параграф 1, буква ж).

5. За целите на закупуването от държавите членки, или, ако е приложимо, от асоциираните държави, от резерва за отбранителна промишлена готовност, създаден, управляван и поддържан от СЕПВ, поръчката се счита за поръчка, възложена от едно правителство на друго правителство в съответствие с посоченото в член 13, буква е) от Директива 2009/81/ЕО.

Член 39

Улесняване на процедурите за съвместно възлагане на поръчки за отбранителни продукти

Когато държавите членки сключват споразумение за съвместни поръчки за отбранителни продукти, те могат да прилагат правилата и процедурите, предвидени в член 11, параграфи 9 и 10, член 52 и член 53, при спазване на определените в тях условия.

([44]) Регламент (ЕС) 2018/1092 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за създаване на Европейска програма за промишлено развитие в областта на отбраната с цел подкрепа на конкурентоспособността и иновационния капацитет на отбранителната промишленост на Съюза (ОВ L 200, 7.8.2018 г., стр. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([45]) Регламент (ЕС) 2021/697 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2021 г. за създаване на Европейски фонд за отбрана и за отмяна на Регламент (ЕС) 2018/1092 (ОВ L 170, 12.5.2021 г., стр. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

ГЛАВА VI

СТРУКТУРА ЗА ЕВРОПЕЙСКА ПРОГРАМА ЗА ВЪОРЪЖАВАНЕ

Член 40

Специфична цел и дейности на Структурата за европейска програма за въоръжаване

1. Структурата за европейска програма за въоръжаване (СЕПВ) насърчава конкурентоспособността на ЕОТИБ и – когато е приложимо – на украинската ОТИБ. Това се постига чрез обединяване на търсенето и гарантиране на своевременната наличност и доставка на отбранителни продукти през целия им жизнен цикъл, както и чрез стимулиране на трансграничното промишлено сътрудничество.

2. За постигането на целта по параграф 1 основните задачи на СЕПВ са най-малко една от следните:

а) съвместно разработване на отбранителни продукти и технологии, включително – в областта на отбраната – научноизследователска и развойна дейност, изпитване и сертифициране; изграждане на промишлен капацитет, включително чрез индустриализация и търговска реализация; и подкрепа за еднократни инвестиции, свързани с първоначално производство или поддръжка по време на експлоатация, по-специално когато отбранителните продукти се разработват или са били разработени в рамките на действия, финансирани от Съюза по съответната програма на Съюза;

б) съвместни поръчки за отбранителни продукти и технологии, включително с цел създаване на резерви за отбранителна промишлена готовност;

в) съвместно управление на отбранителните продукти през целия им жизнен цикъл, включително възлагане на поръчки за резервни части, услуги за логистика или техническа поддръжка и при необходимост създаване на публично-частни партньорства за гарантиране на ефективността на отбранителните продукти и наличието на големи количества от тях; или

г) динамично управление на наличността за допълнителни количества при гарантиране на възможността за незабавно и преференциално закупуване, използване или лизинг за държавите членки, асоциираните държави или Украйна в контекста на резервите за отбранителна промишлена готовност.

3. Чрез споразумения за делегиране дадена СЕПВ може да възложи на един или повече от отговарящите на условията за допустимост субекти, посочени в член 11, параграф 2, изпълнението на една или повече от задачите, посочени в параграф 2 от настоящия член. СЕПВ отговаря за това да се гарантира, че са спазени задълженията ѝ съгласно правото на Съюза, и по-специално съгласно настоящия регламент.

Член 41

Изисквания по отношение на създаването на СЕПВ

1. С оглед засилване на конкурентоспособността на ЕОТИБ или на украинската ОТИБ, СЕПВ отговаря на всяко едно от следните изисквания:

а) подкрепя сътрудничеството до края на жизнения цикъл на даден отбранителен продукт или до ликвидацията на СЕПВ;

б) подкрепя съвместното разработване, възлагане на поръчки или поддръжка по време на експлоатация на отбранителни продукти в съответствие с приоритетите по отношение на отбранителните способности, съвместно договорени от държавите членки в рамките на ОВППС, по-конкретно в контекста на ПРС;

в) взема предвид съответните дейности, извършвани от НАТО, като например процеса на планиране на отбраната в НАТО, когато такива дейности са от полза за интересите на Съюза в областта на сигурността и отбраната; и

г) има най-малко три члена, от които поне два са държави членки.

2. СЕПВ използва стандартизирани процедури за започване и управление на програми за сътрудничество в областта на въоръжаването. Като взема предвид становищата, изразени от държавите членки, Комисията може да установи насоки или образци за тези процедури, включително насоки относно управлението на проекти, възлагането на поръчки, финансовото управление и докладването.

Член 42

Заявление за създаване на СЕПВ

1. Заявленията за създаване на СЕПВ се подават до Комисията. Заявлението съдържа следното:

а) искане до Комисията за създаване на СЕПВ;

б) предложения устав на СЕПВ в съответствие с посоченото в член 45, подписан и приет в надлежна форма от всички членове на предложената СЕПВ;

в) схематично описание на отбранителните продукти, които ще бъдат разработвани или управлявани от СЕПВ или за които СЕПВ ще възлага поръчки, като се вземат предвид по-специално изискванията по член 41, параграф 1, букви а) и б);

г) декларация на държавата членка, на чиято територията е предвидено да се помещава седалището на СЕПВ по устав, че тя признава СЕПВ от самото ѝ създаване за международен орган по смисъла на член 143, параграф 1, буква ж) и член 151, параграф 1, буква б) от Директива 2006/112/ЕО и за международна организация по смисъла на член 11, параграф 1 от Директива (ЕС) 2020/262;

д) когато асоциирана държава или Украйна ще бъде член на СЕПВ — декларация за признаване на най-широката правоспособност на СЕПВ в съответствие с член 44, параграф 2.

За целите на първа алинея, буква г) от настоящия параграф ограниченията и условията за освобождаванията, предвидени в член 143, параграф 1, буква ж) и член 151, параграф 1, буква б) от Директива 2006/112/ЕО и в член 11, параграф 2 от Директива (ЕС) 2020/262, се определят в споразумение между членовете на СЕПВ.

2. Комисията, без ненужно забавяне след получаване на пълното заявление съгласно посоченото в параграф 1, го оценява в съответствие с изискванията, определени в настоящия регламент, и за тази цел може да прикани EDA да предостави своя експертен опит. Резултатът от тази оценка се съобщава на заявителите, които при необходимост се приканват да допълнят или изменят заявлението си.

3. Като взема предвид резултатите от оценката по параграф 2, чрез акт за изпълнение Комисията:

а) създава СЕПВ, след като е стигнала до заключението, че определените в настоящия регламент изисквания са изпълнени; или

б) отхвърля заявлението, ако е стигнала до заключението, че определените в настоящия регламент изисквания не са изпълнени, включително при липса на декларацията по параграф 1, буква г), след като на заявителите е била предоставена възможност да допълнят или изменят заявлението.

4. Заявителите се уведомяват за решението по заявлението. В случай на отказ решението се обяснява на заявителите с ясни и точни аргументи.

5. Актът за изпълнение, посочен в параграф 3, буква а) от настоящия член, с който се създава СЕПВ, се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4 и се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 43

Статут и седалище на СЕПВ

1. СЕПВ има юридическа правосубектност от датата на пораждане на действие на акта за изпълнение за нейното създаване.

2. Във всяка държава членка СЕПВ се ползва с най-широката правоспособност, предоставяна на правните субекти съгласно правото на тази държава членка, по-специално способност да придобива, притежава и да се разпорежда с движимо и недвижимо имущество и интелектуална собственост, да сключва договори и да участва в съдебни производства. Всички национални агенции за финансиране в държавите членки считат СЕПВ за допустим получател на национален финансов принос.

3. СЕПВ има седалище по устав на територията на държава членка.

Член 44

Условия за членство в СЕПВ

1. Членове на СЕПВ могат да бъдат следните държави:

а) държавите членки;

б) асоциираните държави;

в) Украйна.

2. Асоциираните държави или Украйна могат да бъдат членове на СЕПВ, при условие че са признали за СЕПВ най-широката правоспособност, предоставяна на правни субекти съгласно правото на въпросната държава, включително за целите на сключването на договори и участието в съдебни производства.

3. Държавите членки, асоциираните държави или Украйна може да се присъединят като членове на дадена СЕПВ по всяко време след създаването на СЕПВ при справедливи и разумни условия, определени в устава в съответствие с посоченото в член 45, или като наблюдатели без право на глас при определените в този устав условия.

4. СЕПВ може също така да си сътрудничи с неасоциирана трета държава, различна от Украйна, или друг субект от трета държава, включително чрез използване на активите, инфраструктурата, съоръженията и ресурсите на такива правни субекти, при условие че такова сътрудничество не противоречи на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, включително спазването на принципа на добросъседските отношения.

Член 45

Устав на СЕПВ

1. Уставът на СЕПВ съдържа най-малко следното:

а) списък на членовете на СЕПВ, наблюдателите и когато е приложимо, представляващите членовете правни субекти, както и условията за членството и представителството и процедурите за промени в него в съответствие с член 44;

б) специфичните цели, задачи и дейности на СЕПВ в съответствие с членове 40 и 41, включително схематично описание на отбранителните продукти, които ще бъдат разработени, закупени или управлявани от СЕПВ;

в) списък на отбранителните продукти, които ще бъдат притежавани от СЕПВ, ако има такива, които се считат за допустими за освобождаване от ДДС или акцизи;

г) седалището по устав на СЕПВ в съответствие с член 43, параграф 3;

д) посочване на националното право на държавата членка, което ще определи компетентната юрисдикция за разрешаване на спорове между членовете на СЕПВ във връзка със СЕПВ, между членовете на СЕПВ и СЕПВ, както и между СЕПВ и трети страни в съответствие с член 49, параграф 2;

е) наименованието на СЕПВ;

ж) срока на действие и процедурата за ликвидация на СЕПВ в съответствие с член 50;

з) описание на основните критерии, които СЕПВ се прилага при възлагането на поръчки за отбранителни продукти, за да се гарантира съответствие с целта, определена в член 40, параграф 1;

и) режима на отговорност, включително възможността за емитиране на ценни книжа, ако е взето такова решение, в съответствие с член 48;

й) правата и задълженията на членовете, включително задължението за вноски за балансиран бюджет и право на глас;

к) органите на управление на СЕПВ, тяхната роля, отговорности, начина на формирането им и процедурите на вземане на решение в рамките на СЕПВ, включително приложимите правила за гласуване, особено по отношение на изменението на устава в съответствие с член 46;

л) посочване на работния език или езици на СЕПВ;

м) препратки към правилата за прилагане на устава на СЕПВ;

н) правила относно защитата на класифицирана информация;

о) посочване на правилата на Съюза и на националните правила, приложими за работа с отбранителните продукти, които ще бъдат разработени, закупени или управлявани от СЕПВ, както и административния капацитет, предвиден за гарантиране на спазването на тези правила.

За целите на първа алинея, буква к) от настоящия параграф правилата за гласуване, приложими към измененията, свързани с подхода към износа на отбранителни продукти, ако са включени в устава, и с режима на финансова отговорност, трябва да са в съответствие съответно с параграф 4 от настоящия член и член 48, параграф 5.

2. Когато членовете на СЕПВ решат да създадат резерв за отбранителна промишлена готовност, уставът включва правилата за управление на този резерв за отбранителна промишлена готовност.

3. Уставът, подписан и приет с единодушие от всички членове на СЕПВ в съответствие с член 42, параграф 1, буква б), може да съдържа подход към износа на отбранителни продукти.

4. Всяка промяна в подхода към износа на отбранителни продукти, посочени в параграф 3, се решава с единодушие от членовете на СЕПВ.

Член 46

Изменение на устава на СЕПВ

1. Всяко изменение на устава на СЕПВ по отношение на въпросите, посочени в член 45, параграф 1, букви а)—к), се приема в съответствие с правилото за гласуване, определено в устава съгласно член 45, параграф 1, буква к), и се представя от СЕПВ на Комисията за одобрение.

2. Всяко изменение на устава по отношение на въпросите, посочени в член 45, параграф 3, се приема в съответствие с правилата за гласуване, определени в устава съгласно член 45, параграф 1, буква к), и се съобщава от СЕПВ на Комисията в срок от 10 дни след приемането му.

3. Всяко изменение на устава, различно от посоченото в параграфи 1 и 2 от настоящия член, се приема в съответствие с правилата за гласуване, определена в устава съгласно член 45, параграф 1, буква к), и се представя от СЕПВ на Комисията в срок от 10 дни след приемането му.

4. В срок от 30 дни от датата на представянето им Комисията може да повдигне възражение срещу посоченото в параграф 3 изменение на устава, като изложи причините, поради които изменението не отговаря на изискванията на настоящия регламент.

5. Посоченото в параграф 3 изменение на устава не поражда действие, преди да е изтекъл срокът за повдигане на възражение, посочен в параграф 4, или преди Комисията да се е отказала от правото да повдигне възражение, или преди да е било оттеглено повдигнато възражение.

6. Искането за изменение на устава съгласно посочено в параграфи 1, 2 и 3, съдържа следното:

а) текста на предложеното изменение или – според случая – на приетото изменение; и

б) изменената консолидирана версия на устава.

Член 47

Специфични условия за възлагането на поръчки

1. В съответствие с член 40, параграф 3 СЕПВ може да възложи на отговарящ на условията за допустимост субект, посочен в член 11, параграф 2, извършването на действия по възлагане на поръчки. Този субект действа от името или за сметка на тази СЕПВ.

2. За целите на възлагането на поръчки за отбранителни продукти СЕПВ се считат за международни организации по смисъла на член 12, буква в) от Директива 2009/81/ЕО. СЕПВ определят свои собствени правила за възлагане на поръчки в съответствие с принципите, уреждащи обществените поръчки, по-специално принципите на недискриминация, равно третиране, пропорционалност и прозрачност.

3. При възлагането на поръчки за отбранителни продукти СЕПВ прилага към своите процедури и договори за възлагане на поръчки критерии, които гарантират, че нейната политика за възлагане на поръчки е в съответствие с целите, посочени в член 40, параграф 1. СЕПВ се стреми активно да включва множество правни субекти от различни държави членки във веригите на доставки на отбранителни продукти.

4. Когато е сключено споразумение за делегиране, както е посочено в член 40, параграф 3, страните по това споразумение могат да решат, че се прилагат правилата за възлагане на поръчки на субекта, който извършва поръчката, при условие че тези правила са в съответствие с принципите, посочени в параграф 2 от настоящия член, по-специално принципите на недискриминация, равно третиране, пропорционалност и прозрачност.

5. Когато държави членки или, ако е приложимо, асоциирани държави закупуват отбранителни продукти от СЕПВ, включително от резерв за отбранителна промишлена готовност, поръчката се счита за поръчка, възложено от правителство на правителство в съответствие с посоченото в член 13, буква е) от Директива 2009/81/ЕО.

Член 48

Отговорност и застраховане

1. СЕПВ носи отговорност за своите финансови задължения.

2. Финансовата отговорност на членовете на дадена СЕПВ за финансовите задължения на СЕПВ се ограничава до съответните им вноски за СЕПВ. Членовете може да посочат в устава на СЕПВ, че ще поемат отговорност до точно определен размер, надхвърлящ съответните им вноски, или че ще поемат неограничена отговорност.

3. Ако финансовата отговорност на нейните членове е ограничена, СЕПВ сключва подходяща застраховка за покриване на рискове, специфични за създаването и управлението на способностите на СЕПВ.

4. Ако бъде взето единодушно решение от нейните членове, дадена СЕПВ може да емитира ценни книжа в съответствие със законодателството на държавата членка, на чиято територия се намира седалището ѝ по устав. СЕПВ носи отговорност за тези ценни книжа.

5. Всяка промяна в режима на отговорност или всяка мярка, засягаща финансовата отговорност на членовете на СЕПВ, се решава от тези членове с единодушие.

6. Съюзът не носи отговорност за финансовите задължения на СЕПВ.

Член 49

Приложимо право и компетентна юрисдикция

1. Създаването и вътрешното функциониране на СЕПВ се уреждат от:

а) правото на Съюза, по-специално настоящия регламент и актa за изпълнение по член 42, параграф 3, буква а);

б) нейния устав и правилата за прилагането му;

в) правото на държавата членка, на територията на която се намира седалището на СЕПВ по устав, в случаите, когато въпросите не са уредени или са уредени само частично от актовете по букви а) и б).

2. Без да се засягат случаите, в които Съдът на Европейския съюз е компетентен по силата на Договорите, чия е компетентността за разрешаване на спорове между членовете на СЕПВ във връзка със СЕПВ, между членовете на СЕПВ и СЕПВ, както и между СЕПВ и трети страни, се определя от националното право на държавата членка, на чиято територия се намира седалището по устав на СЕПВ.

3. В споразуменията за делегиране, посочени в член 40, параграф 3, се определя юрисдикцията на коя държава членка е компетентна за разрешаването на спорове, свързани със съответното споразумение за делегиране. Споразумението за делегиране може също така да предвижда механизми за доброволно уреждане на спора. Това не засяга случаите, в които Съдът на Европейския съюз е компетентен по силата на Договорите.

Член 50

Ликвидация и неплатежоспособност

1. В устава на СЕПВ се определя процедурата, която да се приложи в случай на ликвидация на СЕПВ след решение на събранието на нейните членовете или в случай че Комисията отмени акта за изпълнение за създаване на СЕПВ в съответствие с посоченото в член 51, параграф 7. Ликвидацията може да включва прехвърляне на дейности и прехвърляне на собствеността върху отбранителни продукти към друг правен субект.

2. Без необосновано забавяне след приемането на решение за ликвидация на СЕПВ от общото събрание на нейните членове и при всички случаи в рамките на десет дни от това приемане СЕПВ уведомява Комисията за това и определя представител за ликвидацията. Комисията публикува подходящо обявление за решението за ликвидация в *Официален вестник на Европейския съюз*.

3. Процедурата по ликвидация не приключва преди да е приключило прехвърлянето на собствеността върху отбранителните продукти, притежавани от СЕПВ.

4. Без необосновано забавяне след приключването на процедурата по ликвидация и при всички случаи в рамките на десет дни от това приключване представителят на СЕПВ уведомява Комисията за това. Комисията публикува подходящо обявление за приключването в *Официален вестник на Европейския съюз*. СЕПВ престава да съществува от датата на публикуване на това обявление.

5. В случай че не е в състояние да изплаща задълженията си, СЕПВ незабавно уведомява Комисията за това. Комисията публикува подходящо обявление в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 51

Докладване и контрол

1. СЕПВ изготвя годишен доклад за дейността, съдържащ техническо описание и финансов отчет за посочените в член 40 дейности на структурата. Той се предава на Комисията в срок от шест месеца след края на финансовата година. Комисията разпространява доклада до всички държави членки.

2. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета обобщен годишен доклад за дейността на всички активни СЕПВ.

3. Комисията може да отправя към СЕПВ препоръки по въпросите, включени в годишния доклад за дейността по параграф 1.

4. СЕПВ и съответните държави членки уведомяват Комисията за всички обстоятелства, които сериозно застрашават изпълнението на задачите на СЕПВ или възпрепятстват структурата да изпълни определените в настоящия регламент изисквания.

5. Когато Комисията има основания да подозира, че СЕПВ действа в тежко нарушение на настоящия регламент, на акта за изпълнение за създаването на структурата, на нейния устав или на друго приложимо право, тя изисква обяснения от СЕПВ или от членовете ѝ.

6. Когато Комисията, след като е предоставила на СЕПВ или на членовете ѝ най-малко два месеца да предоставят своите коментари, стигне до заключението, че СЕПВ действа в тежко нарушение на настоящия регламент, на акта за изпълнение за създаването на структурата, на нейния устав или на друго приложимо право, тя може да предложи на СЕПВ и на членовете ѝ коригиращо действие.

7. Когато не бъде предприето коригиращо действие, както е посочено в параграф 6 от настоящия член, Комисията може да отмени акта за изпълнение за създаване на СЕПВ. Актът за отмяна се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*. С публикуването на акта започва процедура за ликвидация на СЕПВ, посочена в член 50.

ГЛАВА VII

СИГУРНОСТ НА ДОСТАВКИТЕ

РАЗДЕЛ 1

СЪТРУДНИЧЕСТВО ПРИ ВЪЗЛАГАНЕТО НА ПОРЪЧКИ В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА

Член 52

Изменение на рамкови споразумения в контекста на криза съгласно Директива 2009/81/ЕО

1. Когато най-малко две държави членки сключат споразумение за съвместни поръчки за отбранителни продукти за себе си или за Украйна и когато е оправдано поради спешност в резултат на криза съгласно определението в член 1, параграф 10 от Директива 2009/81/ЕО, правилата, предвидени в параграфи 2—6 от настоящия член, могат да се прилагат за такива рамкови споразумения, които не включват правила, уреждащи възможността за съществено изменение на споразумението. Когато прилага правилата в съответствие с параграфи 2 и 3 от настоящия член, възлагащият орган, който е сключил рамковото споразумение, получава съгласието на предприятието, с което е сключил рамковото споразумение.

2. Възлагащ орган на държава членка може да измени съществуващо рамково споразумение за отбранителни продукти, когато това рамково споразумение е било сключено с предприятие, отговарящо на критерии, еквивалентни на предвидените в член 9, параграфи 1, 3 и 4 от настоящия регламент, за да добави нови възлагащи органи като страна по рамковото споразумение, така че разпоредбите му да се прилагат за възлагащи органи, които първоначално не са били страни по рамковото споразумение. Член 29, параграф 2, първа алинея от Директива 2009/81/ЕО не се прилага за възлагащите органи, които първоначално не са били страни по рамковото споразумение.

3. Чрез дерогация от член 29, параграф 2, трета алинея от Директива 2009/81/ЕО, когато възлага поръчки въз основа на рамково споразумение с прогнозна стойност над прага, определен в член 8 от посочената директива, възлагащ орган на държава членка може да направи съществени изменения в количествата, предвидени в това рамково споразумение, в размер до 100 % от стойността на рамковото споразумение, когато това рамково споразумение е сключено с предприятие, отговарящо на критерии, еквивалентни на предвидените в член 9, параграфи 1, 3 и 4 от настоящия регламент, и доколкото изменението е строго необходимо за прилагането на параграф 2 от настоящия член.

4. За целите на изчисляването на стойността по параграф 3, когато договорът за поръчка съдържа клауза за индексация, за референтна точка служи актуализираната стойност.

5. В случаите, посочени в параграфи 2 и 3, принципът на равни права и задължения се прилага към отношенията между възлагащите органи, които са страни по рамковото споразумение, по-специално по отношение на разходите за закупени допълнителни количества.

6. Възлагащ орган, който е изменил дадено рамково споразумение в посочените в параграф 2 или 3 от настоящия член случаи, публикува обявление за това в *Официален вестник на Европейския съюз*. Това обявление се публикува в съответствие с член 32 от Директива 2009/81/ЕО.

Член 53

Случаи, които оправдават използването на процедура на договаряне без обявление в контекста на инициатива за сътрудничество в областта на отбраната

Когато възлагащ орган на държава членка установява нова или се присъединява към съществуваща инициатива за реално сътрудничество в областта на отбраната, създадена чрез международно споразумение или договореност между държави членки и когато е приложимо – една или повече асоциирани държави или Украйна, с цел сближаване на военните способности, той може да възложи поръчка или да сключи рамково споразумение за даден отбранителен продукт с предприятие, в съответствие с член 28, параграф 1, буква д) от Директива 2009/81/ЕО, при условие че кумулативно са изпълнени всички изброени по-долу условия:

а) въпросното предприятие изпълнява критерии, еквивалентни на определените в член 9, параграфи 1, 3 и 34;

б) инициативата за сътрудничество в областта на отбраната, посочена в уводното изречение от настоящия член, е започнала преди началото на процедурата за възлагане на поръчка от възлагащия орган на съответната държава членка;

в) една от останалите държави членки, участващи в инициативата за сътрудничество в областта на отбраната, посочена в уводното изречение от настоящия член, вече е възложила поръчка или е сключила рамково споразумение за отбранителен продукт със същото предприятие;

г) отбранителният продукт, който ще бъде закупен, е идентичен с посочения в буква в) от настоящия член или подлежи само на незначителни изменения;

д) възлагането на поръчка или сключването на рамково споразумение е необходимо за осъществяването на инициативата за сътрудничество в областта на отбраната, посочена в буква б) от настоящия член.

РАЗДЕЛ 2

ГОТОВНОСТ

Член 54

Ускоряване на процеса на издаване на разрешения за осигуряване на своевременна наличност и доставка на продукти от особено значение при криза

1. Държавите членки гарантират, че административните заявления, свързани с планирането, изграждането и експлоатацията на производствени съоръжения, прехвърлянето на ресурси в рамките на Съюза, както и с проверката на съответствието с техническите изисквания и сертифицирането на крайни продукти се обработват ефективно и своевременно. За тази цел всички съответни национални органи гарантират, че тези заявления се обработват по възможно най-бързия допустим от правна гледна точка начин.

2. Държавите членки гарантират, че в процеса на планиране и издаване на разрешения, когато се търси баланс на правните интереси за конкретния случай, се дава приоритет на изграждането и експлоатацията на заводи и съоръжения за производство на продукти от особено значение при криза.

Член 55

Улесняване на процеса на кръстосано сертифициране

1. Държавите членки приемат списък на националните сертифициращи органи за целите на отбраната и го изпращат на Комисията, която го предоставя на държавите членки.

2. Чрез актове за изпълнение Комисията, като взема предвид становищата на EDA, съставя и актуализира официален списък на определените от държавите членки национални сертифициращи органи за целите на отбраната. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

3. Сертифициращ орган на една държава членка може да поиска от сертифициращ орган на друга държава членка информация за обхвата на сертифицирането на определен отбранителен продукт.

4. Националните сертифициращи органи, посочени в параграф 1, си сътрудничат при изпълнението на задачите си по настоящия регламент и оказват на органите на другите държави членки пълното необходимо за тази цел съдействие. Комисията, като приканва, когато е приложимо, EDA по отбрана да предостави своя експертен опит, подкрепя това сътрудничество, за да се улесни ефикасното и ефективно движение на отбранителни продукти на вътрешния пазар.

Член 56

Картографиране на веригите за доставки в областта на отбраната

1. Картографирането на веригите на доставки в областта на отбраната в Съюза има за цел да се анализират силните и слабите страни на тези вериги на доставки, с акцент върху проблемните точки. Когато е приложимо, то предоставя информация, която да бъде взета предвид при изготвянето на работните програми на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна, както е посочено в членове 21 и 34.

2. Картографирането се състои от следните действия, които следва да бъдат редовно извършвани:

а) определяне на съответните производствени мощности и вериги на доставки на отбранителни продукти съгласно параграф 5;

б) определяне на продуктите от особено значение при криза и свързаните с тях производствени мощности съгласно параграф 9;

в) обобщаване, кръстосана проверка и оценка на данните, събрани съгласно параграфи 6, 7 и 8;

г) определяне на показателите за ранно предупреждение съгласно параграф 11; и

д) определяне на основните доставчици на продукти от особено значение при криза и техните производствени мощности съгласно параграфи 12 и 13.

3. Комисията, в сътрудничество със Съвета за сигурност на доставките в областта на отбраната (наричан по-нататък „Съвета за сигурност“), извършва дейностите по букви б), в) и г). Държавите членки извършват дейностите, посочени в член 2, букви а) и д). Всяка държава членка може да поиска от Комисията да извърши от нейно име дейностите, посочени в параграф 2, букви а) и г).

4. След консултация със Съвета за сигурност Комисията разработва рамка и методология за определяне на продукти от особено значение при криза, с акцент върху съществуващите проблемни точки, както и на свързаните с тях производствени мощности в Съюза, и за картографирането на веригите за доставки на тези продукти. Тази методология се основава на всички възможни рамки или методологии, които съществуват в държавите членки. За тази цел Съветът за сигурност може да издава препоръки относно вида информация, която е от значение при картографирането на веригите на доставки на продукти от особено значение при криза, относно техническите спецификации и формати за предоставяне на информацията, и относно периодичността на това предоставяне.

5. Въз основа на рамката и методологията, разработени съгласно параграф 4, държавите членки определят на своята територия съответните производствени мощности и вериги за доставки на отбранителни продукти и предоставят на Комисията резултата от това определяне.

6. Комисията обобщава данните, предоставени от държавите членки съгласно параграф 5, и извършва кръстосана проверка с цел определяне на списък на продуктите от особено значение при криза и свързаните с тях производствени мощности, както и оценка на силните и слабите страни на веригите на доставки на такива продукти в Съюза.

7. За допълване на данните, предоставени от държавите членки, Комисията използва публично достъпни и налични в търговската мрежа данни и съответната неповерителна информация от икономическите оператори, както и резултатите от извършени подобни анализи, включително в контекста на правото на Съюза относно суровините и полупроводниците, и енергията от възобновяеми източници, резултатите от съответните дейности на Европейската агенция по отбрана, както и резултатите от стрес тестовете, проведени съгласно член 58 и резултатите от извършената оценка съгласно член 85, параграф 2.

8. Когато данните, посочени в параграфи 6 и 7, не са достатъчни за изпълнението на задачите ѝ съгласно параграф 6, Комисията може да поиска от съответните установени в Съюза участници в засегнатите вериги на доставки да предоставят на доброволна основа информация на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на икономическия оператор, към когото е отправено искането. В искането на Комисията изрично се посочва, че икономическият оператор има право да отхвърли такова искане. В искането за информация се включва информация за връзка с националните компетентни органи на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на икономическия оператор, към когото е отправено искането и на когото се изпраща отговорът. Когато съответният икономически оператор реши да предостави исканата информация на съответната държава членка, тя предоставя исканата информация на Комисията.

9. Чрез акт за изпълнение Комисията изготвя и редовно актуализира списъка на продуктите от особено значение при криза. Този акт за изпълнение се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

10. Комисията информира Съвета за сигурност за обобщените резултати от картографирането ежегодно или по искане на един от членовете на Съвета за сигурност, както е посочено в член 76, параграф 5. Тези резултати представляват класифицирана информация.

11. Въз основа на резултата от извършените дейности съгласно параграфи 4, 6 и 7 и след консултация със Съвета за сигурност Комисията изготвя списък с показатели за ранно предупреждение, които имат за цел да идентифицират фактори, които биха могли да нарушат, компрометират или окажат отрицателно въздействие върху доставките на продукти от особено значение при криза. След консултация със Съвета за сигурност Комисията редовно и най-малко на всеки две години преразглежда списъка с показатели за ранно предупреждение.

12. Без ненужно забавяне след приемането на акта за изпълнение, посочен в параграф 9 от настоящия член, държавите членки, в сътрудничество с Комисията и EDA, когато е приложимо, определят основните доставчици на продукти от особено значение при криза, които са установени на тяхна територия; Всяка държава членка уведомява основните доставчици на продукти от особено значение при криза, установени на нейна територия, че те са били определени съгласно настоящия параграф, и ги информира за задължението да докладват за смущения в доставките на продукти от особено значение при криза, както е посочено в член 57, параграф 1, буква в). В това уведомление се включва и съответната информация за контакт на националните компетентни органи, на които се изпраща този доклад.

13. При определянето на основните доставчици, както е посочено в параграф 12, може да се вземат предвид следните елементи:

а) пазарният дял на доставчика на пазара за този продукт от особено значение при криза;

б) значението на доставчика за поддържането на достатъчно равнище на доставките на съответния продукт от особено значение при криза в Съюза, като се отчита наличието в Съюза на алтернативни средства за предоставянето на този продукт; или

в) въздействието, което смущенията в доставките на предоставяния от доставчика продукт от особено значение при криза биха могли да окажат върху функционирането на вътрешния пазар.

14. Без да се засяга параграф 10 от настоящия член, всяка получена съгласно настоящия член информация се обработва в съответствие с посочените в член 80 задължения за поверителност.

15. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС.

Член 57

Наблюдение

1. В сътрудничество със Съвета за сигурност Комисията и държавите членки извършват редовно наблюдение на производствените мощности на Съюза, необходими за доставянето на определените в съответствие с член 56, параграф 9 продукти от особено значение при криза, с оглед на установяване на възможните рискове във връзка с доставката на тези продукти. При осъществяването на наблюдението:

а) Комисията, в сътрудничество със Съвета за сигурност наблюдава показателите за ранно предупреждение, определени съгласно член 56, параграф 11, включително чрез обобщаване на всяка информация, получена от държавите членки въз основа на информацията, събрана на национално равнище;

б) в светлината на показателите за ранно предупреждение държавите членки осъществят наблюдение на способността на основните доставчици на продукти от особено значение при криза, посочени в член 56, параграф 12, да извършват своите дейности и докладват на Съвета за сигурност за всяко събитие, което би могло да има отрицателни и трайни последици за своевременната наличност и доставка на тези продукти;

в) когато основните доставчици на продукти от особено значение при криза открият смущения в доставките, които биха могли значително да засегнат техните дейности, свързани с производството на тези продукти, те докладват за тези смущения на държавата членка, на чиято територия са установени, и съответната държава членка съобщава без необосновано забавяне тази информация на Комисията;

в) След консултация със Съвета за сигурност Комисията определя най-добри практики за превантивно намаляване на риска и повишаване на прозрачността по отношение на производствените мощности на Съюза, необходими за доставката на продукти от особено значение при криза.

След консултация със Съвета за сигурност Комисията определя честотата на наблюдението, посочено в първа алинея.

2. Комисията и държавите членки обръщат специално внимание на МСП, за да се сведе до минимум административната тежест, произтичаща от наблюдението, посочено в параграф 1, и при необходимост могат да предоставят специална помощ.

3. След консултация със Съвета за сигурност Комисията може да прикани основните доставчици на продукти от особено значение при криза, посочени в член 56, параграф 12, държавите членки, националните сдружения в отбранителната промишленост и други имащи отношение заинтересовани страни да предоставят на доброволен принцип информация за целите на извършването на дейности по наблюдение в съответствие с параграф 1, първа алинея, буква а) от настоящия член.

4. За целите на параграф 1, първа алинея, буква б) от настоящия член държавите членки могат да поискат от основните доставчици на продукти от особено значение при криза, посочени в член 56, параграф 12, да предоставят информация на доброволен принцип, когато това е необходимо и пропорционално.

5. За целите на параграф 3 компетентните органи на държавите членки изготвят и поддържат списък с контакти на основните доставчици на продукти от особено значение при криза, които са установени на тяхната територия. Този списък се предава на Комисията. В рамките на Съвета за сигурност Комисията предоставя стандартизиран формат за този списък с контакти.

6. Без да се засяга защитата на поверителната търговска информация, държавите-членки предоставят на Съвета за сигурност всякаква допълнителна значима информация, по-специално информация за установяването на проблеми, свързани с доставката на продукти от особено значение при криза в рамките на Съюза, и за съответни бъдещи мерки на национално равнище за възлагане на поръчки, закупуване или производство на продукти от особено значение при криза.

7. Въз основа на информацията, събрана чрез дейностите по наблюдение, извършвани съгласно настоящия член, Комисията редовно предоставя доклад с обобщените констатации на Съвета за сигурност. Този доклад представлява класифицирана информация. Съветът за сигурност заседава с цел оценка на резултатите от този доклад и определяне, когато е целесъобразно, на потенциални решения по въпроси от общ интерес. Когато е уместно, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, може да покани на тези заседания национални сдружения в отбранителната промишленост, основни доставчици на продукти от особено значение при криза, посочени в член 56, параграф 12, както и експерти от академичните среди и гражданското общество.

8. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с посоченото в член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС.

Член 58

Стрес тестове

1. Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, определя теми, от значение за провеждането на стрес тестове.

2. Като взема предвид темите от значение, установени съгласно параграф 1 от настоящия член, Комисията може да провежда и координира стрес тестове, включително симулации, които имат за цел да предвидят криза с доставките и да осигурят подготвеност за такава криза, както е посочено в член 60, и по-специално може да:

а) разработва сценарии и параметри, които обхващат конкретните рискове, свързани с криза с доставките, за да се оцени потенциалното въздействие върху предоставянето на продукти от особено значение при криза и правилното функциониране на вътрешния пазар;;

б) улеснява и насърчава разработването на стратегии за готовност при извънредни ситуации;

в) в сътрудничество със Съвета за сигурност и след приключването на стрес тестовете определя мерки за намаляване на риска.

3. Комисията може да провежда редовно стрес тестовете съгласно посоченото в параграф 2. Съветът за сигурност предоставя препоръки относно честотата на провеждане на такива стрес тестовете.

4. Комисията кани представители на всички държави членки за участие в стрес тестовете съгласно посоченото в параграф 2. След консултация със Съвета за сигурност Комисията може да покани представители на върховния представител, EDA или други имащи отношение участници да вземат участие в тестовете.

5. По искане от две или повече държави членки, Комисията може да провежда стрес тестове в конкретни географски райони или гранични региони в тези държави членки.

6. След приключване на стрес тестовете, проведени съгласно настоящия член, Комисията съобщава резултатите на участващите държави членки. Комисията без необосновано забавяне изпраща на Съвета за сигурност доклад с препоръки въз основа на резултатите от тези стрес тестовете. Тези резултати и този доклад представляват класифицирана информация.

Член 59

Предупреждения и превантивни действия

1. Когато компетентен орган на държава членка узнае за риск от сериозни смущения в доставките по отношение на продукт от особено значение при криза или разполага с конкретна и надеждна информация за някакъв друг рисков фактор или събитие, съществено засягащ(о) продукт от особено значение при криза, той предупреждава Съвета за сигурност без необосновано забавяне.

2. За да определят дали даден риск от сериозни смущения доставките по отношение на продукт от особено значение при криза следва да предизвика предупреждение, както е посочено в параграф 1, държавите членки вземат предвид следното:

а) пазарната позиция на икономическите оператори, които биха могли да бъдат засегнати от смущенията;

б) очакваното времетраене на потенциалните смущения;

в) географския район и дела на вътрешния пазар, засегнати от потенциалните смущения и възможните техни трансгранични последици, както и от възможното им въздействие върху особено уязвими или изложени на риск географски райони; и

г) въздействието на потенциалните смущения върху доставките на продукти от особено значение при криза.

3. Когато Съветът за сигурност или Комисията узнае за риск от сериозни смущения в доставките на продукт от особено значение при криза или разполага с конкретна и надеждна информация за какъвто и да било друг рисков фактор или събитие, сериозно засягащ(о) доставките на даден продукт от особено значение при криза, включително въз основа на показателите за ранно предупреждение, при предупреждение съгласно параграф 1 или от международни партньори, Комисията без необосновано забавяне предприема следните превантивни действия:

а) свикване на извънредно заседание на Съвета за сигурност, за да координира следните действия:

i) обсъждане на сериозността на потенциалните смущения в наличността и доставките на съответните продукти от особено значение при криза;

ii) препоръки към Комисията да предприеме действия в съответствие с глава II и III;

iii) обсъждане на подходите и обмен на най-добри практики на компетентните органи на държавите членки, включително за оценяване на степента на готовност на основните доставчици на продукти от особено значение при криза;

iv) отправяне на покана към държавите членки за започване на диалог със заинтересованите страни относно производствените мощности на Съюза, необходими за доставката на продукти от особено значение при криза, с цел определяне, подготовка и евентуално координиране на превантивни мерки;

v) обсъждане дали задействането на положение на криза с доставките съгласно посоченото в член 60, би било необходимо и пропорционално.

б) след консултация със Съвета за сигурност – започване от името на Съюза на консултации или сътрудничество със съответните трети държави и международни организации с цел намиране на съвместни решения за избягване или преодоляване на смущения във веригата за доставки в съответствие с международните задължения, което може да включва, когато е целесъобразно, осъществяването на координация в рамките на съответните международни форуми.

в) осигуряване на полезни взаимодействия със съответните програми и правни актове на Съюза.

4. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС.

РАЗДЕЛ 3

СМЕКЧАВАНЕ НА КРИЗА С ДОСТАВКИТЕ

Член 60

Задействане на положение на криза с доставките

1. Счита се, че е налице криза с доставките, когато:

а) са налице сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения в предоставянето на продукти от особено значение при криза; и

б) такива сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения в доставките на продукти от особено значение при криза водят или е вероятно да доведат до приемането на разнопосочни национални мерки, свързани с продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, което да стане причина за сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално пречки пред трансграничната търговия на такива продукти от особено значение при криза и върху функционирането на веригите за доставки в областта на отбраната в Съюза.

2. Съгласно член 43, когато Комисията или Съветът за сигурност на доставките в областта на отбраната узнаят за риск от сериозни смущения в доставките на продукти от особено значение при криза или разполагат с конкретна и надеждна информация за друг съответен рисков фактор или събитие, което съществено засяга доставките на такива продукти, Комисията, след консултация с същия Съвет за сигурност на доставките, оценява дали са изпълнени условията, посочени в параграф 1 от настоящия член. При тази оценка се вземат предвид потенциалните въздействия и последици от положението на криза с доставките по отношение на веригите за доставки на съответните продукти от особено значение при криза в рамките на Съюза, резултатите от стрес тестовете, проведени съгласно член 41а, и извършените оценки съгласно други имащи отношение рамки на Съюза за управление на кризи. Ако в резултат на оценката се получат конкретни и надеждни доказателства, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, може да предложи на Съвета да задейства положение на криза с доставките. Когато Комисията предлага на Съвета да задейства положението на криза с доставките, тя информира Парламента за това.

3. Чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, Съветът може да задейства положението на криза с доставките. Срокът на действие на положението на криза с доставките се определя в акта за изпълнение и първоначално не надвишава 12 месеца. Този акт за изпълнение се посочва също така кои от мерките, посочени в членове 62 и 63, са задействани. Освен това в акта за изпълнение може да се определи за кои продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, се задействат тези мерки.

4. С квалифицирано мнозинство Съветът може да изменя посоченото в параграф 3 предложение.

5. Комисията докладва редовно и най-малко на всеки три месеца на Съвета и на Европейския парламент за състоянието на криза с доставките.

6. Преди изтичането на срока на действие на положението на криза с доставките Комисията, като взема предвид препоръката на Съвета за сигурност, преценява дали удължаването му е обосновано. Ако в резултат на оценката се получат конкретни и надеждни доказателства, че условията за задействане на положението на криза с доставките продължават да са изпълнени, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, може да предложи на Съвета да удължи положението на криза с доставките.

7. Чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, Съветът може да удължи срока на положението на криза с доставките. Срокът на удължаване е ограничен до най-много 12 месеца и се определя в акта за изпълнение.

8. По време на действие на положението на криза с доставките Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, извършва оценка на целесъобразността на евентуално предсрочно прекратяване на положението на криза с доставките. Ако оценката дава основания за това, Комисията може да предложи на Съвета да прекрати положението на криза с доставките.

9. Съветът, чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, може да прекрати положението на криза с доставките преди датата на изтичане на срока на действие, отбелязана в акта за изпълнение, посочен в параграф 3 или в параграф 7.

10. По време на положението на криза с доставките Комисията, по искане на държава членка или по своя собствена инициатива, свиква извънредни заседания на Съвета за сигурност, ако е необходимо. В съответствие с член 76, параграф 10 Съветът за сигурност кани, когато е целесъобразно, представители на промишлеността на високо равнище да се срещнат в специален състав, за да обсъдят въпроси, свързани с продукти от особено значение при криза. Държавите членки работят в тясно сътрудничество с Комисията в рамките на Съвета за сигурност, за да гарантират координацията на всички мерки на равнището на Съюза и на национално равнище, предприети по отношение на веригите за доставки на съответните продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти.

11. При изтичане на срока, за който е задействано положението на криза с доставките, или при предсрочно прекратяване съгласно параграф 9 от настоящия член, предприетите в съответствие с членове 46 и 47 мерки незабавно престават да се прилагат. Чрез дерогация актовете за изпълнение, приети в съответствие с член 47, параграфи 3 и 4а, продължават да се прилагат до приключване на съответните поръчки с приоритет.

12. Комисията и държавите членки актуализират картографирането и наблюдението на веригите за доставки в областта на отбраната в Съюза съгласно членове 40 и 41, като вземат предвид опита от кризата с доставките, не по-късно от шест месеца след изтичането на срока на действие или предсрочното прекратяване на положението на криза с доставките.

Член 61

Набор от инструменти при криза с доставките

1. Когато бъде задействано положение на криза с доставките съгласно член 44 и когато е необходимо за преодоляването на кризата с доставките в Съюза, Комисията може да предприеме предвидените в членове 46 и 47 мерки в съответствие с акта за изпълнение на Съвета, приет съгласно член 44, параграф 3.

2. Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, ограничава прилагането на посочените в параграф 1 мерки до продуктите от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, по отношение на които са налице сериозни смущения или съществува непосредствен риск от такива смущения в резултат на кризата с доставките. Прилагането на посочените в параграф 1 мерки е пропорционално и ограничено до необходимото за преодоляване на сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения, засягащи веригите за доставки на съответните продукти от особено значение при криза, и е в интерес на Съюза. При прилагането на тези мерки се избягва създаване на непропорционална административна тежест, по-специално за МСП.

3. Когато бъде задействано положение на криза с доставките съгласно член 60 и когато е целесъобразно за преодоляването на кризата с доставките в Съюза, Съветът за сигурност извършва оценка и предоставя съвети за подходящи и ефективни мерки.

4. Комисията редовно информира Европейския парламент и Съвета за всички предприети в съответствие с параграф 1 мерки и обяснява причините за своето действие.

5. Като взема предвид препоръката на Съвета за сигурност Комисията издава насоки за изпълнението и използването на предвидените в членове 62 и 63 мерки.

Член 62

Искания за информация

1. Когато Съветът задейства тази мярка в съответствие с член 44, параграф 3, Комисията, в случай че наличната информация не е достатъчна, може да поиска от съответния икономически оператор, допринасящ за производството на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, с предварителното съгласие на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на икономическия оператор, към когото е отправено искането, да предостави на тази държава членка в определен срок информация за своите производствени способности, производствени мощности и текущи основни смущения. Съответната държава членка на свой ред предоставя исканата информация на Комисията. Поисканата информация се ограничава до необходимото за оценка на естеството на кризата с доставките или за определяне и оценка на потенциалните смекчаващи мерки.

2. Преди да отправи искане за информация, с предварителното съгласие на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономически оператор, Комисията може да проведе доброволна консултация с представителен брой имащи отношение икономически оператори, за да определи подходящото и пропорционално съдържание на такова искане. Комисията подготвя искането за информация в сътрудничество със Съвета за сигурност.

3. Комисията без необосновано забавяне препраща копие от искането за информация до националния компетентен орган на държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на икономическия оператор, към когото е отправено искането.

4. В искането за информация:

а) се посочва правното му основание;

б) съдържанието се ограничава до минимално необходимото и е пропорционално по отношение на детайлността и обема на исканите данни и честотата на достъп до исканите данни;

в) са взети предвид законните интереси на икономическия оператор и разходите и усилията, необходими за предоставянето на данните;

г) се включва информация за връзка с националните компетентни органи от държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на икономическия оператор, към когото е отправено искането, до когото се изпраща отговорът;

д) се определя срокът, в който информацията трябва да бъде предоставена на съответната държава членка; и

е) се посочват предвидените в член 72 санкции.

5. Когато съответната държава членка се съгласи да отправи искане за информация съгласно параграф 1 от настоящия член, тя може да реши да отправи това искане, изготвено от Комисията съгласно параграфи 2 и 4, пряко до съответния икономически оператор.

6. Всеки съответен икономически оператор или всяко лице, надлежно упълномощено да представлява този икономически оператор, предоставя на съответната държава членка исканата информация на индивидуална основа.

7. Съответната държава членка гарантира, че исканата информация се предоставя на Комисията без необосновано забавяне.

8. Ако даден установен в Съюза икономически оператор получи от трета държава искане за информация, свързана с неговите дейности за целите на доставки на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, той информира своевременно държавата членка, на чиято територия се намира неговия производствен обект, която на свой ред информира Комисията, по начин, който да дава възможност на съответната първата членка и Комисията да поискат подобна информация от икономическия оператор. Комисията информира Съвета за сигурност е за съществуването на такова искане от трета държава.

9. Ако даден икономически оператор предостави неточна, непълна или подвеждаща информация в отговор на отправено съгласно настоящия член искане или не предостави информацията в определения срок, той подлежи на глоби, определени в съответствие с член 55, освен ако икономическият оператор има основателни причини да не предостави исканата информация или да не я предостави в определения срок, особено когато обработката на искането за информация от икономически оператор може значително да наруши дейността му или когато информацията е класифицирана и отбелязана като предназначена само за национално ползване или когато разкриването на тази информация би могло значително да навреди на стопанската дейност на икономическия оператор.

10. Комисията и съответната държава членка използват сигурни средства за подаване на искането за информация и за обработване на всяка информация, получена в съответствие с член 80.

11. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква а) от ДФЕС.

Член 63

Приоритизиране на неотбранителните продукти

1. Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 60, параграф 3, държава членка, която е изправена пред сериозни затруднения при възлагането на поръчка или при изпълнението на договор, свързан с доставка на продукти от особено значение при криза, може да подаде искане до Комисията да изиска от икономически оператор да приеме или да даде приоритет на определена поръчка на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти.

2. При постъпване на искане по параграф 1, когато производството или доставката на продукти от особено значение при криза, които не са отбранителни продукти, не могат да бъдат осъществени чрез нито една друга мярка, предвидена в настоящата глава, Комисията може да отправи искане до съответния икономически оператор след:

а) консултация и получаване на предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономически оператор; и

б) консултация с държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на съответния икономически оператор.

3. Искането по параграф 2 включва информация за правното основание на искането и посочва продуктите, техните спецификации и количества, както и графика и срока за изпълнение и приключване на поръчката, а също и причините, обосноваващи използването на искане с приоритет.

4. Комисията доказва, че изборът на получателите и бенефициерите на искането, посочено в параграф 2, е недискриминационен и е в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията.

5. Комисията базира своето искане по параграф 2 на обективни, фактически, измерими и обосновани данни, които показват, че това приоритизиране е абсолютно необходимо, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, като се вземат предвид и законните интереси на съответния икономическия оператор, както и разходите и усилията, необходими за евентуалната промяна в последователността на производството в рамките на веригата на доставки.

6. Съответният икономически оператор отговаря на Комисията в срок от пет работни дни след получаване на искането по параграф 2 и посочва дали го приема или го отхвърля. Когато спешността на ситуацията го налага, Комисията може, с обосновка на тази спешност, да поиска от икономическия оператор да отговори в по-кратък срок.

7. Когато икономическият оператор, до когото е отправено искането по параграф 2, изрично е приел това искане, чрез акт за изпълнение Комисията приема искане с приоритет, в което се предвиждат:

а) правното основание за искането с приоритет, което трябва да бъде изпълнено от икономическия оператор;

б) списъкът на продуктите от особено значение при криза, за които се отнася искането с приоритет, техните спецификации, цена и количествата, в които трябва да бъдат доставени;

в) сроковете за изпълнение на искането с приоритет;

г) бенефициерите по искането с приоритет;

д) освобождаването от договорна отговорност при определените в параграф 12 от настоящия член условия; и

е) санкциите, предвидени в член 72, за неспазване на задълженията, произтичащи от този акт за изпълнение.

8. Когато икономическият оператор не приеме искането, посочено в параграф 2, той представя на Комисията подробна обосновка за този отказ.

9. Като взема надлежно предвид обосновката, предоставена от икономическия оператор съгласно параграф 8 от настоящия член, и след консултация и получаване на предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономически оператор, и държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на икономическия оператор, чрез акт за изпълнение Комисията може да приеме поръчка с приоритет, като наложи на съответния икономически оператор задължение да изпълни поръчката. Комисията посочва причините, по които, в съответствие с принципа на пропорционалност и основните права на икономическия оператор съгласно Хартата на основните права на Европейския съюз и с оглед на описаните в параграф 1 обстоятелства, е било необходимо актът за изпълнение да бъде приет. Всеки такъв акт за изпълнение съдържа информацията, посочена в параграф 7.

10. Комисията не издава поръчка с приоритет в нито един от следните случаи:

а) икономическият оператор не е в състояние да изпълни поръчката с приоритет поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност или по технически причини, дори при преференциално третиране на поръчката; или

б) реализирането на поръчката би създало неприемлива икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор, включително до значителни рискове, свързани с непрекъснатостта на дейността;

11. Исканията с приоритет, посочени в параграф 7, или поръчките с приоритет, посочени в параграф 9:

а) се възлагат на справедлива и разумна цена, с която се отчитат по подходящ начин алтернативните разходи на икономическия оператор при изпълнението на исканията с приоритет или поръчките с приоритет в сравнение със съществуващите договорни задължения;

б) имат предимство пред всяко задължение за изпълнение съгласно частното или публичното право, свързано с продуктите от особено значение при криза, които са предмет на искане с приоритет или поръчка с приоритет, с изключение на задълженията, пряко свързани с поръчки с военна цел.

12. Икономическият оператор, към когото е отправено искане с приоритет съгласно параграф 7 или на поръчка с приоритет съгласно параграф 9, не носи отговорност за неизпълнение на договорно задължение, което се урежда от правото на държава членка, при условие че:

а) неизпълнението на договорното задължение е необходимо за спазването на изискваното приоритизиране;

б) актът за изпълнение по параграф 7 или параграф 9 е бил спазен; и

в) когато е приложимо, приемането на искането с приоритет не цели единствено неправомерно избягване на предходно договорно задължение.

13. Всеки конфликт между искане с приоритет или поръчка с приоритет и мярка по друг механизъм на Съюза за приоритизиране се обсъжда в рамките на Съвета за сигурност и се разрешава от Комисията въз основа на оценка на обществения интерес.

14. Икономическият оператор, към когото е отправено искане с приоритет съгласно параграф 7 или на поръчка с приоритет съгласно параграф 9, може да поиска от Комисията да измени акта за изпълнение, посочен в параграф 7 или в параграф 9, ако прецени, че това е надлежно обосновано по една от следните причини:

а) икономическият оператор не е в състояние да изпълни искане с приоритет или поръчка с приоритет поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност, дори при преференциално третиране на искането или поръчката;

б) изпълнението на искането или на поръчката би създало прекомерна икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор.

15. Икономическият оператор предоставя цялата важна и подкрепена с доказателства информация, за да може Комисията да прецени основателността на искането за изменение, посочено в параграф 14.

16. След анализ на представените от икономическия оператор причини и доказателства Комисията може, след консултация с държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономическия оператор, и с държавата членка, на чиято територия се намира управленска структура на икономическия оператор, да измени акта за изпълнение, за да освободи съответния икономически оператор частично или изцяло от задълженията му по настоящия член.

17. Когато установен в Съюза икономически оператор е обект на мярка от трета държава, която включва поръчка с приоритет или искане с приоритет на продукт от особено значение при криза, който не е отбранителен продукт, той уведомява Комисията за това. Комисията съответно информира Съвета за сигурност за съществуването на такива мерки.

18. Когато икономически оператор, към когото е отправено искане с приоритет съгласно параграф 7 или на поръчка с приоритет съгласно параграф 9, умишлено или поради груба небрежност, не се съобрази с това искане или тази поръчка, то може да подлежи на глоби, определени в съответствие с член 72, освен когато:

а) икономическият оператор не е в състояние да изпълни искането с приоритет или поръчката с приоритет поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност, или по технически причини; или

б) реализирането или изпълнението на поръчката би създало неприемлива икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор, включително до значителни рискове, свързани с непрекъснатостта на дейността;

19. Комисията приема акт за изпълнение за определяне на практическите и оперативните механизми за функционирането на исканията с приоритет и поръчките с приоритет, включително методология за определяне на цената на продуктите от особено значение при криза, които са предмет на поръчки с приоритет.

20. Актовете за изпълнение по настоящия член се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

21. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква б) от ДФЕС.

РАЗДЕЛ 4

ПОЛОЖЕНИЕ НА СВЪРЗАНА СЪС СИГУРНОСТТА КРИЗА С ДОСТАВКИТЕ

Член 64

Задействане на положение на свързана със сигурността криза с доставките

1. Счита се, че е налице свързана със сигурността криза с доставките, когато:

а) са налице сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения в доставките на отбранителни продукти, като например смущения, дължащи се на въздействието на събития, свързани със сигурността на Съюза; и

б) такива сериозни смущения или непосредствен риск от такива смущения водят или е вероятно да доведат до приемането на разнопосочни национални мерки, свързани със отбранителни продукти от особено значение при криза, което да стане причина за сериозно отрицателно въздействие върху правилното функциониране на вътрешния пазар, по-специално пречки пред трансграничната търговия на такива отбранителни продукти от особено значение при криза в рамките на Съюза, като водят до значителен недостиг на отбранителни продукти.

2. Съгласно член 59 когато Комисията или Съветът за сигурност на доставките в областта на отбраната узнае за риск от сериозни смущения в доставките на отбранителни продукти от особено значение при криза или разполага с конкретна и надеждна информация за какъвто и да било друг рисков фактор или събитие, засягащи съществено доставките на такива продукти, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, преценява дали са изпълнени условията, определени в параграф 1 от настоящия член. При тази оценка се вземат предвид потенциалните въздействия и последици от положението на свързана със сигурността криза с доставките по отношение на веригите за доставки в областта на отбраната в рамките на Съюза, резултатите от стрес тестовете, проведени съгласно член 58, и извършените оценки съгласно други имащи отношение рамки на Съюза за управление на кризи. Ако в резултат на оценката се получат конкретни и надеждни доказателства, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, може да предложи на Съвета да задейства положение на свързана със сигурността криза с доставките. Когато предлага на Съвета да задейства свързаната със сигурността криза с доставките, Комисията информира Парламента за това.

3. Когато преценява дали условията, определени в параграф 1 от настоящия член са изпълнени съгласно параграф 2, Комисията по-специално взема предвид дали в областта на ОВППС е установена криза, засягаща интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната, като например дали вследствие на кризата е задействана клаузата за взаимопомощ съгласно член 42, параграф 7 от ДЕС.

4. Чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, Съветът може да задейства положение на свързана със сигурността криза с доставките. Срокът на действие на положението на свързана със сигурността криза с доставките се определя в акта за изпълнение и първоначално не надвишава 12 месеца. Този акт за изпълнение се посочва също и кои от мерките, посочени в членове 65 – 71, са задействани. Освен това в акта за изпълнение може да се определи за кой отбранителен продукт от особено значение при криза се задействат тези мерки.

5. С квалифицирано мнозинство Съветът може да изменя посоченото в параграф 3 предложение.

6. Комисията докладва редовно и най-малко на всеки три месеца на Съвета и на Европейския парламент за положението на свързаната със сигурността криза с доставките.

7. Не по-късно от три седмици преди изтичането на срока на действие на положението на свързана със сигурността криза с доставките, Комисията, като взема предвид препоръката на Съвета по сигурността, представя на Съвета доклад, в който се оценява дали този срок следва да бъде удължен. В доклада по-специално се анализира въздействието на задействаните по-рано мерки съгласно настоящата глава. Ако в резултат на оценката се получат конкретни и надеждни доказателства, че условията за задействане на положението на свързана със сигурността криза с доставките продължават да са изпълнени, Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, може да предложи на Съвета да удължи положението на свързана със сигурността криза с доставките.

8. Чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, Съветът може да удължи срока на положението на свързана със сигурността криза с доставките. Срокът на удължаване е ограничен до най-много 6 месеца и се определя в акта за изпълнение на Съвета. Този акт за изпълнение се посочва също така кои мерки, посочени в членове 65 – 71, продължават да се прилагат или, когато е приложимо, се задействат. Съветът, като действа с квалифицирано мнозинство, може многократно да реши да удължи периода, за който се задейства свързаната със сигурността криза с доставките, когато това е оправдано за преодоляване на свързаната със сигурност кризата.

9. Комисията може да предложи на Съвета да удължи срока на действие на положението на свързана със сигурността криза с доставките толкова пъти, колкото се счете за необходимо за преодоляване на свързана със сигурността криза с доставките, при спазване на условията, определени в параграф 7ен. При постъпване на такова предложение на Комисията се прилага параграф 8.

10. По време на действие на положението на свързана със сигурността криза с доставките Комисията, след консултация със Съвета за сигурност, извършва оценка на целесъобразността на евентуално предсрочно прекратяване на положението на криза с доставките. Ако оценката покаже дава основания за това, Комисията предлага на Съвета да прекрати положението на свързана със сигурността криза.

11. Чрез акт за изпълнение, приет с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията, Съветът може да прекрати положението на свързана със сигурността криза с доставките преди датата на изтичане на срока на действие, отбелязана в акта за изпълнение, посочен в параграф 4 или в параграф 8.

12. След изтичане на срока, за който е задействано положението на свързана със сигурността криза с доставките или в случай на удължаването или след предсрочното прекратяването му, предприетите в съответствие с членове 65 – 71 мерки незабавно престават да се прилагат. Чрез дерогация актовете за изпълнение, приети в съответствие с член 66, параграф 6, продължават въпреки това да се прилагат до изпълнението на съответните искания с приоритет.

В хода на подготовката и изпълнението на мерките по членове 65 – 71 Комисията, винаги когато е възможно, действа в тясно сътрудничество с Съвета за сигурност, който своевременно предоставя съвети. Комисията информира Съвета за сигурност за предприетите действия. По време на положението на криза с доставките Комисията, по искане на държава членка или по своя собствена инициатива, свиква извънредни заседания на Съвета за сигурност, ако е необходимо. В съответствие с член 76, параграф 10 Съветът за сигурност на доставките в областта на отбраната кани, когато е целесъобразно, представители на промишлеността на високо равнище да се срещнат в специален състав, за да обсъдят въпроси, свързани със съответните отбранителните продукти. Държавите членки работят в тясно сътрудничество с Комисията в рамките на Съвета за сигурност, за да гарантират координацията на всички мерки на равнището на Съюза и на национално равнище, предприети по отношение на съответните вериги за доставки в областта на отбраната, свързани със съответните продукти от особено значение при криза.

13. Когато бъде задействано положение на свързана със сигурността криза с доставките, Комисията може да предложи на Съвета **да предприеме** предвидените в членове 62 и 63 мерки при предвидените в тях и в членове 60 – 61 условия.

Член 65

Искания за информация

Когато Съветът задейства мярката по този член в съответствие с член 64, параграф 4, Комисията може да предприеме предвидената в член 62 мярка по отношение на отбранителни продукти от особено значение при криза в съответствие с определените в посочения член условия.

Член 66

Приоритизиране на отбранителните продукти

1. Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 64, параграф 4, дадена държава членка може да подаде искане до Комисията да изиска от даден икономически оператор, чийто производствен обект се намира на нейна територия, да приеме или да даде приоритет на определена поръчка за отбранителни продукти от особено значение при криза за справяне със сериозните трудности, пред които е изправена тази държава членка или друга държава членка или при подаването на поръчка, или при изпълнението на договор за доставка на такива продукти.

2. При постъпване на искане по параграф 1, когато производството или доставките на отбранителни продукти от особено значение при криза не могат да бъдат осъществени чрез никакви други мерки, предвидени в настоящата глава, Комисията може да отправи искане до съответния икономически оператор след:

а) консултация и получаване на предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира производственият обект на съответния икономически оператор; и

б) консултация и получаване на предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на съответния икономически оператор.

В искането на Комисията изрично се посочва, че икономическият оператор има право да го откаже.

3. Искането по параграф 2 включва информация за правното основание на искането и посочва продуктите, техните спецификации и количества, както и графика и срока за изпълнение и приключване на поръчката, а също и причините, обосноваващи използването на искане с приоритет.

4. Комисията доказва, че изборът на получателите и бенефициерите на искането, посочено в параграф 2, е недискриминационен и е в съответствие с правилата на Съюза в областта на конкуренцията.

5. Комисията базира исканията, посочени в параграф 2, на обективни, фактически, измерими и обосновани данни, които показват, че това приоритизиране е абсолютно необходимо, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, като се вземат предвид и законните интереси на съответния икономическия оператор, както и разходите и усилията, необходими за промяна в производствената последователност в рамките на веригата на доставки.

6. Когато икономическият оператор, до когото е отправено искането по параграф 2, изрично го е приел, Комисията, чрез акт за изпълнение и след консултация и предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира съответният производствен обект на икономическия оператор, и от държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на съответния икономически оператор, приема искане с приоритет, в което се установяват:

а) правното основание за искането с приоритет, което трябва да бъде изпълнено от икономическия оператор;

б) списъкът на продуктите от особено значение при криза, за които се отнася искането с приоритет, техните спецификации и количествата, в които трябва да бъдат доставени;

в) сроковете за изпълнение на искането с приоритет;

г) бенефициерите по искането с приоритет;

д) обхватът на договорните задължения, пред които искането с приоритет има предимство;

е) освобождаването от договорна отговорност при определените в параграф 8 от настоящия член условия; и

ж) санкциите, предвидени в член 72, за неспазване на задълженията, произтичащи от този акт за изпълнение.

Актът за изпълнение, посочен в първа алинея от настоящия параграф, се приема в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

7. Исканията с приоритет, посочени в параграф 6,:

а) се отправят при справедлива и разумна цена, с която се отчитат по подходящ начин алтернативните разходи на икономическия оператор при изпълнението на искането с приоритет в сравнение със съществуващите договорни задължения; и

б) имат предимство пред всички договорни задължения, свързани с продуктите от особено значение при криза, за които се отнася съответното искане с приоритет, съгласно частното или публичното право при условията, определени в акта за изпълнение по параграф 6.

8. Икономическият оператор, който е адресат на искане с приоритет съгласно параграф 6, не носи отговорност за неизпълнение на договорно задължение, което се урежда от правото на държава членка, при условие че:

а) нарушението на договорно задължение е строго необходимо за спазването на изискваното приоритизиране;

б) актът за изпълнение по параграф 6 е бил спазен; и

в) приемането на искането с приоритет не цели единствено неправомерно избягване на предходно задължение за изпълнение.

9. Икономическият оператор, който е адресат на искане с приоритет, може да поиска от Комисията да измени акта за изпълнение, посочен в параграф 6, ако прецени, че това е надлежно обосновано по една от следните причини:

а) икономическият оператор не е в състояние да изпълни искането с приоритет поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност, дори при преференциално третиране на искането;

б) изпълнението на искането би създало неприемлива икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор.

10. Икономическият оператор предоставя цялата имаща отношение и подкрепена с доказателства информация, за да може Комисията да прецени основателността на искането за изменение, посочено в параграф 9.

11. След анализ на представените от икономическия оператор причини и доказателства Комисията може, след консултация и предварително съгласие от държавата членка, на чиято територия се намира съответния производствен обект на икономическия оператор, и от държавата членка, на чиято територия се намира изпълнителната управленска структура на съответния икономически оператор, да измени акта за изпълнение, за да освободи съответния икономически оператор частично или изцяло от задълженията му по настоящия член.

12. Когато икономически оператор, след като изрично е приел да изпълни с приоритет поисканите от Комисията поръчки, умишлено или поради груба небрежност не изпълни задължението за даване на приоритет на тези поръчки, той подлежи на определени в съответствие с член 72 глоби, освен когато:

а) икономическият оператор не е в състояние да изпълни искането с приоритет поради недостатъчна производствена способност или производствена мощност, или по технически причини; или

б) реализирането или изпълнението на искането би създало неприемлива икономическа тежест и би довело до особени затруднения за икономическия оператор, включително до значителни рискове, свързани с непрекъснатостта на дейността.

13. Когато установен в Съюза икономически оператор е адресат на мярка на трета държава, която включва искане с приоритет за отбранителен продукт от особено значение при криза, той уведомява Комисията за това. Комисията съответно информира Съвета за сигурност за съществуването на такива мерки. Когато е приложимо, Комисията може да се консултира със Съвета за сигурност относно всяка подходяща стъпка, която да бъде предприета в отговор на тази мярка.

14. Настоящият член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква б) от ДФЕС.

Член 67

Трансфери на отбранителни продукти от особено значение при криза в рамките на ЕС

1. Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 64, параграф 4 и без да се засягат Директива 2009/43/ЕО и прерогативите на държавите членки съгласно нея, държавите членки гарантират, че заявленията, свързани с трансфери в рамките на ЕС, се обработват ефективно и своевременно. За тази цел всички съответни национални органи гарантират, че тези заявления се обработват по възможно най-бързия допустим от правна гледна точка начин. В акта за изпълнение на Съвета по член 64, параграф 4 от настоящия член се посочва срокът, в рамките на който съответните национални органи обработват заявленията, след като получат цялата необходима информация от заявителите. Този срок не е по-дълъг от две седмици.

2. Когато държава членка налага, в съответствие с член 4, параграф 8 от Директива 2009/43/ЕО, експортни ограничения за компоненти, които са продукти от особено значение при криза, тази държава членка не изисква допълнителни разрешения за трансфер в рамките на ЕС на съответните компоненти, когато получателят представи декларация за употреба, в която декларира, че компонентите, предмет на този лиценз за трансфер, са интегрирани или подлежат на интегриране в отбранителен продукт и не могат да бъдат прехвърляни или изнасяни като такива. Това не засяга задълженията на получателите, предвидени в член 10 от Директива 2009/43/ЕО.

Член 68

Подкрепа за иновационни действия в областта на отбраната при извънредни ситуации

Когато Съветът задейства мярката по този член в съответствие с член 64, параграф 4, за допустими по програмата се считат иновационните действия, свързани с някоя от следните дейности:

а) дейности с цел значително съкращаване на сроковете за изпълнение на доставката на отбранителни продукти;

б) дейности с цел значително опростяване на техническите спецификации на отбранителни продукти, за да се даде възможност за тяхното масово производство;

в) дейности с цел значително опростяване на производствения процес на отбранителни продукти, за да се даде възможност за тяхното масово производство; или

г) дейности с цел замяна на компоненти с алтернативи, които са налични в Съюза, или са лесно приспособими или могат да бъдат своевременно разработени от икономически оператори, установени в Съюза.

Член 69

Сертифициране

1. Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 64, параграф 4, държавите членки гарантират, че административните процедури, свързани със сертифициране на отбранителни продукти от особено значение при криза и при необходимост с технически адаптации на такива продукти, се провеждат по възможно най-бързия начин в съответствие с техните приложими национални законови и подзаконови актове.

2. Когато в националното право съществува такъв статут, на сертифицирането на отбранителни продукти от особено значение при криза се предоставя статут с възможно най-голямо значение.

3. Когато тази мярка е задействана, сертифицираните в дадена държава членка отбранителни продукти от особено значение при криза се считат за сертифицирани в друга държава членка, без да подлежат на допълнителен контрол.

4. С акта за изпълнение на Съвета по член 64, параграф 4 може да бъдат определени по-точни разпоредби за обхвата на тази мярка.

5. Настоящия член не засяга правото на всяка държава членка да защитава основните интереси на своята сигурност в съответствие с член 346, параграф 1, буква б) от ДФЕС.

Член 70

Ускорени национални процедури за издаване на разрешения

Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 64, параграф 4 от настоящия регламент, сигурността на доставките на отбранителни продукти от особено значение при криза може да се счита за наложителна причина от по-висш обществен интерес по смисъла на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО и член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО. Поради това планирането, изграждането и експлоатацията на съответни производствени съоръжения може да се счита за по-висш обществен интерес, при условие че са изпълнени другите условия, посочени в тези разпоредби.

Член 71

Непрекъснатост на производството на отбранителни продукти от особено значение при криза

1. Когато Съветът задейства мярката по настоящия член в съответствие с член 64, параграф 4 от настоящия регламент и в случаите, в които Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [46] се прилага за съответните производствени дейности, държавите членки могат да решат да използват или да насърчат икономическите оператори, чийто производствен обект се намира на тяхна територия и които произвеждат съответните отбранителни продукти от особено значение при криза, да използват дерогациите по член 17, параграф 3 от Директива 2003/88/ЕО, за да се даде възможност за разширяване на работните смени, като по този начин се създадат условия за непрекъснатост на производството на съответните отбранителни продукти от особено значение при криза, ако сметнат това за необходимо за постигане на целите на настоящия регламент.

2. Когато се изисква предварително разрешение, всички съответни национални органи гарантират, че заявленията за използване на дерогациите, посочени в параграф 1, от икономически оператори, произвеждащи отбранителни продукти от особено значение при криза, се обработват по възможно най-бързия допустим от правна гледна точка начин.

РАЗДЕЛ 5

САНКЦИИ

Член 72

Санкции

1. Когато счете това за необходимо и пропорционално, чрез актове за изпълнение Комисията може да наложи на икономическите оператори, които са адресати на искания за информация съгласно член 62 или за които се отнася някое от задълженията за информиране на Комисията за задължение към трета държава съгласно член 63, параграф 17 и член 66, параграф 13 или за даване на приоритет на производството на продукти от особено значение при криза съгласно членове 63 и 66, следните глоби или санкции:

а) глоби, ненадвишаващи 300 000 евро, когато икономическият оператор умишлено или поради груба небрежност предоставя неточна, непълна или подвеждаща информация в отговор на отправено съгласно член 62, параграф 1 искане, или не предоставя информацията в определения срок, в съответствие с член 62, параграф 9;

б) глоби, ненадвишаващи 150 000 евро, когато икономическият оператор умишлено или поради груба небрежност не изпълнява задължението да информира Комисията за задължение към трета държава съгласно член 63, параграф 17 и член 66, параграф 13;

в) периодични имуществени санкции, ненадвишаващи 1,5 % от средния дневен оборот през предходната финансова година, за всеки работен ден на неспазване, считано от датата, определена в решението за издаване на поръчката с приоритет, когато икономическият оператор умишлено или поради груба небрежност не изпълнява задължение за даване на приоритет на производството на продукти от особено значение при криза съгласно член 63, параграф 9, в съответствие с член 63, параграф 8, а когато съответният икономически оператор, на когото е наложена периодична имуществена санкция съгласно настоящата буква, е МСП — ненадвишаващи 0,5 % от средния му дневен оборот през предходната финансова година;

[46] Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 г. относно някои аспекти на организацията на работното време (ОВ L 299, 18.11.2003 г., стр. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/88/oj).

г) глоби, ненадвишаващи 300 000 евро, когато икономическият оператор умишлено или поради груба небрежност не изпълнява задължението си да дава приоритет на производството на продукти от особено значение при криза съгласно член 63, параграф 8 и член 66, параграф 6, в съответствие с член 63, параграф 18 и член 66, параграф 12.

Актовете за изпълнение, посочени в първа алинея от настоящия параграф, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 77, параграф 4.

2. Преди да вземе решение по параграф 1 от настоящия член, Комисията предоставя на съответния икономически оператор възможност за изслушване в съответствие с член 75. Комисията взема предвид всички надлежно обосновани причини, представени от икономическия оператор, за да определи необходимостта от глоби или периодични имуществени санкции и тяхната пропорционалност.

3. При определянето на размера на глобата или периодичната имуществена санкция Комисията взема предвид естеството, тежестта и продължителността на нарушението, включително във връзка със случаи на неизпълнение на задължението за приемане или обработване с предимство на поръчка с приоритет съгласно член 63, параграф 9 или на искане с приоритет съгласно член 63, параграф 7 или член 66, параграф 6 – дали икономическият оператор е изпълнил частично поръчката с приоритет или искането с приоритет.

4. Глобите представляват външни целеви приходи по смисъла на член 21, параграф 5 от Финансовия регламент и се насочват към Инструмента за подкрепа на Украйна.

Член 73

Давностен срок за налагане на санкции

1. Правомощията, предоставени на Комисията с член 72, подлежат на следните давностни срокове:

а) две години в случай на нарушения на разпоредбите относно исканията за информация съгласно член 62, параграф 1;

б) две години в случай на нарушения на разпоредбите относно задълженията за предоставяне на информация съгласно член 63, параграф 17 и член 66, параграф 13;

в) три години в случай на нарушения на разпоредбите относно задължението, свързано с даването на приоритет на производството на продукти от особено значение при криза съгласно членове 63 и 66.

2. Давностните срокове, посочени в параграф 1, започват да текат от деня, в който е извършено нарушението. В случай на продължаващи или повторни нарушения, давностните срокове започват да текат от деня, в който е извършено последното нарушение.

3. Всяко действие, предприето от Комисията или от компетентните органи на държавите членки с цел да се гарантира спазването на настоящия регламент, прекъсва давностния срок.

4. Прекъсването на давностния срок се прилага за всички страни, носещи отговорност за участие в нарушението.

5. С всяко прекъсване на давностния срок започва да тече нов давностен срок. Въпреки това давностният срок изтича най-късно в деня, в който изтича период, равен на двукратния давностен срок, без Комисията да е наложила глоба или периодична имуществена санкция. Този срок се удължава с времето, през което давностният срок е спрял да тече, тъй като решението на Комисията е било предмет на висящо производство пред Съда на Европейския съюз.

Член 74

Давностен срок за привеждане в изпълнение на санкции

1. Правомощието на Комисията да привежда в изпълнение решения, приети в съответствие с член 72, подлежи на давностен срок от три години.

2. Давностният срок започва да тече в деня, в който решението стане окончателно.

3. Давностният срок за привеждане в изпълнение на глоби и периодични имуществени санкции се прекъсва с:

а) нотифицирането на решение за изменение на първоначалния размер на глобата или на периодичната имуществена санкция или за отказ на такова изменение;

б) всяко действие на Комисията или на държава членка, действаща по искане на Комисията, насочено към изпълнение на плащането на глоба или на периодична имуществена санкция.

4. С всяко прекъсване, посочено в параграф 3, започва да тече нов давностен срок.

5. Давностният срок за привеждане в изпълнение на глоби и периодични имуществени санкции се преустановява докато:

а) тече предоставен срок за плащане;

б) привеждането в изпълнение е спряно с решение на Съда на Европейския съюз.

Член 75

Право на изслушване при налагането на глоби или периодични имуществени санкции

1. Преди да приеме решение съгласно член 72, Комисията гарантира, че на съответните икономически оператори е дадена възможност да представят становища относно:

а) предварителните констатации на Комисията, включително всеки въпрос, във връзка с който Комисията е повдигнала възражения;

б) мерките, които Комисията евентуално възнамерява да предприеме с оглед на предварителните констатации съгласно буква а) от настоящия параграф.

2. Съответните икономически оператори могат да представят на Комисията своите становища по предварителните констатации на Комисията в срок, който се определя от Комисията в нейните предварителни констатации и който не може да бъде по-кратък от 14 работни дни.

3. Комисията базира налагането на глоби или периодични имуществени санкции само на възраженията, по които засегнатите икономическите оператори са имали възможност да изразят становище.

4. Когато Комисията е информирала съответните икономическите оператори за предварителните си констатации по параграф 1, при поискване тя дава достъп до преписката си при условията на договорено оповестяване, при спазване на законния интерес на икономически оператори за опазване на техните търговски тайни или с цел запазване на търговски тайни или друга поверителна информация на което и да е лице. Правото на достъп до преписката не обхваща поверителна информация и вътрешни документи на Комисията или на органите на държавите членки; по-специално кореспонденцията между Комисията и органите на държавите членки. Нищо в настоящия параграф не възпрепятства Комисията да оповестява и използва информация, необходима за доказване на нарушение.

РАЗДЕЛ 6

СЪВЕТ ЗА СИГУРНОСТ НА ДОСТАВКИТЕ В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА

Член 76

Съвет за сигурност на доставките в областта на отбраната

1. Създава се Съвет за сигурност на доставките в областта на отбраната (наричан по-нататък „Съветът за сигурност“).

2. Общата задача на Съвета за сигурност е да подпомага и предоставя препоръки на Комисията съгласно настоящата глава.

3. Комисията редовно предоставя на Съвета за сигурност информация за всички планирани мерки и за мерки, предприети вследствие на задействането на положения на криза с доставките съгласно член 60 или 64. Комисията предоставя необходимата информация чрез сигурна информационно-технологична система.

4. За целите на подготовката за и справянето с положението на криза с доставките, посочено в член 60 или 64 Съветът за сигурност подпомага Комисията при:

а) извършване на анализ на имаща отношение към кризата информация, събрана от държавите членки или от Комисията;

б) извършване на оценка на възможните мерки за постигане на готовност;

в) извършване на оценка на това дали са изпълнени критериите за задействане или отмяна на положения на криза с доставките, посочени в член 60 или 64;

г) улесняване на координирането на действия с държавите членки;

д) предоставяне на насоки относно изпълнението на избраните мерки в отговор на кризите с доставките на равнището на Съюза, посочени в член 60 или 64, включително относно задействането на мерките, посочени в членове 62 и 63, и членове 65 — 71;

е) определяне на конкретни ответни мерки за държавите членки за гарантиране на своевременната наличност и доставка на продукти от особено значение при криза;

ж) улесняване на обмена и споделянето на информация, включително с други органи на равнището на Съюза от значение при криза, както и по целесъобразност с трети държави, международни организации и представители на промишлеността, гражданското общество и академичните среди;

з) определяне на съответните области за провеждането на стрес тестове;

и) разработването на рамка и методика за определяне на продуктите от особено значение при криза и списъка на показателите за ранно предупреждение;

й) извършване на картографиране по отношение на продукти от особено значение при криза и показатели за ранно предупреждение;

к) извършване на оценка на необходимостта и пропорционалността на удължаването на срока на положението на криза с доставките и на целесъобразността на прекратяването му;

л) извършване на оценка на резултатите от наблюдението и определяне, когато е целесъобразно, на потенциални решения на въпросите от общ интерес; и

м) определяне на подходяща честота за провеждането на стрес тестове.

5. Съветът за сигурност се състои от представители от всички държави членки, Комисията, върховния представител и EDA. Той се председателства съвместно от представител на Комисията и на държавата членка, която изпълнява ротационното председателство на Съвета. Секретариатът на Съвета за сигурност се осигурява от Комисията. Само държавите членки имат право на глас.

6. Съпредседателите канят представители на Европейския парламент да присъстват като наблюдатели на заседанията на Съвета за сигурност.

7. Асоциираните държави имат право да станат членове без право на глас на Съвета за сигурност в съответствие с условията, определени в Споразумението за Европейското икономическо пространство.

8. Съветът за сигурност заседава винаги когато ситуацията го налага, по искане на Комисията, на държава членка или на асоциирана държава, която е станала член на Съвета за сигурност. Той приема свой процедурен правилник въз основа на представено от Комисията предложение. Този процедурен правилник осигурява механизми за гарантиране на доброто функциониране на Съвета за сигурност при изпълнението на неговите задачи, включително чрез предвиждане на процедури за уреждане на спорове, свързани с потенциални спорове между съпредседателите.

9. Съветът за сигурност може да издава препоръки по искане на Комисията или по своя собствена инициатива. Съветът за сигурност се стреми да намери решения, които да се ползват с възможно най-широка подкрепа.

10. Съветът за сигурност кани поне веднъж годишно представители на националните сдружения в отбранителната промишленост и избрани представители на промишлеността да участват като наблюдатели в неговата работа, като взема предвид необходимостта да се гарантира балансирано географско представителство. Когато е задействано положение на криза с доставките, посочено в член 60 или 64, Съветът за сигурност кани, когато е целесъобразно, високопоставени представители на промишлеността да участват като наблюдатели в неговата работа на заседания в специален състав, за да обсъдят въпроси, свързани с продукти от особено значение при криза, или, когато е задействано положение на криза с доставките съгласно член 64, съответните отбранителни продукти.

11. Съветът за сигурност кани представители на други органи на равнището на Съюза от значение при криза като наблюдатели на съответните негови заседания.

12. Съветът за сигурност кани представител от Украйна да присъства на заседанията като наблюдател, когато е целесъобразно, в съответствие със своя процедурен правилник и при надлежно зачитане на интересите на Съюза и неговите държави членки в областта на сигурността и отбраната.

13. Комисията гарантира приобщаващо третиране и предоставя на членовете на Съвета за сигурност равен достъп до информация, за да се гарантира, че процесът на вземане на решения на Съвета за сигурност отразява ситуацията и нуждите на всички държави членки. Съветът за сигурност предприема необходимите мерки, за да гарантира безопасната работа и обработване на класифицирана и чувствителна информация в съответствие с членове 79 и 80.

14. Комисията може по своя собствена инициатива или по предложение на Съвета за сигурност да създава *ad hoc* работни групи, които да подпомагат Съвета за сигурност в неговата работа с цел разглеждане на конкретни въпроси въз основа на посочените в параграф 1 задачи. Държавите членки определят експерти за тези работни групи. EDA може да бъде поканена на заседанията на такива работни групи.

15. Комисията създава работна група по смисъла на параграф 14 по правните, регулаторните и административните пречки. Целите на тази работна група са:

а) установяване на съществуващите или потенциалните правни, регулаторни и административни пречки на международно равнище, на равнището на Съюза и на национално равнище за постигането на посочените в член 1, параграф 2, точка 6 цели;

б) определяне на потенциални решения и смекчаващи мерки за установените пречки.

ГЛАВА VIII

УПРАВЛЕНИЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Член 77

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. EDA се приканва да представя на комитета мнения и експертни становища в качеството на наблюдател. Европейската служба за външна дейност също се приканва да съдейства на работата на комитета.

3. Комисията може по собствена инициатива или по искане на една или повече държави членки да покани, когато е целесъобразно, представители на Украйна да присъстват на заседанията на комитета. Представителите на Украйна не присъстват по време на разискванията, нито участват в гласуванията на комитета.

4. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

5. Когато комитетът не даде становище, Комисията не приема проекта на акт за изпълнение и се прилага член 5, параграф 4, трета алинея от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 78

Споразумение за финансиране с Украйна

1. Комисията сключва с Украйна споразумение за финансиране по смисъла на член 114, параграф 2 от Финансовия регламент за изпълнението на определените в настоящия регламент действия, които засягат Украйна или установени в Украйна и получаващи средства от Съюза правни субекти.

2. Сключеното с Украйна споразумение за финансиране и договорите и споразуменията, подписани с установени в Украйна и получаващи средства от Съюза правни субекти, гарантират, че посочените в член 129 от Финансовия регламент задължения могат да бъдат изпълнени.

3. В споразумението за финансиране се определят задълженията на украинските структури и органи, на които са възложени задачи по изпълнението на бюджета, да предприемат всички необходими мерки, включително законодателни, регулаторни и административни мерки за спазване на принципите на добро финансово управление, прозрачност и недискриминация, за осигуряване на видимост на действията на Съюза при управлението на средствата на Съюза, за изпълнение на съответните задължения за контрол и одит и за поемане на произтичащите от тях отговорности, както и за защита на финансовите интереси на Съюза, по-специално чрез подробни постановителни разпоредби относно:

а) дейностите, свързани с контрола, надзора, наблюдението, оценката, докладването и одита на финансирането от Съюза по Инструмента за подкрепа на Украйна, както и дейности, свързани с разследвания, мерки за борба с измамите и сътрудничество;

б) правилата за данъците, митата и таксите в съответствие с член 27, параграфи 9 и 10 от Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета ([47]);

в) правото на Комисията да наблюдава дейностите съгласно настоящия регламент, извършвани от установените в Украйна правни субекти, по време на целия цикъл на проектите, включително за сътрудничество за действия за съвместни поръчки, да участва в тези дейности като наблюдател, ако е подходящо, и да прави препоръки за подобряване на такива дейности, както и ангажимента от страна на украинските органи да положат всички усилия за изпълнението на тези препоръки на Комисията и да докладват за това изпълнение;

г) задълженията, посочени в член 83, параграф 2, включително точните правила и срок относно събирането на данни от Украйна и достъпа на Комисията и Европейската служба за борба с измамите (OLAF) до такива данни;

д) защитата на класифицирана информация и работата с нея в съответствие с приложимите правила;

е) разпоредбите за защитата на личните данни.

4. На Украйна се предоставя финансиране само след като споразумението за финансиране влезе в сила и страните изпълнят действията, които са необходими за изпълнение на установените в него изисквания.

5. Комисията гарантира, че от нейна страна са предприети всички необходими стъпки, за да може споразумението за финансиране да поражда действие не по-късно от шест месеца след 1 юли 2026 година.

Член 79

Защита на класифицираната информация

1. Класифицираната информация, която се създава, обработва, съхранява, обменя или споделя съгласно настоящия регламент, е защитена в съответствие с правилата за сигурност, установени в Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията ([48]) или в Споразумението между държавите членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно защитата на класифицирана информация, която се обменя в интерес на Европейския съюз, в зависимост от случая.

2. Участващите държави членки решават кой е създателят на класифицирана нова информация, генерирана при изпълнението на допустимите действия, изброени в член 10.

3. Комисията има достъп до класифицираната информация, необходима за изпълнение на задачите, възложени ѝ съгласно настоящия регламент във връзка с допустимите действия, изброени в член 10.

4. В контекста на СЕПВ правилата за защита на класифицираната информация, посочени в член 45, параграф 1, буква н), са в съответствие с параграф 1 от настоящия член.

5. Когато дадена СЕПВ включва асоциирани държави или Украйна сред своите членове или наблюдатели, тази СЕПВ осигурява ниво на защита, равностойно на предвиденото в Споразумението между държавите членки на Европейския съюз, заседаващи в рамките на Съвета, относно защитата на класифицирана информация, която се обменя в интерес на Европейския съюз.

6. Приложимата рамка за сигурност за действието се въвежда от участващите държави членки най-късно преди подписването на споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства или договора. Съответните документи се считат за неразделна част от споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства или договора.

([47]) Регламент (ЕС) 2021/947 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа, за изменение и отмяна на Решение № 466/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) 2017/1601 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета (ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([48]) Решение (ЕС, Евратом) 2015/444 на Комисията от 13 март 2015 г. относно правилата за сигурност за защита на класифицираната информация на ЕС (ОВ L 72, 17.3.2015 г., стр. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

7. Комисията създава система, акредитирана за сигурност в съответствие с Решение (ЕС, Евратом) 2015/444, за да улесни обмена на класифицирана информация между Комисията и държавите членки и асоциираните държави, когато е целесъобразно, със заявителите и получателите.

Член 80

Поверителност на информацията

1. Информацията, получена в резултат от прилагането на настоящия регламент, се използва само за целите, за които е поискана.

2. Държавите членки, Комисията, Европейската служба за външна дейност и EDA гарантират защитата на търговските и стопанските тайни и на другата чувствителна информация, получена и генерирана при прилагането на настоящия регламент в съответствие с правото на Съюза и съответното национално право.

3. Комисията работи с информация, съдържаща данни на субект или търговски тайни, по начин, който не е по-малко строг от използвания при работа с чувствителна информация, включително прилагането на принципа „необходимост да се знае“ и използването на подходяща криптирана среда при работата с такава информация и споделянето ѝ.

Член 81

Защита на личните данни

Настоящият регламент не засяга Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([49]) и регламенти (ЕС) 2016/679 ([50]) и (ЕС) 2018/1725 ([51]) на Европейския парламент и на Съвета.

Член 82

Одити

Одитите относно използването на приноса от Съюза, проведени от лица или субекти, включително от лица или субекти, различни от тези, на които институции, органи, служби или агенции на Съюза са възложили извършването на одити, съставляват основата на общата увереност съгласно член 127 от Финансовия регламент. Европейската сметна палата проверява отчетите за всички приходи и разходи на Съюза в съответствие с член 287 от ДФЕС.

Член 83

Защита на финансовите интереси на Съюза

1. Когато асоциирана държава участва в програмата въз основа на решение, прието съгласно Споразумението за Европейското икономическо пространство, или въз основа на друг правен инструмент, асоциираната държава предоставя правата и достъпа, необходими на отговорния разпоредител с бюджетни кредити, OLAF и Европейската сметна палата, за да упражняват в пълна степен съответните си правомощия. По отношение на OLAF тези права включват правото да се извършват разследвания, включително проверки и инспекции на място, предвидено в Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

2. В споразумението по член 78 се предвиждат задълженията на Украйна:

а) да предприема подходящи мерки за предотвратяване, разкриване и коригиране на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси, засягащи финансовите интереси на Съюза, да открива и избягва двойно финансиране и да предприема правни действия за възстановяване на присвоени средства;

([49]) Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([50]) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([51]) Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

б) редовно да проверява дали предоставеното финансиране се използва в съответствие с приложимите правила, по-специално по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси;

в) да добавя към всяко искане за плащане по Инструмента за подкрепа на Украйна декларация, че средствата са били използвани в съответствие с принципа на добро финансово управление и по предназначение и са управлявани по подходящ начин, по-специално в съответствие с украинските правила, допълнени от международни стандарти, по отношение на предотвратяването, разкриването и коригирането на нередности, измами, корупция и конфликти на интереси;

г) да даде изрично разрешение на Комисията, OLAF, Европейската сметна палата и когато е приложимо, на Европейската прокуратура да упражняват правата си в съответствие с член 129, параграф 1 от Финансовия регламент при прилагане на принципа на пропорционалност.

Член 84

Информация, комуникация и публичност

1. Получателите на финансиране от Съюза посочват произхода на средствата и осигуряват видимостта на това финансиране, по-специално когато популяризират действията и резултатите от тях, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.

2. Комисията осъществява информационни и комуникационни дейности, свързани с настоящия регламент, към действията, предприети съгласно настоящия регламент, и постигнатите резултати.

3. Разпределените за програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна финансови ресурси допринасят за институционалната комуникация относно политическите приоритети на Съюза, доколкото тези приоритети са свързани с посочените в членове 4 и 22 цели.

4. Разпределените за програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна финансови ресурси може да допринасят за организирането на дейности по разпространение на резултатите, мероприятия за създаване на контакти и дейности за повишаване на осведомеността, по-специално насочени към отваряне на веригите за доставки, за да се подпомага трансграничното участие на МСП.

Член 85

Мониторинг, оценка и преглед

1. Комисията редовно наблюдава изпълнението на програмата и на Инструмента за подкрепа на Украйна и ежегодно докладва на Европейския парламент и на Съвета относно постигнатия напредък, включително относно степента на участие на МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация и относно общите разходи на програмата и Инструмента за подкрепа на Украйна, разбити по видове дейности и по форма на принос на Съюза.

Комисията въвежда необходимите механизми за наблюдение, за да гарантира, че данните за наблюдението на изпълнението и резултатите от програмата и от Инструмента за подкрепа на Украйна се събират ефикасно, ефективно и навременно. За тази цел на получателите на средства от Съюза и когато е целесъобразно — на държавите членки, може да бъдат налагани пропорционални изисквания за докладване.

2. До 30 юни 2027 г. Комисията изготвя доклад въз основа на показатели, когато е целесъобразно, за оценка на изпълнението на мерките, предвидени в настоящия регламент, и на резултатите от тях, както и на необходимостта от евентуално преразглеждане на настоящия регламент. Докладът за оценка се основава на консултации с държавите членки и основните заинтересовани страни и оценява приноса на настоящия регламент за постигнатия напредък към увеличаване на стойността на отбранителното оборудване, закупено в Съюза в условия на сътрудничество, стойността на търговията в рамките на ЕС в областта на отбраната и стойността на инвестициите на държавите членки в областта на отбраната, осигурени в Съюза.

3. Комисията представя доклада на Европейския парламент и на Съвета, придружен при необходимост от съответните законодателни предложения.

Член 86

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Страсбург на 16 декември 2025 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	M. BJERRE

Във връзка с настоящия регламент бяха направени три изявления, които могат да бъдат намерени в ОВ C, C/2025/6783, 29.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj, ОВ C, C/2025/6784, 29.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj и ОВ C, C/2025/6785, 29.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj.